

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI
TÜRK SANAT MÜZİĞİ BİLİM DALI**

**SARAYLI NEŞ'E-İ DİL HANIM
MECMÛ'A-İ MÛSİKÎ-İ ZÎBÂ**

Kibele Kıvılcım ARGİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇIPAN**

Konya–2010

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı Soyadı

Kibele Kıvılcım ARGİN

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kibele Kuulcım ARGIN	
	Numarası	0742 51011001	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	MÜTİK / TÜRK SANAT MÜTİĞİ	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Mustafa GİRAN	
Tezin Adı		SARAYLI NEŞ'E-İ DİL HANIM NECNû'CA-İ MÜSİKÎ-İ ZİBÂ	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Saraylı Neş'e-i Dil Hanım Necnû'ca-i Müsiki-i Zibâ başlıklı bu çalışma 23.06.2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
 Prof. Yunus AKBULUT	 Yrd. Doç. Dr. Mustafa GİRAN	 Yrd. Doç. Dr. H. Seder ÇAKIR

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitimim boyunca desteklerini esirgemeyen değerli hocam ve tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇIPAN'a, yine yüksek lisans eğitimim boyunca bana her türlü desteği ve bilgiyi sağlayan değerli hocam ve danışmanım Prof. Ruhi AYANGİL'e, değerli hocam Mustafa TAŞBENT'e, tezimin hazırlanmasında bana zaman ayırıp desteğini eksik etmeyen değerli hocam Yrd. Doç. Dr. İbrahim KUNT'a, teknik desteklerini esirgemeyen sevgili Selami ÜNAL'a ve her zaman her konuda benimle birlikte olan ve mânevi desteklerini eksik etmeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Kibele Kıvılcım ARGİN

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kibele Kıvılcım ARGİN	Numarası 074251011001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Müzik/ Türk Sanat Müziği	
	Danışmanı	Yrd. Doç Dr. Mustafa ÇİPAN	
Tezin Adı		Saraylı Neş'e-i Dil Hanım Mecnû'a-i Mûsikî-i Zîbâ	

ÖZET

Osmanlı Türkçesi'nden günümüz Türkçesi'ne çevirisini yapmış olduğum Mecnû'a-i Mûsikî-i Zîbâ, Osmanlı saray mûsikîsi geleneği içerisinde yetişmiş olan Neş'e-i Dil Hanım'a âittir. Mecnû'a'nın içerdiği güfte ve şiirlerden, Neş'e-i Dil Hanım'ın 18. veya 19. yüzyılda yaşamış olduğu tahmin edilmektedir. Mecnû'a içerisinde eserlerin bestelendiği makâm ve usûl isimleri verilmektedir. Beste ve güfte yazarları belirtilmemiş olsa da mevcut bilgilerle eserlerin bestelendiği dönem hakkında da bilgi sahibi olmak mümkün olabilmektedir. Çalışmam süresince izlediğim ilk ve en önemli yöntem, mecnû'anın tam ve eksiksiz bir şekilde Osmanlı Türkçesinden günümüz harflerine çevirisinin yapılması olmuştur. İkinci yöntem ise çevirisini yapmış olduğum güfte ve şiirlerin, usûl ve makâm ta'rîflerinin muhtelif kaynaklardan araştırılarak doğruluğunun tesbit edilmesi olmuştur.

Saraylı Neş'e-i Dil Hanım'ın "Mecnû'a-i Zîbâ" isimli güfte mecnû'ası, güfte ve şiir hâricinde makâm tarifleri ve usûl açıklamalarını da içermektedir. Dönemin mûsikî icrâcılarının makâm ta'rîfi ve usûl açıklamalarını içeren mecnû'a, günümüz makâm ve usûl bilgileriyle mukayese edildiğinde, ortaya çıkacak farklılıkların veya benzerliklerin incelenmesi oldukça önem arz etmektedir. Güfte varlığımızın tespiti açısından da mecnû'anın bugünkü harflere çevirisinin yapılması önemlidir. Bu çalışmamızda amacımız; Mecnû'anın ihtiva etmiş olduğu bu bilgileri en doğru şekliyle incelemek ve ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Mecnû'a, Mûsikî, Osmanlı Türkçesi

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kibele Kıvılcım ARGİN	Numarası 074251011001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Müzik/ Türk Sanat Müziği	
	Danışmanı	Yrd. Doç Dr. Mustafa ÇİPAN	
Tezin Adı		Saraylı Neş'e-i Dil Hanım Mecnû'a-i Mûsikî-i Zîbâ	

SUMMARY

Mecnû'a-i Mûsikî-i Zîbâ, I translated from Ottoman Turkish into current Turkish, belongs to lady Neş'e-i Dil who was brought up in the Ottoman Palace music tradition. From the lyrics and poems Mecnû'a included, Lady Neş'e-i Dil is believed to have lived in 18th or 19th century. The names of the styles and modus of the composed works are cited in Mecnû'a. Although the names of the composers and song writers were not mentioned, it is possible to get information about the period when these works were composed with the available knowledge. The first and prime method I followed during my study was to translate the Mecnû'a from Otoman Turkish into modern Turkish letters. The second method was to determine their rightness by investigating the descriptions of the styles and modus of the lyrics and poems I translated in various resources.

The lyric magazine of Saraylı lady Neş'e-i Dil called "Mecnû'a-I Mûsikî-i Zîbâ" includes mode descriptions and method explanations in addition to lyrics and poems. When the magazine including the inventions, description of mode and methods of the time is compared with the current knowledge of mode and methods, it will be essential to investigate the similarities and differences that may occur. Lyrics is important for both to establish our existence and to translate the magazine into current letters. The aim of this study is to investigate and present the most accurately the information included in this magazine.

Key words: Magazine, Music, Otoman Turkish

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Sayfası	I
Tez Kabul Formu	II
Önsöz / Teşekkür	III
Özet	IV
Summary	V
Giriş	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
1. Güfte ve Şiir Mecnû‘aları Üzerine Genel Değerlendirme.....	3
1.1. Osmanlı Mûsikî Geleneği Üzerine Genel Değerlendirme	3
1.2. Osmanlı Mûsikî Geleneği’nde Güfte Mecnû‘alarının Önemi ve Güfte Mecnû‘aları Üzerine Genel Değerlendirme	4
2. Mecnû‘anın Muhtevâ Özellikleri	8
3. Güfte ve Şiir Mecnû‘asının Kendi Türündeki Diğer Mecnû‘alar Arasındaki Yeri	10
4. Güfte ve Şiir Listeleri	12
İKİNCİ BÖLÜM	25
1. Metinlerin Günümüz Türkçesine Çevirisi.....	25
Sonuç ve Öneriler	221
Kaynakça	222
Ekler	223
Özgeçmiş	224

GİRİŞ

Osmanlı İmparatorluğu döneminde gerek hükümdar gerek zâdegân sarayı, mûsikînin ve birçok sanatla ilgili faaliyetlerin olduğu ve gelişme fırsatı bulunduğu yerlerden biri olmuştur. Osmanlı İmparatorluk Sarayı başta olmak üzere çoğunda mûsikî ile ilgili okullar ve müzisyenler bu alandaki gelişmelere zemin hazırlamıştır. Osmanlı mûsikî geleneği içerisinde yüzyıllar boyunca kadın müzisyenlerin yeri ve bu alandaki katkıları azımsanamayacak ölçüde değerlidir. Ancak kadınların Osmanlı tarihi boyunca gösterdikleri mûsikî faaliyetlerinin kapsamı ve bunun gerçek boyutlarının yansıtılması, özellikle mûsikî kaynaklarında çok da mümkün olamamıştır. Ne var ki Osmanlı kadını mûsikîden mahrum kalmamıştır. Belki bu alanda isimlerini duyurabilmeleri zor ve yavaş olmuştur. Fakat erişilebilen kaynaklardaki kayıtlar ve bilgi kırıntıları bile kadınların mûsikî geleneğindeki yeri hakkında bize anlamlı göstergeler ve ipuçları sağlamaktadır.

Değerli müzikolog Bülent AKSOY, “Geçmişin Musiki Mirasına Bakışlar” adlı kitabında konuyla ilgili olarak, özellikle yabancı bilgin ve gezginlerin görüşlerine yer vermiştir; “*Fransız gezgin Sieur du Mont 1691’de İzmir’den gönderdiği mektuplardan birinde, “Bütün kadınlar santur çalıyor, evlerindeki başlıca eğlenceleri budur”, diye yazıyordu. 1717-1718 yıllarında İstanbul ve Edirne’de bulunan ve pek çok Türk evini ziyaret eden Lady Montagu ile 1766’da yazan Jean-Claude Flachet Türk kadınlarının boş zamanlarını dikiş nakış gibi el işlerinin yanı sıra saz çalmayı öğrenmek ve mûsikîyle uğraşmakla geçirdiklerini yazarlar (18 Nisan 1717 tarihli mektup, s. 299; I, s. 430). Flachet Türk kadınında gözlemlediği nitelikleri şöyle sıralıyordu: “Mûsikî, raks, güzel ses, koca karı ilaçları yapmak”(s. 446) (Aktaran: Aksoy, 2008: 74)*

Osmanlı Saray mûsikî geleneği içerisinde yetişmiş olduğuna inandığımız Saraylı Neş’e-i Dil Hanım hakkında, sonrasında da bahsedeceğimiz üzere, herhangi bir tarihsel detaya rastlanamamıştır. Ancak sarayda yaşamış olması, hazırlamış olduğu eserin, tahmini tarihinin 19. yüzyıla tekâbül etmesi, 19. yüzyıl saray mûsikîsinde “kadın” mûsikîşinasların, geleneğe katkıları üzerinde durmanın faydası olacağı düşüncesini doğurmaktadır. Bülent AKSOY’un adı geçen eserinde konuyla alakalı tespitlerini olduğu gibi aktarmakta yarar görüyorum; “*Tanzîmat’tan sonra çeng, santûr, kânun, tanbûr, def gibi sazların arasına piyano ve kemân da girdi. 19. yüzyılın ikinci yarısında sarayda ve büyük konaklardaki gündelik hayatı iyi bilen Leylâ Saz, haremdeki kalfaların hemen hemen hepsinin “mûsikîşinas ve sâzende” (s. 96) olduğunu belirttikten sonra, kadınefendilerin, ikballerin, sultanefendilerin Kur’ân, Osmanlı tarihi, şiir, gazete ve çeşitli kitaplar okuyarak, bir de piyano, kemân, lavta gibi sazları çalmayı öğrenerek yetiştiklerini anlatıyor (s. 96-97)” (Aktaran Aksoy, 2008: 74)*

Tanzîmattan sonra daha da yaygınlaştığı bilinen ve tespiti yapılabilen kadınların mûsikî faaliyetleri, toplumda önemli yer tutmaya başlamıştır. Mûsikînin, edebiyatın kısacası sanatın pek çok dalında, böylesine yerleşik bir eğitim anlayışı, kadınların bu alanda verdiği eserlerin sayısını da arttırmıştır. Osmanlı mûsikî geleneği içerisinde güfte mecmû'aları ve mûsikî mecmû'alarının önemini ayrı bir başlık altında değerlendirilmiştir. Tahmini bir yaklaşımla icrâkâr, bestekâr veya hoca olarak, belki de şâir olarak sanat hayatını sürdürdüğüne inandığımız Neş'e-i Dil Hanım, var olan muhtelif bilgilerini Mecmû'a-i Mûsikî-i Zîbâ adlı güfte mecmû'asında toplamıştır. Yapılabilen tespitler doğrultusunda mecmû'a içerisinde kendisine âit güfte, şiir veyâ bestenin olmadığı görülmektedir. Ancak mecmû'anın son bölümlerinde vermiş olduğu muhtelif mûsikî nazariyatı bilgileri, sarayda içinde bulunduğu mûsikî hayatının bir birikimi olarak değerlendirilmelidir. Özellikle "kemân" sazı üzerindeki uygulamalı çalışmaların anlatımlarına yönelik bilgiler, Neş'e-i Dil Hanım'ın kemân çalıp çalmadığı konusunda da bir soruyu akla getirebilmektedir. Leylâ Saz'ın, 19. yüzyıl Saray hayâtı ile ilgili verdiği bilgilerde de, özellikle bu süreçte kemân ve piyano'nun mûsikî geleneği içerisinde yer aldığını biliyoruz. Sonuç olarak Neş'e-i Dil Hanım Osmanlı Saray mûsikî geleneği içerisinde yetişmiş, bu gelenek içerisindeki yerini, yapmış olduğu çalışma neticesinde sağlamlaştırmıştır.

Hem edebiyat hem de mûsikî alanında büyük bir kültür zenginliğine sahip olmanın haklı gururunu taşımaktayız. Bizlere düşen görev ise kültür varlıklarımız konusunda yeterli bilgiye sahip olabilmek ve onlardan faydalanabilme imkânını topluma sunabilmektir. Yaptığımız çalışmayla ilgili olarak söylemek gerekirse; Konya'da, mecmû'anın kayıtlı olduğu Koyunoğlu Kütüphânesi'nde beş bini aşkın el yazması eser, diğer konuların yanı sıra edebiyat ve mûsikî alanında zengin bir koleksiyon mevcut olup, bu alanda çalışma isteği ve imkânı olanlar için uygun çalışma ortamı sunulmaktadır.

I. BÖLÜM

1. GÜFTE ve ŞİİR MECMÛ‘ALARI ÜZERİNE GENEL DEĞERLENDİRME

1.1. Osmanlı Mûsikî Geleneği Üzerine Genel Değerlendirme

Mûsikî ve Güfte Mecmû‘aları mûsikî ile ilgili olarak yapılan çalışmaların bir araya getirildiği mecmû‘alardır. Çok kapsamlı olması yanında dönemin mûsikî kültürüne ilişkin muhtelif bilgileri bizlere sunabilmektedir. Osmanlı Dönemi’ne âit Saraylı Neş’e-i Dil Hanım’ın hazırlayıp sunduğu Mecmû‘a-i Mûsikî-i Zîbâ’yı, çok yönlü inceleyebilmek için mûsikî geleneği içerisinde genel olarak mecmû‘aların hazırlanma süreci ve geleneğe katkısını bilmenin daha sağlıklı bir sonuç doğurabileceği muhakkaktır. Osmanlı mûsikî geleneği üzerine de kısa bir değerlendirme yapmanın çalışmamızın anlaşılmasında büyük ve önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Geleneğin tarihi sürecine kısa bir göz atacak olursak; Türk mûsikîsinde ilk gelişmeler Osmanlı Klâsik dönemine kadar uzanmaktadır. Ancak devletin bütün müesseseleriyle zirvede olduğu 16. yüzyıldan bize kadar ulaşabilmiş çok sayıda besteci ve icracı bulunmamasına karşılık olarak en büyük isim ve eserler daha çok 18. yüzyılla, 19. yüzyıllarda, yani çöküşün ilerlemeye başladığı dönemlerde ortaya çıkmıştır. 17. yüzyılda Türk mûsikîsinin gösterdiği büyük ilerleme 18. yüzyılda da bütün hızıyla devam etmiş, yüzyılın ilk çeyreğinde gelişmeye başlayan yenileşme düşüncesi kısa süren ve Lâle Devri adını alan sulh ve huzur dönemi, mûsikîmizde yeni bir zevk anlayışının başlangıcı olmuştur. Bu dönemin en önemli sîmâsı olan Damat İbrahim Paşa şâir ve mûsikîşinasları koruyarak kültür ve sanat faaliyetleri için uygun bir ortam hazırlamıştır.

“Osmanlı Târîhi boyunca gelenek içerisinde anlaşılması ve tesbit edilmesi mühim olan unsurlardan biri de Osmanlı Geleneksel Mûsikî eğitim kurumlarıdır. Meşk Sistemi adı altında yüzyıllar boyu eğitim ve öğretim yapan Osmanlı Geneksel Türk Mûsikîsi’nin bu sistemi sürdürebilmesi için belli başlı eğitim kurumları üstüne düşen görevleri yerine getirebilmişlerdir. I. Murat’ın 1363’te kurduğu, II. Murat, Fatih ve II. Bayezid’in geliştirip mükemmel bir üniversite haline getirdiği saray okulu Enderûn, ciddi bir öğrenim yapıyor, gerek kendi içinde gerekse kendi dışında yetişmiş olan ünlü ustalar burada hocalıkla görevlendiriliyorlardı. I. Murat zamanındaki din derslerine, II. Murat, şiir, mûsikî, hukuk, mantık, felsefe, geometri, coğrafya ve astronomi; Fatih; hat, tezhip, katı’ ve resim, II. Bayezid de silahşörlük, okçuluk gibi spor derslerini de eklemişlerdi” (Tanrıkorur, 2003: 30)

“Dinî mûsikî alanında da tekkelerin meşkhânesinde hemen hemen san’atkar olan şeyhlerin gayreti ile dinî ve din dışı mûsikî öğrenimi teşvîk ediliyordu. Osmanlı

mûsikîsinin gelişmesinde yüzyıllar boyu bir ocak görevi yapmış, Anadolu'nun en küçük şehirlerinden başka, İmparatorluğun Balkan ve Ortadoğu eyaletlerinde de açılmış olan Mevlevîhâneler Osmanlı mûsikîsinin yayılmasında başlıca rolü oynamışlardır” (Tanrıkörur, 2003: 27)

“Osmanlı Tarihi boyunca mûsikî eğitimine mekân teşkil etmiş olan bir diğer kuruluş da mehterhânedir. Askerî mûsikînin eğitim alanı olan mehterhâne, Hunlar zamanındaki adı Tuğ olan ve vurmali sazlarla nefesli sazlardan oluşan askerî mızıkâ okulunun Fatih'ten sonra aldığı isimdir” (Tanrıkörur, 2003: 17; Körükçü, 1998: 22)

Özellikle mûsikî alanında bir diğer eğitim kurumu ise özel meşkhânelerdir. Özel meşkhâneler, tek veya toplu olarak hususî mâhiyette mûsikî meşki yapılan hoca evleri, cemiyetler veya öğrenci korolarıdır. Mûsikî-i Osmânî, Gülşen-i Mûsikî, Darü'l-Mûsikî, Terakkî-i Mûsikî vb. isimler altında evlerinde veya uygun bir mekânda hususî meşk veren mûsikî üstadları, bu yolu uzun süre devam ettirmişlerdir.

“Osmanlı Dönemi mûsikî geleneği içerisinde eğitim alanı olduğu kadar eğitim sistemi de, yani mûsikî eğitim ve öğretim sistemi de önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Şifâhî bir kültüre dayanan, hocadan veya mûsikî üstadından işitmeyi esas alarak hâfizaya dayalı, tekrar ve taklîd olmak üzere iki önemli uygulamanın bir araya getirildiği meşk sistemi, yüzyıllar boyunca Osmanlı mûsikî geleneği içerisinde bir mûsikî öğretim yöntemi olarak benimsenmiştir. Bu sistem sayesinde saz ve ses eserleri repertuarının da yüzyıllar boyu kuşaktan kuşağa aktarımı sağlanmıştır. Meşk yöntemi bir yandan ses ve çalgı öğretimini ve icrâ üslûblarını şekillendirmiş, bir yandan da repertuarın nesilden nesile intikâlini ve zamanla da yenilenmesini sağlamıştır” (Behar, 1992: 11)

“Hâfiza ve ezbere dayalı olan meşk sistemi içerisinde hâfızanın kuvvetlenmesine fayda sağlayan güfte mecmû'alarının önemi elbette ki büyüktür. O dönemde geçilecek eserin güftesi ya talebeye yazdırılırdı ya da yazma ya da basılmış bir güfte mecmû'asından yararlanılırdı” (Behar, 1992: 11)

1.2. Osmanlı Mûsikî Geleneği'nde Güfte Mecmû'aları'nın Önemi ve Güfte Mecmû'aları Üzerine Genel Değerlendirme

Türk mûsikîsinin genel karakteri itibâriyle makâmlar üzerine kurulu bir müzik olması, kısa veya uzun birçok ritm kombinezonunu “usûl”ler içinde kalıplaştırması, sazdan çok sese (dolayısıyla söze, yâni şiire) dayalı bir müzik hüviyeti arz etmesi, mecburiyet olmadıkça notadan değil, “meşk” usûlü ile üstadından öğrenilen ve yine notaya bakılarak değil, usûl vurularak ezberden icrâ edilen bir müzik hususiyeti taşıması vardır. Usûl, güfte ve ezgi klâsik bir sözlü eseri meydana getiren en önemli unsurlardır. Nota yazısının kullanılmayıp belki de dışlandığı bir mûsikî eğitim

sistemi olan meşk sisteminde hâfıza tazeleyici araçlardan biri usûl bir diğeri de (sözlü eserler için) güfte mecmû'aları olmuştur. Değerli müzikolog Cem Behâr'ın da bu konuyla ilgili çalışmasında belirttiği önemli bir ayrıntı bu konuya iyi bir örnek teşkil etmektedir; *“Çalgı öğrencisinin, geçtiği eserleri hâfızasına iyice yerleştirmek için güftenin, güfte hecelerinin melodiye göre taksimâtının ve yazılı ya da basılı güfte mecmû'alarının sağladığı kolaylıklardan yararlanması söz konusu değildi. Bu nedenle öğrenci sâzende, hânendeye oranla çok daha ağır bir hâfıza sorunuyla karşı karşıyaydı. Geleneksel olarak güftenin ve güfte mecmû'alarının hânendelerin hâfızasına sağladığı dayanak ve kolaylıklardan mahrumdu sâzende. Güfte mecmû'aları gibi yazılı ve sağlam bir hâfıza destek unsurundan mahrum bulunan saz eserleri repertuarı, sözlü eserlerden çok daha hızlı ve yoğun bir aşınma, farklılaşma, kayıp ve yenilenme sürecinden geçmiş olabilir”* (Behar, 1992: 11)

Notanın kullanılmaya başlanmasından çok sonraları bile “meşk” sisteminin önemi ve sağlamış olduğu faydalar müzisyenlerin sanat anlayışlarında hâkimiyetini sürdürmüştür. Bugün bile çok değerli mûsikî hocalarımızın ve üstâdlarımızın savunduğu ve belli nisbetlerde uygulamaya çalıştığı meşk usûlü mûsikî eğitimi, hâfızanın önemini ve notaya bağlı kalmanın bu mûsikîyi gerileteceği düşüncesini ortaya koyabilmektedir.

“Saz sanatçıları, yazma ya da matbû güfte mecmû'alarının hânendelere sağladığı kolaylıklardan mahrumdular. Gerek 17. yüzyılda Ali Ufkî ve Kantemiroğlu'nun bizzat yazıya geçirdikleri eserlerin, gerekse 19. yüzyılın başlarında Hamparsum Limoncuyan ve onun Ermeni kilise notasından hareketle geliştirdiği notalama sistemini kullananlar tarafından zapta geçirilen eserlerin pek büyük çoğunluğunun saz eserleri olması kesinlikle bir tesâdüf değildir Fonton'un da işaret ettiği gibi, saz eserleri meşk etmenin olağandışı zorlukları bu nota sistemlerinin öncelikle saz eserlerini kaydetmek amacıyla kullanılmasında herhalde önemli bir rol oynamıştır” (Behar, 1992: 11).

İcrâcının, talebenin ve hocanın hâfızasına destek olan el yazması güfte mecmû'aları kişisel olarak geçilmiş, meşk edilmiş sözlü eserlerin, sonradan mecmû'anın boş kalan yerlerine eklenebilmesine olanak sağlayan araçlardı. Çevirisi yapılmış olan Mecmû'a-i Mûsikî-i Zîbâ'da da her makâmdan sonra mutlaka boş sayfaların bırakıldığı görülmektedir. Ayrıca makâmlara âit güftelerin yazımı ve sonradan boş sayfalara eklenen güfte yazımları arasında fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farklı el yazılarından da anlaşılacağı üzere mecmû'ayı her kullanan ve faydalanan kişi kendi hâfıza birikimini de ekleyebilmiştir. Konuya ilişkin Cem Behar; *“Her kullanan, elindeki yazma mecmû'anın boş kalan yerlerine onun bir önceki sahibinin geçmemiş olduğu eserleri ya da yeni bestelenen eserleri ekleyebilirdi. İleride bestelenecek ya da yeni geçilecek eserlerin güftelerini kaydetmek için de güfte mecmû'alarının gerekli yerlerine (örneğin her makâmdan sıralanan eserlerin*

sonuna) boş sayfalar bırakılması âdet haline gelmişti. Bu boş sayfa bırakma âdeti daha sonra matbû güfte mecmû'alarının sayfa düzenine de yansımıştır" demektedir. (Behar, 1992: 11)

Mecmû'a-i Mûsikî-i Zîbâyı hazırlayan Neş'e-i Dil Hanım'ın mûsikî geleneği içerisinde hoca olarak mı yoksa icrâcı olarak mı yer aldığı bilinmemektedir. Buna rağmen bu alanda yapmış olduğu bu önemli çalışmanın ihtivâ ettiği önemli bilgiler dâhilinde, Neş'e-i Dil Hanım'ın yeni bestelenen eserlerin yayını, tanıtımı ve yayılması işlevinin yerine getirilmesini amaç edindiği çok açık bir şekilde görülmektedir. 19. yüzyılda ve yüzyılın ikinci yarısında özellikle besteci vasfı taşıyan mûsikîşinasların mecmû'aların fonksiyonunu değiştirmiş olabileceği düşüncesi Cem BEHAR'ın konuyla ilgili çalışmasında özellikle belirtilmiştir; "19. yüzyılın ikinci yarısında ise, basılı güfte mecmû'alarının yaygınlaşmaya başlamasında sonra, bu mecmû'aların durum ve fonksiyonları biraz değişmiştir.

Eğer mecmû'a sahibi aynı zamanda besteciyse, yeni bestelediği eserlerin yayını, tanıtımı ve yayılması işlevlerinin bir kısmı da bu yüzyılın ortalarından itibaren matbû güfte mecmû'alarına yüklenilmiştir. Hâcî Ârif Bey, Şeyh Edhem Efendi ya da Şevkî Bey'in, hatta Hâşim Bey'in yayınladıkları çeşitli mecmû'alar bu yeni işleve iyi birer örnek teşkil eder. Bu mecmû'alarla bu besteciler mahfuzatlarıyla birlikte yeni bestelerini de yaymayı amaçlıyorlardı". (Behar, 1992: 11)

Güfte ve şiir mecmû'alarının, güfte, şiir ve muhtelif mûsikî bilgilerini de içine alan mûsikî mecmû'alarının geleneksel Osmanlı mûsikîsi'ne katkıları düşünüldüğünde başlıbaşına bir araştırma konusu olabileceği kaçınılmazdır. Üzerinde çalışılan Mecmû'a-i Mûsikî-i Zîbâ, mûsikîmize âit güfte varlığımızın çok cüz'i bir kısmını ihtivâ etmektedir. Çevirisini yapmış olmakla birlikte, yazıldığı döneme ve muhtevâ özelliklerine dâir bilgiler vermekle yetindiğimiz bu çalışma, yazılmış olan binlerce mûsikî, güfte ve şiir mecmû'alarının târihi sürecini bütünüyle ortaya koyamamaktadır. Aynı bir çalışma konusu olabileceğini düşündüğümüz mûsikî, güfte ve şiir mecmû'aları hakkında genel bir değerlendirme yapmak, sadece çalışmamızla ilgili olarak üstümüze düşen görevi yerine getirmiş olmamızı sağlayabilmektedir.

Cem BEHAR'ın "Zaman Mekân Müzik" adlı eserinde verdiği güfte mecmû'aları ile ilgili tarihi bir bilgi niteliği taşıyan detayı olduğu gibi sunmak faydalı olacaktır; "Bilindiği gibi, 1830'lu yıllardan önce basılı güfte mecmû'aları yoktu. İlk karamanlıca güfte mecmû'ası 1830 yılında basılmıştır. Arap harfleriyle ilk matbû güfte mecmû'ası ise 1854 yılına aittir. Daha önceki elyazması güfte mecmû'alarıysa, nitelikleri gereği, yaygın bir kullanım için yazılmıyorlardı" (Behar, 1992: 11)

2000 yılında “Derviş Avnî” Güfte ve Şiir Mecmû‘ası üzerine yaptığı çalışmayla kültürümüze önemli derecede katkı sağlayan Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇIPAN’ın, güfte mecmû‘aları üzerine yaptığı genel bir değerlendirme şöyledir;

“Türk Sanat Müziği’ne âit güfte varlığımız hakkında şimdiye kadar yapılan çalışmalarda on binden yukarı olmak kaydıyla farklı rakamlar belirtilmekte, bunların da belli nisbetler ve sayılar verilmek sûretiyle “şu kadarının notası elimizde bulunmaktadır “ denilmektedir. Güfte varlığımızı ortaya çıkarmada esas alınacak eserler olan yazılı ve basılı güfte mecmû‘alarının envanter tespitleri henüz yapılamamış; notaların da tesbit, tasnif, tedkik ve yeniden yazılma işlemleri tamamlanamamıştır” (ÇIPAN, 2000: 25)

Onur Akdoğu “Türk Müziği Bibliyografyası”nda mûsikî ile ilgili 155 yazma eser arasında -70 tanesi ayrıca belirtilmek üzere- 100’e yakın; Basılı yayınlar bölümünde de 20 civarında (Akdoğu, 1989: 1-67); Etem Ruhi Üngör “Güfteler Antolojisi”nde 26 yazma, 108 eski yazılı basma (Üngör, 1981: 18) güfte mecmû‘ası hakkında bulundukları kütüphaneler ve kayıt numaraları ile birlikte bibliyografik künyelerini de belirtmek sûretiyle bilgi vermektedirler. Cem Behar ise “Zaman, Mekân, Müzik”te çok sınırlı bir araştırmayla dahi yalnız istanbul’daki umûmî kütüphanelerde 17., 18., 19., yüzyıllara âit yüzden fazla Türkçe el yazması güfte mecmû‘ası tesbit ettiklerini, kapsamlı ve dikkatli bir taramayla bu sayının birkaç katına çıkabileceğini (Behar, 1992: 67) ifâde etmektedir. “18. Asırda Osmanlılarda Dinî Mûsikî”(Nuri Özcan, 18. Asırda Osmanlılarda Dinî Mûsikî, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1982) adlı bir doktora tezi hazırlayan Nuri Özcan da, yalnız İstanbul kütüphanelerinde 250’ye yakın güfte mecmû‘ası tesbit ettiğini belirtmektedir (Aktaran: Çıpan, 2000: 26)

Saraylı Neş’e-i Dil Hanım’a âit Mecmû‘a-i Mûsikî-i Zîbâ kapsamlı bir mûsikî rehberi ve aynı zamanda zengin bir güfte kitabıdır. Mecmû‘anın son kısmında yer alan muhtelif mûsikî bilgileri de (makâm ve usûl bilgileri) mûsikîmiz için önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Çalışmamızın, edebiyat ve mûsikîmizle ilgili yayınlanan ilmî eserlerin yanı sıra, kültür değerlerimizi tanıtmak ve estetik anlayışımızı ifâde etmek adına yapılmış çalışmaların içerisinde değerlendirilmesi uygun olacaktır. Bu fikirler doğrultusunda ortaya çıkan çalışmaların örneklerini Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇIPAN “Derviş Avnî” Güfte ve Şiir Mecmû‘ası adlı çalışmasında bizlere sunmuştur; “Yazılı kültür kaynaklarımız arasında, dîvan şâirlerimizin eserlerinden seçilen örnek şiirler-nazım şekilleri ve türleri dikkate alınarak yapılan farklı tasniflere göre- “Mecmû‘a-i Eş’âr, Mecmû‘a-i Eş’âr ve Gazeliyât, Mecmû‘a-i gazeliyât, Mecmû‘a-i Kasâ’id, Mecmû‘a-i Medâiyih, Mecmû‘a-i Hezeliyât, Mecmû‘a-i Lugaz, Mecmû‘a-i Mu’ammâ, Mecmû‘a-i Metâli’, Mecmû‘a-i Mesâri’” gibi isimlerle anılan eserlerde bir araya getirilmişlerdir. Büyük bir kısmının bulundukları kütüphaneler ve kayıt numaraları tesbit edilen bu tür eserlerin sayısı on bin

civârındadır. Konya Müzesi Kütüphanesi ile Konya’da el yazması eserler bulunduran diğer dört kütüphanede yapılan incelemeler neticesinde tesbit edilmiş olan ve kayıt numaraları tek tek belirtilen 51 güfte mecmû’ası yanında diğer şehirlerle yurt dışındaki kütüphanelerde ve özel koleksiyonlarda bulunan mecmû’alar da eklendiğinde sayının 600 civârına ulaşacağı; içinde güftelerin de yer aldığı şiir ve münşeat mecmû’alarıyla birlikte müracat edilecek kaynakların 1000’i aşacağı rahatlıkla düşünülebilir. 19. yüzyılın ortalarında itibâren yayınlanmaya başlanan ve bir kısmı “Mecmû’a-i Ârifî (Hacı Ârif Bey), Mecmû’a-i Hâşim (Hâşim Bey), Fâ’ikü’l-Âsâr (Hacı Fâik Bey), Nevâ-yı Şevk (Şevkî)” gibi hazırlayanların adlarıyla anılan, bir kısmı da “Nagamât-ı Aşk, Son ve Nâdide Şarkılar, Güldeste-i Mûsikî” gibi farklı isimler altında yayınlanan matbu güfte mecmû’aları da ilâve edildiğinde güfte varlığımız açısından muazzam bir malzeme hazinesi ile karşı karşıya olduğumuz anlaşılır” (Çıpan, 2000: 26)

2. MECMÛ’A’NIN MUHTEVÂ ÖZELLİKLERİ

Kapakta “Neş’e-i Dil” ve ilk sayfasında da Mecmû’a-i Mûsikî-i Zîbâ Cem’ eden Saraylı Neş’e-i Dil hanım yazılı olan mecmû’anın tertîb tarihi hakkında sağlıklı bir bilgiye sahip değiliz. Hattâ Neş’e-i Dil Hanım hakkında da yazılı kaynaklarda tarihi bir bilgiye rastlanılmamıştır. Ancak, mecmû’ada yer alan bestekârların ve şâirlerin vefat tarihleri dikkate alınarak tahmîni bir tarihleme yapmak mümkün olabilmıştır. Ayrıca mecmû’adaki bazı güftelerde şairlerin mahlaslarını gizlemek için boş bıraktıkları yerler de vardır. Bu boşluklar ve okunamayan birkaç kelime metinde (...) şeklinde gösterilmiştir. Mecmû’a, Koyunoğlu Kütüphanesi’nde 13808 kayıt nmarası ile kayıtlıdır. Sayfa numarası 272’den sonrası boş olmak üzere 276 varaktır. Yazı türü rika‘, sayfalar aharlı kâğıttandır. Karton üzeri meşin kaplı modern cilttir ve 18/12 boyuttur. Cilt siyah renktedir. Mecmû’a içerisinde yazılı kısımlarda, baş taraflar cetvelli, güfte ve şiirlerin azılı olduğu sayfalar cetvelsizdir. Sayfa boyutu 9/17 olmakla birlikte yazı boyutu standart değildir. Güftelerle ilgili dipnotlarda, mecmû’a için (M), farklı kaynaklar için (FK) şeklinde kısaltmalar kullanılmıştır.

Mecmû’a’da 6’sı basit, 16’sı mürekkeb olmak üzere toplam 19 muhtelif makâma âit 297 güfte (Basit makâmlar: Râst 30, Uşşâk 29, Hüseyinî 23, Muhayyer 14, Hicâz 24, Karcıgar 13; Mürekkep makâmlar: Sûznâk 26, Hicâzkârkürdî 19, Sabâ 14, Nihâvend 17, Hüzâm 12, Bestenigâr 16, Mâhûr 11, Hicâzkâr 15, Yegâh 2, Isfahan 7, Acemaşîrân 7, Ferahnâk 3, Dügâh 1, Segâh 3, Müsteâr 2, Şevkefzâ 9) ve 10 tane de gazel yer almaktadır. 48 şâire (Nef’î, Sâkıt, Hasbî, Sabrî, Ziyâ Paşa, Keçecizâde Molla, Fuzûlî, Süheylizâde Raksî Bey, Vecdî, Mehmed Sâ’dî Bey, Reşad Paşa, Nâmık Kemâl, (Neyzen) Mehmed Rahmi Bey, TâhirEfendi (Halîfezâde), Mâliye Nâzırı Reşad Paşa, Nâfiz, Şeyh Gâlib, Enderûnî Kemâleddin Ağa, Ârif, Mahfî Bey, Fazlı Efendi, Enderûnî Vâsıf, Râsih, Nigâr Hanım, Menâpir-zâde Hacı

Mustafa Nuri Bey, Talip Efendi, Sâmî Paşa, Şeyh Edhem Efendi, Hafîd Bey, Şefkatî, Şefkatî, M. Kasabalı, İsmail Safâ Bey, Nuri Şeydâ, Nahîfî, Esatpaşazâde Sait Bey, Ahmed Râsim Bey, Dâhiliye Nezâreti Müsteşarı Reşid Bey, Âşık Ömer, Hicrî Bey, Hacı Fâik Bey, Nevres Efendi, Hacı Ârif Bey, Mekki Bey, Nazîm, Celâl Bey, Bâki, Âkîf Paşa, Sâkîp) âit muhtelif nazım şekillerinde 297 şiirin 76 bestekâr (Hacı Ârif bey, Kânûnî Hacı Ârif Bey, Giriftzen Âsım Bey, Kemânî Tatyos, Ketânî Hâfız Mehmed Efendi, Şâkir Ağa, Rif'at Bey, Selânikli Âdî Tevfîk Kılıççı, Ahmed Ârifî Bey, Dede Zekâî Efendi, Melekzet (Mustafa Nuri), Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi, Hacı Fâik Bey, Sıddık Bey, Abdülkadir Merâgî, III. Sultan Selim, Eyyûbî Derviş Recep Çelebi, Ziyâ Paşa, Civan Ağa, Hristaki (Lâvtacı Hristo), Âdî Şekerci Hâfız Cemil Bey, Âdî Selânikli Ahmed Bey, Ali Rif'at Çağatay, Kirkor Çulhayan, Şevkî Bey, Nikoğos Ağa, Tanbûrî Ali Efendi, Küçük Mehmed Ağa, Âdî Hasan Bey, Hâfız Yusuf Efendi, Karnik Garmiryan, Astik Ağa, Halifezâde Tâhir Efendi, Zaharya, Mahmud Celâleddin Paşa, Çorapçızâde Mustafa, Enderûnî Kemâleddin Ağa, Ebubekir Ağa, Faiz Kapancı, İsmail Hakkı Bey, Enderûnî Ali Bey, Hânende Hacı Karabet, Şeyh Edhem Efendi, Âdî Âfet (Apet Mısırlıyan), Kânûnî Ahmed, Bolâhenk Nuri Bey, Yorgaki (Şivelioglu-Kemânî), Medenî Aziz Efendi, Zenci Salih Efendi, Musullu Hâfız Osman, Tanbûrî Cemil Bey, Âdî Gâlip Bey (Ali Galip Türkan), Şemseddin Ziyâ Bey, Kara İsmail Ağa, Hâfız Mehmet Eşref, Âdî Abdullah, Santûrî Edhem Efendi, Tanbûrî Aziz Mahmud Bey, Hâşim Bey, Asâriye Hatîbi İbrahim Efendi, Nuri Şeydâ, Lâtîf Ağa, Eyyûbî Mehmed Bey, Sâdullah Ağa, Enderunlu Hâfız Hüsnü, Tersâneli Ethem Efendi, Rıza Bey, Ali Selâhi Bey, Ahmed Râsim Bey, Dellâlzâde İsmail Efendi, Tanbûrî İzak, Tophaneli Âdî Sabri Bey, Kazasker Mustafa İzzet Efendi, Kömürçüzâde Hâfız Mehmed, Zeki Mehmed Ağa, Bestenigâr Ziyâ Bey) tarafından bestelendiği tesbît edilebilmiştir. Güfte, bestekâr, makâm ve usûl tespiti açısından Etem Ruhi ÜNGÖR'ün "Güfteler Antolojisi" ile Sadun AKSÜT'ün "Güfteler Hazinesi", çalışmamızda esas alınmıştır.

Bu mecmû'ada Saraylı Neş'e-i Dil Hanım, güfte, şiir ve gazelin hâricinde, mûsikîye dâir muhtelif bilgilerle birlikte makâm ve usûl ta'rîflerine yer vermiştir. Mecmû'ada, kemân sazı üzerinde yapılan uygulamalı çalışmaların anlatımları; Darb-ı Hafîf-i evvelin ictimâından hâsıl olan usûller 19, Hafîf-i Sâni'den olan durûbun ictimâından husûle gelen usûller 14, Darb-ı Sakîle'nin ictimâından hâsıl olan usûller 3 olmak üzere toplam 36 usûlün açıklamalı ta'rîfleri; Râst, Rehâvî, Sazkâr, Nikrîz, Büzürk, Sûznâk, Neveser, Hicâzkâr, Hicâzkürdî, Nihâvend-i Kebîr, Nihâvend-i Rûmî, Pencgâh, Sûzidilârâ, Selmek, Tarz-ı Nevîn, Pesendîde, Zâvîl, Mâhûr, Şevk-i Dil, Dügâh, Sabâ, Uşşâk, Hûrî, Bayâtî, Isfhân, Humâyûn, Hicâz, Nişâbûr, Nişâbürek, Nevâ, Sultân-i Irak, Hüseyinî, Hisâr, Acem, Gül'izâr, Kûçek, Gerdâniye, Arazbâr, Şehnâz, Tâhir, Muhayyer, Sipîhr, Bâyatîarazbâr, Muhayyersünbüle, Bûselik, Sabâbûselik, Hicâzbûselik, Nevâbûselik, Hisârûselik, Acembûselik, Arazbârûselik, Gerdâniyebûselik, Mâhurbûselik, Tâhîrbûselik, Şehnâzbûselik, Muhayyerbûselik,

Kürdî, Sabâzemzeme, Nevâkürdî, Acemkürdî, Zevkutarâb, Muhayyerkürdî, Segâh, Müsteâr, Mâyê, Hüzzâm, Vech-i Arazbâr, Revnâknümâ, Sultân-i Hüzzâm, Irak, Bestenigâr, Rahatülvâh, Dilkeşhâverân, Evc, Evcârâ, Ferahnâk, Şevkefzâ, Şevkâver, Şevkutarâb, Sûzidil, Bûselikaşîrân, Hüseyînâşîrân, Acemaşîrân, Ferahfezâ, Nühüft, Tarz-ı Cedîd, Şedaraban, Yegâh ile birlikte 89 makâm ta'rifî yer almaktadır.

3. GÜFTE ve ŞİİR MECMÛ'ASI'NIN KENDİ TÜRÜNDEKİ DİĞER MECMÛ'ALAR ARASINDAKİ YERİ

Mecmû'alar hakkında genel değerlendirme başlığı altında, yaptığımız tesbîtlere ve faydalandığımız kaynakların ışığı altında sunulan bilgilerden sonra, üzerinde çalıştığımız Mecmû'a-i Mûsikî-i Zibâ adlı mecmû'anın diğer mecmû'alar arasında yerini tesbît etmek mümkün olabilmektedir. Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇİPAN'ın konuyla ilgili olarak yapmış olduğu çalışmanın da paralelinde, maddeler halinde sunacağımız detaylar, Mecmû'a-i Mûsikî-i Zibâ'nın önemini bir kez daha ortaya koyabilmektedir.

1. Pek çok güfte ve şiir mecmû'ası makâm fihristi verilerek başlar. Bizim üzerinde çalıştığımız mecmû'a da başta makâm fihristi verilerek başlamaktadır.
2. Mecmû'ada, bazı güfte mecmû'alarının da sonunda yer alan mûsikî nazariyatıyla ilgili (makâm, usûl) bilgiler ve kemân sazı üzerinde perdelerin tespitine yönelik uygulamalı çalışmaların anlatımları yer almaktadır.
3. Diğer mecmû'alarda da sık sık görmeye alışık olduğumuz güftelerin başında makâm, usûl, form isimleriyle birlikte, bestekâr veyâ şöhret buldukları lâkâpları gibi verilen bilgilerden, bu mecmû'ada sadece makâm ve usûl bilgilerini görebilmekteyiz. Bestekâr ve hattâ güfte yazarı belirtilmemiş olup, muhtelif kaynaklardan bu bilgilere ulaşmak mümkün olabilmektedir. Çok nâdir olarak klâsik eserlerden birkaçının usûlünün yanına formu da yazılmıştır.
4. Birçok mecmû'ada, hemen her makâm ile ilgili güftelerin bitiminde, aynı makâmdan daha sonra geçilecek eserler için ayrılmış, bir kısmının cedvelleri çizilmiş, tezhibleri yapılmış birkaç boş varak mevcuttur. Mecmû'adaki sayfa numaralarına göre boş sayfalar: 31-32/ 33-34/ 61-62/ 63-64/ 65-66/ 67/ 88-89/ 90-91/ 92-93/ 94-95/ 96-97/ 98-99/ 100-101/ 102-103/ 104-105/ 118-119/ 120-121/ 122-123/ 124-125/ 126-127/ 128-129/ 130-131/ 132-133/ 134-135/ 136-137/ 166-167/ 168-169/ 170/ 188-189/ 190-191/ 192-193/ 194-195/ 196-197/ 198-199/ 200-201/ 202/ 226-227/ 228-229/ 230-231/ 232/ 247/ 248-249/ 250-251/ 252-253/ 254-255/ 256-257/ 258-259/ 260-261/ 274-275/ 276-277/

278-279/ 280-281/ 282-283/ 284-285/ 286-287/ 288-289/ 290-291/ 292-293/
308-309/ 310-311/ 312-313/ 314-315/ 316-317/ 318-319/ 320-321/ 331-332/
333-334/ 335-336/ 337-338/ 339-340/ 366/ 367-368/ 369-370/ 371-372/ 373-
374/ 375-376/ 377-378/ 379-380/ 381-382/ 406/ 407-408/ 422/ 423-424/ 425-
426/ 427-428/ 429-430/ 433-434/ 435-436/ 437-438/ 446/ 447-448/ 449-450/
451-452/ 453-454/ 455-456/ 463/ 464-465/ 466-467/ 470-471/ 474/ 475-476/
478/ 479-480/ 486/ 487-488/ 489-490/ 498-499/ 520/ 521-522/ 524/ 525-526/
527-528/ 529-530.

Ayrıca, mecmû'adaki sayfa numaralarına göre sayfa 17-18, 43-44, 47-48, 73-74, 224-225, 361-362, 399-400, 521-522 sayfalarındaki güfteler müerrir yazılmıştır.

Boş sayfa listesinde yazdığımız 104-105, 137, 292-293, 321, 381-382, 456, 471 numaralar, hem boş hem de güfte yazılı sayfalara verilmiştir.

Yine mecmû'adaki sayfa numaralarına göre sayfa 341-342/ 343-344/ 345-346/ 347-348/ 349-350'de farklı bir el yazısıyla yazılmış gazel nazım şeklinde şiirler mevcuttur.

5. Konuyla ilgili olarak daha önceden de belirttiğimiz gibi sahibi bestekâr olan çoğu güfte mecmû'aları, sahibinin eserlerinin yer aldığı ve basıldığı mecmû'alar olmuştur. Üzerinde çalışmış olduğumuz Mecmû'a-i Mûsikî-i Zîbâ, Saraylı Neş'e-i Dil Hanım tarafından hazırlanmış fakat eserlerin bestekârları tesbît edildiğinde Neş'e-i Dil Hanım'a âit eserlerin mecmû'ada yer almadığı görülmüştür. Ayrıca birisine sunulmak için hazırlanmış bir mecmû'a olduğuna dâir herhangi bir ipucu bulunmamaktadır.
6. Mecmû'anın intikâl ettiği kişilerce yapılan ilâveler, güfte ve gazel nazım şeklindeki şiirlerden öteye gitmemiştir.
7. Genelde yazma eserlerin bir kısmında, tabiatıyla güfte mecmû'alarında da görülen yırtılma, kesilme, mürekkep dökülme, silinme ve kopma gibi tahripler kısmen bu mecmû'ada da mevcuttur.

4. GÜFTE VE ŞİİR LİSTELERİ

MAKÂM / USÛL

SAYFA

RÂST

1. Esdi nesîm-i nev-bahâr açıldı güller subh-dem/ Türk Aksağı	43
2. Geçmiyor eyyâm-ı mihnet gitmiyor benden melâl/ Ağır Aksak	43
3. Hâb-gâh-ı yâre girdim arz için ahvâlîmi/ Türk Aksağı	44
4. Çeşm-i fettânın ne kanlar dökdü Kâğıthânede/ Ağır Aksak	44
5. Zülfünün târ-ı şu‘â‘-ı bâsıramdır şânesi/ Ağır Aksak	45
6. Mû-yi jûlîdem olupdur serde ankâ lânesi/ Ağır Aksak	45
7. İftirâk-ı cân kederinle senin ey gül beden/ Ağır Aksak	46
8. Feryâd ediyor âşık-ı hasret-zede her ân/ Aksak	46
9. Bu gün hâl-i firâk-ı yâr ile bî-tâb ü giryânım/ Aksak	47
10. Bilse bir kerre o şûh hâl-i perîşânımız/ Aksak	47
11. Ehl-i dil isen kendine zevk eyle cefâyı/ Devr-i Hindî	48
12. Seyl-i âteşden emîn olmaz yapılmış hâneler/ Türk Aksağı	48
13. Vuslatından gayrı el çekdim yeter ey bî-vefâ/ Katakofti	49
14. Yüz çevirse sevdiğim bu bende-i bî-çâreden/ Katakofti	49
15. Âşık oldur kim kılar cânın fedâ cânânına/ Curcuna	50
16. N’eyledi gör bana ol mâh-ı mehi/ Curcuna	50
17. Bir lâhza rehâ bulmadı âlâm-ı cihândan/ Curcuna	51
18. Gamdan âzâde heman dünyâda bir meyhânedir/ Curcuna	51
19. Bâd-ı âhımdı seni berbâd eden/ Curcuna	52
20. Yine bir gülnihâl aldı bu gönlümü/ Curcuna	52
21. Nihânsın dîdeden ey mest-i nâzım/ Curcuna	53
22. Belâ-yı firkâtın cânâ hayâle oldu gam-fermâ/ Curcuna	53
23. Âmed nesîm-i subh dem tersem ki âzâreş küned/ Nakış Düyek	54
24. Seyr-i gül gülşen-i bi tü harâмест/ Nakış Semâî	54
25. Ey mâh-ı men der mektebest ender sereh muntazır/ Semâî	55
26. Çeksem o şûhu sîneye hülyâlarım gibi/ Beste-i Hafîf	55
27. Ahni şevkan ilâ diyârı lakîtü fihâ cemâle selmâ/ Kâr Düyek	56
28. Âhû biyâ mir zem âhû biyâ/ Nakış Semâî	57
29. Çekmiş yüzüne nikâb-ı işve/ Nakış Semâî	57
30. Ey gül ne aceb silsile-i müşk-i terin var	58

MAKÂM / USÛL

SAYFA

SÛZ-NÂK

1. Çekme elem-i derdini bu dehr-i fenânın/ Aksak	58
2. Uslanmadı hala emeli bitmedi gönlüm/ Aksak	59
3. Dâğ-dâr-ı hasret etdin hicr ile cân ü teni/ Aksak	59
4. Ey nice dağlar başında böyle efgân edeyim/ Aksak	60
5. Atfetme sakın hançer-i müjgânını nâgâh/ Sengin Semâî	60
6. Hâl-i dilimi şerh edemem kimseye eyvâh/ Sengin Semâî	61
7. Cânım dediğim kasd ediyor cânıma vallâh/ Aksak	61
8. Kâr etmedi zâlim sana bu âh ü enînim/ Sengin Semâî	62
9. Bir dil ki esîr-i gam olur neş'e-ver olmaz/ Devr-i Hindî	62
10. Kalbim emel-i aşkını gel doktora söyle/ Sengin Semâî	63
11. Ey felek yakdın beni sen dilerim ateşe yân/ Devr-i Hindî	63
12. Gel elâ gözlüm efendim yânıma/ Katakofî	64
13. Yandım o güzel gözlere ey şûh-i sitemkâr/ Türk Aksağı	64
14. Çeşmin süzülüp hâlet-i mestâneyi bulsun/ Çifte Sofyan	65
15. Gönül bîmâri-i aşkınla bak âvârelerdendir/ Çifte Sofyan	65
16. Dün gezerken hüzn ile bir hâl-i me'yûsânede/ Curcuna	66
17. Alınca gönlümü mihr-i cemâli/ Curcuna	66
18. Etmiyor hiç merhamet cânâ benim efgânıma/ Ağır Aksak	67
19. Câm-ı aşkın içdim oldum derd-nâk/ Ağır Aksak	67
20. Sûz-nâk etme beni ey mehveşim/ Ağır Aksak	67
21. Âşık oldum sana ey gonca dehen/ Ağır Aksak	68
22. Çeşm-i mahmûru bu anda girdi artık kanıma/ Ağır Aksak	68
23. Ten ten ta dir ten ten ni ta dir dir ten/ Kâr Hafîf	69
24. Serde hevâ-yı kâkûl dilde hayâl-i cânân/ Lenk Fahte	70
25. Ey dil heves-i vuslat-ı cânâ sana düşmez/ Semâî	70
26. Gördüğüm yerde seni baht ile ey gonca dehen	71

MAKÂM / USÛL

SAYFA

HÎCÂZKÂRKÜRDÎ

1. Gidelim Göksu'ya bir âlem-i âb eyleyelim/ Aksak	71
2. Ehl-i aşkın neşvegâhı kûşe-i meyhânedir/ Ağır Aksak	72
3. Kalb-i sevdâzedeler âh ile dâ'im inler/ Aksak	72
4. Atf-ı enzâr eyledikçe tavr-ı müstesnâsına/ Ağır Aksak	73
5. Her kimde vardır aşk iptilâsı/ Düyek	73
6. Cismim yakıyor mahvediyor âteş-i hicrân/ Aksak	74
7. Kaldı yollarda bu şeb âşıkının dîdeleri/ Aksak	74
8. Güzelim hiç aramaz mı dil-i âvâre seni/ Aksak	75
9. Gel gülşene gül gonce ki gülşende safâ yok/ Aksak	75
10. Cefâ-yı hicr ile gönlüm yıkılsın târumâr olsun/ Aksak	76
11. Harâb-ı deşt-i gamdır şimdi bî-gam gördüğün gönlüm/ Sofyan	76
12. Karşıyaka'da İzmir'in gülü/ Sofyan	77
13. Her kim ki dalar şiddet ile zevk u safâya/ Curcuna	77
14. Aşkın eser-i sûzişine cân acımaz mı/ Curcuna	78
15. Çeşm-i mestin hasretiyle cism ü cânı dağlarım/ Curcuna	78
16. Mahmûr bakışın âşık bin lutfâ bedeldir/ Katakofî	79
17. Bâ'is figân u nâleme aşk ibtilâsıdır/ Curcuna	79
18. Hazân erdi gülistân-ı bahâre/ Curcuna	80
19. Tâ-be-key hicr ile giryân olayım/ Aksak	80

SABÂ

1. O şûhun ey gönül düşnâm-ı la'li telh-bâr olmaz/ Beste-i Çenber	81
2. Bilindi bûseye yok yârin izni gül memeden/ Aksak Semâî	81
3. Ey dil seni cânân bu gece şâd edecektir/ Sengin Semâî	82
4. Dil-hânesini yakdı yine âteş-i hicrân/ Sengin Semâî	82
5. Nigâh-ı mestine canlar dayanmaz/ Devr-i Hindî	83
6. Ey sabâ esme nigârım uykuda/ Aksak	83
7. Ehl-i dile evzâ'-ı hayat câm-ı safâdır/ Aksak	84
8. Çün bahâr eyyâmı oldu geldi yaz/ Aksak	84
9. Dil-haste-i derdim yine mehcûr-ı devâyım/ Aksak	85
10. Derd-i hicrân çekmeden akl ü hayâlîm kalmadı/ Sofyan	85
11. Mübtelâ-yı aşk ile âfet-zede bîçâreyim/ Sofyan	86
12. Sabâh oldu amân et arz-ı dîdâr/ Curcuna	86
13. Gülsitân-ı nakş-ı hüsnünden bahâristân yazar/ Devr-i Kebîr	87
14. Dilem zî-bûde-i an çeşm-i şûh fettânest / Semâî	87

MAKÂM / USÛL

SAYFA

UŞŞÂK

1. Kim olur zor ile maksûduna reh-yâb-ı zafer/ Aksak	88
2. Göstermedi bir gün bana baht-ı siyâhım/ Sengin Semâî	88
3. Meyhâne değil meclis-i rindâne-i Cemdir/ Aksak	89
4. Bir katre içen çeşme-i pürhûn-i fenâdan/ Aksak	89
5. Meyhâne mi bu bezm-i tarâbhâne-i Cem mi/ Aksak	90
6. Meyhâneyi seyrettim uşşâka mutâf olmuş/ Aksak	90
7. Câm-ı la‘lin sun pey-â-pey hâtır-ı mestâne yap/ Çenber	91
8. Ney nevâ eyler kemân inler döğer def sînesin/ Hafif	91
9. Gâhî ki eder turrası dâmânını çîde/ Semâî	91
10. Hayli dem zülf aşkının meftûnuyum/ Semâî	92
11. Nâ-ümîd-i aşka doktor var mı tıbbın çâresi/ Aksak	92
12. Yandım âteşlere ey mâh seni gördüm görelî/ Aksak	93
13. Gülşen-i aşkın hazâne ermiş artık gülleri/ Aksak	93
14. Zahm-dâr-ı hicr-i yâr etdim dil-i âvâremi/ Aksak	94
15. Ey şûh-i cefâ-pîşe bırak vaz‘-ı cefâyı/ Sengin Semâî	94
16. Mir‘âtı ele al da bak Allâh’ı seversen/ Sengin Semâî	95
17. Mahzûn gönüle zevk u safâ kâr-ger olmaz/ Devr-i Hindî	95
18. Etdin meleğim giryemi hûn zârımı efzûn/ Türk Aksağı	96
19. (Âh) ey âteş-i hicrâna yakma cânımı/ Türk Aksağı	96
20. Sâkî içelim câm-ı musaffâ-yı keremden/ Türk Aksağı	97
21. Tab‘-ı mergûbı ederken hep cihânı neş’e-dâr/ Sofyan	97
22. Aşkın ile bülbül gibi artmaktadır âhım/ Semâî	98
23. Hevâ-yı aşk eser serde/ Çifte Sofyan	98
24. Esdi nev-bahâr şenlendi dağlar/ Yürük Sofyan	99
25. Aşk oduna yandı gönül hey hey/ Curcuna	99
26. Âlem bu demde def‘-i gam etmek zamânıdır/ Curcuna	100
27. Aşk olsun o rindâne ki gönülde emel yok/ Ağır Aksak	100
28. (Âh) gamla kıymettar ömrüm geldi geçdi mevsimi	100
29. (Âh) kaldı âteşler içre yine sevdâlı serim	101

MAKÂM / USÛL**SAYFA****NIHÂVEND**

1. Ahteri düşkün garîb ü âşık-ı âvâreyim/ Ağır Aksak	101
2. Vakfeyleyen aşk idi dildâre gönlümü/ Aksak	102
3. (Âh) cânân fırkatınle sînemi ben dağlarım/ Aksak	102
4. Mahzûn ise dil anda safâ cilveger olmaz/ Devr-i Hindî	103
5. Gönlüm yine bir âteş-i hicrâna dolaşdı/ Curcuna	103
6. Bakmıyor çeşm-i siyâh feryâde/ Çifte Sofyan	104
7. Meyler süzölsün meydâne gelsin/ Aksak	104
8. Bülbüli dembeste etdi nâle vü feryâd-ı dil/ Aksak	105
9. Aşk âteşi sînemde yine şûle feşândır/ Devr-i Hindî	105
10. Sevdim yine bir şûh-i dilâra pek ilerde/ Devr-i Hindî	106
11. Meftûnu gönöl oldu mestâne nigâhın/ Sengin Semâî	106
12. Mihnet-zedeyim aşk ile mahrûm-ı safâyım/ Düyek	107
13. Bir âşık-ı dil-hasteyi dilşâd edecek yok/ Türk Aksağı	107
14. Sâkî çevir dem-â-dem câm-ı safâ medârı/ Türk Aksağı	108
15. Uyur dâ'im uyanmazdı benim baht-ı siyehkârım/ Curcuna	108
16. Çözölme zülfüne ey dil-rubâ dil bağlayanlardan/ Curcuna	109
17. Cânâ sana âşık nice bin muntazır olsun/ Curcuna	109

MAKÂM / USÛL

SAYFA

HÜSEYNÎ

1. Kâkülündür bedr-i vechinde senin zerrîn nikâb/ Ağır Aksak	110
2. Gel beni vaslınla şâd et kıl kerem/ Ağır Aksak	110
3. Serde sevdâ dilde gam sînemde peykân-ı keder/ Ağır Aksak	111
4. Şem'-i hüsnün rûyuna pervâneyim/ Ağır Aksak	111
5. Değmesin bu yâreme ağyâr eli/ Ağır Aksak	112
6. Sevdiğim lutfeyle de artık yetiş imdâdıma/ Ağır Aksak	112
7. Sûziş-i aşkınla her an âh ü efgân eylerim/ Aksak	113
8. Bahtiyârım son demimde zehr-i hicrân olmasa/ Aksak	113
9. Pek cüdâ düşdüm gülümden âh âh/ Aksak	114
10. Bakamam rûyine ben gözlerim ağyâr sanırım/ Aksak	114
11. Meh cemâlin görmek için ağlarım/ Düyek	115
12. Yayılmış gülistâne serteser mehpâreler şimdi/ Aksak	115
13. Ağlama ey âşık-ı mihnet-zede gel yanıma/ Düyek	115
14. Bir gül gibi gülzâr-ı safânızda yetişdim/ Katakofti	116
15. Sînesi âteş-feşândır âşık-ı şûrîdenin/ Sengin Semâî	116
16. Hicrân elemi ağlatıyor kalbimi her gün/ Sengin Semâî	116
17. Feryâd ki feryâdıma imdâd edecek yok/ Sengin Semâî	117
18. Bak şu güzel köylüye işte bu kızdır perî/ Curcuna	117
19. Çekdim elimi gayrı bu dünyâ hevesinden/ Curcuna	118
20. Cemâlin âteş-i câmiyle bir şem'-i şebistandır/ Çenber	118
21. Leşker keşid aşk-ı dilem terk-i cân girift	119
22. Çeşm-i bedkeş be çeşm-i mested neresed yâr ey/ Semâî	119
23. Gönüller uğrusu bir yâr-ı bî- âmânım var/ Aksak Semâî	120

MAKÂM / USÛL**SAYFA****MUHAYYER**

1. Gönlümü zülfün gibi etdi perîşân gözlerin/ Ağır Aksak	120
2. Humârı yok bozulmaz meclis-i meyhâne-i aşkın/ Aksak	121
3. Sahn-ı sînem yandı nâr-ı fîrkat-i cânâneden/ Aksak	121
4. Feryâda ne hâcet yürü bend eyle dehânın/ Sengin Semâî	122
5. Meyhâne tarâbgâh-ı mey âşâmı cihândır/ Devr-i Hindî	122
6. Gam-dîdeleriz sâkî sun bir dolu kab olsun/ Devr-i Hindî	123
7. Âzâde mi sandın beni sen derd ü milelden/ Sengin Semâî	123
8. Hicrân-ı gamı yâre biraz eyle tehammül/ Düyek	124
9. Ey âteş-i gam bağrımı yak kanlı kebâb et/ Aksak	124
10. Dil-hânesini yıkdı o mestâne nigâhın/ Aksak	125
11. Bu harâb âbâde geldim rû-yi râhat görmedim/ Aksak	125
12. Gitdi elden âh handân olduğum demler bizim/ Çifte Sofyan	126
13. Sâkî içelim câmını dem-sâz ederek gel/ Yürük Sofyan	126
14. Her lahza eder gönlümü bin derd ile giryân/	127

HÜZZÂM

1. Bir gün beni dildâr acaba şâd edecek mi/ Aksak	127
2. Mâteminde sende otururken şu cihânın/ Sengin Semâî	128
3. Ağlıyor gönlüm seninçün rûz-ı şeb eyvâh ile/ Aksak	128
4. Cemâlin görmeyeli ey nev-nihâlim/ Aksak	129
5. Bahâr erdi yine ezhâr-ı gûnâ gûn ayân oldu/ Curcuna	129
6. (Âh) eşk-i çeşmim hasretinle çağlıyor/ Çifte Sofyan	130
7. Hele ol dilber-i rânâ arada bir çıkıyor/ Çifte Sofyan	130
8. Tal'at eyler mi dey û meh sû-yı Kâğıthânenen/ Curcuna	131
9. Nice bir hasret ile rûz-ı şeb efgân edeyim/ Curcuna	131
10. Her şeb göreyim gül yüzünü arz-ı cemâl et/ Curcuna	132
11. Kâmetin bir ser ü ser âzâde-i dîlcü gibi/ Curcuna	132
12. Bak hâlîme cânâ bana çeşmin neler etdi/ Aksak	133

MAKÂM / USÛL**SAYFA****BESTENİGÂR**

1. Çok gördü felek şimdi beni bezm-i civânda/ Aksak	133
2. Kaçma mecbûrundan ey âhû-yı vahşî ülfet et/ Ağır Aksak	134
3. Dağlar açdı âteş-i aşkın dil-i nâşâdîma/ Ağır Aksak	134
4. Nâle-i cângâhı canân duymuyor/ Ağır Aksak	135
5. Çâresiz bir derde dûçâr oldu dil feryâd eder/ Devr-i Hindî	135
6. Bu dil sana meftûn olalı ey şeh-i hûbân/ Sengin Semâî	136
7. Yar ağlamadan dîdelerim kana boyandı/ Sengin Semâî	136
8. Her dem sözüm efsûs ile eyvâh olacaktır/ Sengin Semâî	137
9. Emret ey bîbedelim hâk ile yeksân olayım/ Aksak	137
10. Ruhleri gül saçları sünbül dili bülbül misâl/ Aksak	138
11. İ'timâd et derd-i aşkındır sebep berbâdîma/ Aksak	138
12. Görüb nûr cemâlin mâh şaşdı/ Aksak	138
13. Ben esîr-i gam-zedeyim bir sînesi sad-pâreyim/ Yürük Sofyan	139
14. Söyle n'itdim ben sana zâlim felek/ Sofyan	139
15. İstedin de gönlümü verdim sana/ Curcuna	140
16. Bakma ey âfet nigâh-ı hışm ile dildâdene/ Curcuna	140

MÂHÛR

1. Yine zevrak-ı derûnum kırılıp kenâre düşdü/ Semâî	141
2. Ey gonca dehen hâr-ı elem cânıma geçdi/ Hafîf	141
3. Çek kemân ebrûlerin ey şîvekâr/ Ağır Aksak	142
4. Te'lîf edebilsem feleği âh emelimle/ Aksak	142
5. Sâkiyâ gel demidir bâde götür nûş edelim/ Devr-i Hindî	143
6. Çâre-i aşkı bilür âlemde bir ferd yok imiş/ Sofyan	143
7. Bâğ-ı hüsnünde efendim bülbül-i nâlânınam/ Curcuna	144
8. Gösterüb ağyâre lutfun bizlere bîgânesin/ Curcuna	144
9. Reng-i ruhsârını setreylemiş/ Devr-i Hindî	144
10. Ey gözleri âhû niçün bîgânesin/ Muhammes	145
11. Göster rûyin esîr-i la'l-i nâb etdin beni/ Semâî	145

MAKÂM / USÛL

SAYFA

HÎCÂZKÂR

1. Ol kaşı kemân cevır ü cefâ yayını kurdu/ Sengin Semâî	153
2. Lâyık mı sana bu dil-i sevdâ-zede yansın/ Sengin Semâî	153
3. Hırâm et gülşene gûş eyle ar‘ardan müdârâyı/ Devr-i Revân	154
4. Sevdiğim gayrı unuttun âşık-ı gam-hârını/ Ağır Aksak	154
5. Bir hâlet ile süzdü yine çeşmini dildâr/ Düyek	155
6. Öyle müstağnî dilim gûyâ ki dünyâlar benim/ Devr-i Hindî	155
7. Bir zamânım yok ki gönlümden kederler eksile/ Aksak	156
8. Sevdi gönlüm seni billâh inan sözlerime/ Aksak	156
9. Meclisi uşşâka cânâ rûh-fezâdır gözlerin/ Curcuna	157
10. Gül yüzünü seyredip cân ile sevdim seni/ Curcuna	157
11. Güldü açıldı yine gül yüzlü yâr/ Curcuna	158
12. Bu şeb recâ-yı dil ol dilrubâyâ söylendi/ Yürük Sofyan	158
13. Düşünüm olmak için verdim netice/ Sofyan	159
14. Akşam olur güneş gider şimdi buradan/ Ağır Aksak	159
15. Söyle doktor nedir aşkın çâresi/ Ağır Aksak	160

MAKÂM / USÛL

SAYFA

HİCÂZ

1. Nabzım ele almakda tabîb çâre ne söyle/ Aksak	160
2. O mâhitâbı acep gösterir mi bana felek/ Zencîr	161
3. Âteş-i hasret yeter kâr etdi cânıma/ Ağır Aksak	161
4. Meyle teskîn eyle sâkî âh âteşzârımı/ Ağır Aksak	161
5. Çeşm-i mahmûrun sebepdir nâle vü feryâdına/ Ağır Aksak	162
6. Âfet misin ey hüsn-i mücessem bu ne hâlet/ Sengin Semâî	162
7. Şevkinle hayâlinle olur neş'e bedîdar/ Sengin Semâî	163
8. Doktor ne için nabzımı aldın ele söyle/ Aksak	163
9. Sayd eyledi bu gönlümü bir gözleri âhû/ Türk Aksağı	164
10. Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma/ Türk Aksağı	164
11. Verdi dil meh-i tal'at-ı hüsnîyle bezme şevk-i nâb/ Aksak	165
12. Düşeyim derken eyvâh vefâlısına/ Aksak	165
13. İltifât eyle bana yırtayım artık kefeni/ Aksak	166
14. Bir nigâh et ne olur hâlîme ey gonca dehen/ Aksak	166
15. Git gör o benim pertev-i vicdânımı doktor/ Aksak	167
16. Gam neşterini vurmadasın sîneme her ân/ Devr-i Hindî	167
17. Hatâdır bîvefâ nâmıyle yâd edilmek dilberler/ Katakofti	168
18. Ey âfet-i cân kanıma giren elemim var/ Curcuna	168
19. Âteş-i sûzân-ı fırkat yakdı cism ü cânımı/ Curcuna	169
20. Benim hâlim firâkınla yamandır/ Curcuna	169
21. Çeşm-i mahmûr-ı siyahındır beni dilşâd eden/ Curcuna	170
22. Bir kere n'olur şûh-i şenim hem benim olsan/ Curcuna	170
23. Kâğıthâne pek safâlı bir mahal/ Curcuna	171
24. Uyu ey tıfl-ı melekşânım uyu/ Nebî	171

MAKÂM / USÛL**SAYFA****KARCIĞÂR**

1. Dinle aklın var ise pîr-i mugânın pendini/ Ağır Aksak	172
2. Elvermedi mi gayrı dil âteşlere yansın/ Aksak	172
3. Gerçi kıyamam iki gözüm uykuya kansın/ Aksak	173
4. Dîdârını arz et bana Allâh için ey yâr/ Aksak	173
5. Bağla bu gönül yâresini bitdi tûvânım/ Aksak	174
6. Neş'e-yâb-ı lutfun olsun bu ser-i şûrîdemiz	174
7. Bir goncaya bir hâra nigâh eyledi bülbül/ Semâî	175
8. O hilâl ebrû gamıyla sîneyi meşhûn eder/ Semâî	175
9. Kemend-i zülfün esîr-i zülf-i yâr oldum/ Sofyan	176
10. Feyz-bahş-ı cân iken âleme şîrîn sözlerin/ Yürük Sofyan	176
11. Aşkî pinhân edemem nâle vü efgândır bu/ Yürük Sofyan	177
12. Goncesinden gülşenin bülbül şikâyet eyledi/ Curcuna	177
13. Her subh u şâmım dâ'im safâda/ Sofyan	178

YEGÂH

1. Bülbülüm bir güle kim şevkîmi efzûn eyler/ Yürük Semâî	178
2. Gönül ki aşk ile pür sînede hazîne bulur/ Zencîr	179

ISFAHAN

1. Ol gonca gülü görmeyeli hayli uzun zamândır/ Sengin Semâî	179
2. Gurbetde sakın âh ü figân eyleme meysiz/ Sengin Semâî	180
3. Karâr etmez gönül murgı bu bağın değme şâhında/ Semâî	180
4. Sende mi hâlâ esîr-i zülf-i yâr olmakdasın/ Ağır Aksak	181
5. Bir bakışla âhu gözlüm gönlümü etdin şikâr/ Düyek	181
6. Canda hâsiyyet mi var sevdâ-yı cânân olmasa/ Sofyan	182
7. Gördüğüm dem vech-i hurşîdin efendim ben senin/ Curcuna	182

MAKÂM / USÛL**SAYFA****ACEMAŞÎRÂN**

1. Âzâde iken çâre ne âteşlere yandım/ Sengin Semâî	183
2. Vuslat diyerek yalvarırım yârime her ân/ Devr-i Hindî	183
3. El-amân ey şûh-i âşık perverim/ Aksak	184
4. Ne hevâ-yı bağ sâzed ne kenâr-ı kişt mârâ/ Yürük Sofyan	184
5. Meşâm-ı hâtıra bû-yı gül-i safâ bulagör/ Aksak	185
6. Gönül sermest-i hayret çeşm-i terdir câm-ı lebrîzî	185
7. Hâr elinden bağı hûn olmuş boyanmış kana gül	186

FERAHNÂK

1. Te'sîr-i tahassürle gönül nevhager oldu/ Semâî	186
2. Yandım gam-ı hicrânına rahmeyle a cânım/ Türk Aksağı	187
3. Titrer yüreğim o gül-i ter bezme gelirken/ Sengin Semâî	187

DÜĞÂH

1. Bir mehveşe bağlandı gönül hayli zamândır/ Sengin Semâî	188

MAKÂM / USÛL**SAYFA****SEGÂH**

1. Hayrân-ı cemâl olmağa cidden emelim var/ Ağır Semâî	188
2. Şeb midir bu ya sevâd-ı âh-ı pinhânım mıdır/ Ağır Aksak	188
3. Dil harâb-ı aşkının sensin sebep berbâdına/ Devr-i Hindî	189
4. Ey sâkî-i cem neş'e-i mül tâze yetişdi/ Ağır Aksak	189
5. Hâneye kasd eyler a mehpâre kemân ebrûlerin/ Aksak	190

ŞEVKEFZÂ

1. Hüsn-i zâtın gibi bir dilber-i sîmin endâm/ Hafîf	190
2. Bir nigâha kâil olmam yok mudur bir harf atış/ Devr-i Hindî	191
3. Âlem uykuda bu şeb bende figân/ Aksak	191
4. Lutfeyle cânım söyle nedir bu/ Türk Aksağı	192
5. Görünce reng-i rûyin mest olup gül/ Sofyan	192
6. Senin için ey bîvefâ/ Sofyan	193
7. Sanma çeşmân ağlıyor/ Çifte Sofyan	193
8. Bir şûh-i dilbâz/ Yürük Semâî	193
9. Bir çifte benli şûh rânâ	194

II. BÖLÜM

1. METİNLERİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE ÇEVİRİSİ

Mülâhâzât	İcmâl-i Esâmi' Fihristi	
Nihâvend-i Kebîr Nihâvend-i Rûmî	Râst Faslı	1
	Sûz-nâk Faslı	2
	Hicâzkâr Kürdî Faslı	3
	Sabâ Faslı	4
	Uşşâk Faslı	5
	Nihâvend Faslı	6
	Hüseynî Faslı	7
	Muhayyer Faslı	8
	Hüzzâm Faslı	9
	Bestenigâr Faslı	10
	Mâhûr Faslı	11
	Hicâzkâr Faslı	12
	Hicâz Faslı	13
	Karcığâr Faslı	14
	İsfahan ve Acemaşîrân Fasılları	15
	Ferahnâk, Segâh ve Şevkefzâ Fasılları	16
	Düm, Tek Usûlleri ve taksîmâtın kavâ'idiiyle suver-i icrâyesini mübeyyen tafsilât (Bunlar dahi)	17

	Râst Fash	
	Esdi nesîm-i nev-bahâr açıldı güller subh-dem	1
	Geçmiyor eyyâm-ı mihnet gitmiyor benden melâl	2
	Hâb-gâh-ı yâre girdim arz için ahvâlimi	3
	Çeşm-i fettânın ne kanlar dökdü Kâğıthânede	4
	Zülfünün târ-ı şu'â'-ı bâsıramdır şânesi	5
	Mû-yi jûlîdem olupdur serde ankâ lânesi	6
	İftirâk-ı cân kederinle senin ey gül beden	7
	Feryâd ediyor âşık-ı hasret-zede her ân	8
	Bu gün hâl-i firâk-ı yâr ile bî-tâb ü giryânım	9
	Bilse bir kere o şûh hâl-i perîşânımızı	10
	Ehl-i dil isen kendine zevk eyle cefâyı	11
	Seyl-i âteşden emîn olmaz yapılmış hâneler	12
	Vuslatından gayrı el çekdim yeter ey bî-vefâ	13
	Yüz çevirse sevdiğim bu bende-i bî-çâreden	14
	Âşık oldur kim kılar cânın fedâ cânânına	15
	N'eyledi gör bana ol mâh-ı mehi	16
	Bir lahza rehâ bulmadı âlâm-ı cihândan	17
	Gamdan âzâde hemân dünyâda bir meyhânedir	18
	Bâd-ı âhımdı seni berbâd eden	19
	Yine bir gülñihâl aldı bu gönlümü	20
	Nihânsın dîdeden ey mest-i nâzım	21
	Belâ-yı firkâtin cânâ hayâle oldu gam-fermâ	22
	Âmed nesîmi subh-u dem tersemki azâreş küned	23
	Seyr-i gül gülşen-i bi tü harâmest	24
	Ey mâh-ı men der mektebest ender sereh muntazır	25
	Çeksem o şûhu sîneye hülyâlarım gibi	26
	Ahni şevkan ilâ diyârı lakîtü fihâ cemâle selmâ	27
	Âhû biyâ mir zem âhû biyâ	28
	Çekmiş yüzüne nikâb-ı işve	29
	Ey gül ne aceb silsile-i müşk-i terin var	30
		31
		32
		33
		34

	Sûz-nâk Fash	
	Çekme elem-i derdini dehr-i fenânın	35
	Uslanmadı hala emeli bitmedi gönlüm	36
	Dağ-dâr-ı hasret etdin hicr ile cân ü teni	37
	Ey nice dağlar başında böyle efgân edeyim	38
	Atfetme sakın hançer-i müjgânını nâgâh	39
	Hâl-i dilimi şerh edemem kimseye eyvâh	40
	Cânım dediğim kasd ediyor cânıma vallâh	41
	Kâr etmedi cânâ sana bu âh ü enînim	42
	Bir dil ki esîr-i gam olur neş'e-ver olmaz	43
	Kalbim emel-i aşkını gel doktora söyle	44
	Ey felek yakdın beni sen dilerim âteşe yân	45
	Gel elâ gözlüm efendim yânıma	46
	Yandım o güzel gözlere ey şûh-i sitemkâr	47
	Çeşmin süzülüp hâlet-i mestâneyi bulsun	48
	Gönül bîmâri-i aşkınla bak âvârelerdendir	49
	Dün gezerken hüzn ile bir hâl-i me'yûsânede	50
	Alınca gönlümü mihr-i cemâli	51
	Etmiyor hiç merhamet cânâ benim efgânıma	52
	Câm-ı aşkın içdim oldum derd-nâk	53
	Sûz-nâk etme beni ey mehveşim	54
	Âşık oldum sana ey gonca dehen	55
	Çeşm-i mahmûru bu anda girdi artık kanıma	56
	Ten ten ta dir ten ten ni ta dir dir ten	57
	Serde hevâ-yı kâkûl dilde hayâl-i cânân	58
	Ey dil heves-i vuslat-ı cânâ sana düşmez	59
	Gördüğüm yerde seni baht ile ey gonca dehen	60
		61
		62
		63
		64
		65
		66
		67

	Hicâzkâr Kürdî Fashî	
	Gidelim Göksu'ya bir âlem-i âb eyleyelim	68
	Ehl-i aşkın neşvegâhı kûşe-i meyhânedir	69
	Kalb-i sevdâ-zedeler âh ile dâ'im inler	70
	Atf-ı enzâr eyledikçe tavr-ı müstesnâsına	71
	Her kimde vardır aşk iptilâsı	72
	Cismim yakıyor mahvediyor âteş-i hicrân	73
	Kaldı yollarda bu şeb âşıkının dîdeleri	74
	Güzelim hiç aramaz mı dil-i âvâre seni	75
	Gel gülşene gül gonce ki gülşende safâ yok	76
	Cefâ-yı hicr ile gönlüm yıkılsın târumâr olsun	77
	Harâb-ı deşt-i gamdır şimdi bî-gam gördüğün gönlüm	78
	Karşıyaka'da İzmir'in gülü	79
	Her kim ki dalar şiddet ile zevk u safâya	80
	Aşkın eser-i sûzişine cân acımaz mı	81
	Çeşm-i mestin hasretiyle cism ü cânı dağlarım	82
	Mahmûr bakışın âşıkâ bin lutfâ bedeldir	83
	Bâ'is figân u nâleme aşk ibtilâsıdır	84
	Hazân erdi gülistân-ı bahâre	85
	(Yanlışlıkla sahife numarası atlanmıştır)	86
	Tâ-be-key hicr ile giryân olayım	87
		88
		89
		90
		100
		101
		102
		103

	Sabâ Fashı	
	O şûhun ey gönül düşnâm-ı la'li telh-bâr olmaz	104
	Bilindi bûseye yok yârin izni gül memeden	105
	Ey dil seni cânân bu gece şâd edecektir	106
	Dil hânesini yakdı yine âteş-i hicrân	107
	Nigâh-ı mestine canlar dayanmaz	108
	Ey sabâ esme nigârım uykuda	109
	Ehl-i dile evzâ'-ı hayât câm-ı safâdır	110
	Çün bahâr eyyâmı oldu geldi yaz	111
	Dil-haste-i derdim yine mehcûr-ı devâyım	112
	Derd-i hicrân çekmeden akl ü hayâlîm kalmadı	113
	Mübtelâ-yı aşk ile âfet-zede bîçâreyim	114
	Sabâh oldu amân et arz-ı dîdâr	115
	Gülsitân-ı nakş-ı hüsnünden bahâristân yazar	116
	Dilem zi-bûde-i an çeşm-i şûh fettânest	117
		118
		119
		120
		121
		122
		123
		124
		125
		126
		127
		128
		129
		130
		131
		132
		133
		134
		135
		136

	Uşşâk Fash	
	Kim olur zor ile maksûduna reh-yâb-ı zafer	137
	Göstermedi bir gün bana baht-ı siyâhım	138
	Meyhâne değil meclis-i rindâne-i cemdir	139
	Bir katre içen çeşme-i pürhûn-ı fenâdan	140
	Meyhâne mi bu bezm-i tarâbhâne-i Cem mi	141
	Meyhâneyi seyrettim uşşâka mutâf olmuş	142
	Câm-ı la‘lin sun pey-â-pey hâtır-ı mestâne	143
	yap	
	Ney nevâ eyler kemân inler döğer def sînesin	144
	Gâhî ki eder turrası dâmânını çide	145
	Hayli dem zülf aşkının meftûnuyum	146
	Nâ-ümîd-i aşka doktor var mı tıbbın çâresi	147
	Yandım âteşlere ey meh seni gördüm görelî	148
	Gülşen-i aşkın hazâne ermiş artık gülleri	149
	Zahm-dâr-ı hicr-i yâr etdim dil-i âvâremi	150
	Ey şûh-i cefâ-pîşe bırak vaz‘-ı cefâyı	151
	Mir’âtı ele al da bak Allâh’ı seversen	152
	Mahzûn gönüle zevk u safâ kâr-ger olmaz	153
	Etdin meleşim giryemi hûn zârımı efzûn	154
	Ah ey âteş-i hicrâna yakma cânımı	155
	Sâkî içelim câm-ı musaffâ-yı keremden	156
	Tab‘-ı mergûbı ederken hep cihânı neş’e-dâr	157
	Aşkın ile bülbül gibi artmaktadır âhım	158
	Hevâ-yı aşk eser serde	159
	Esdi nev-bahâr şenlendi dağlar	160
	Aşk oduna yandı gönül hey hey	161
	Âlem bu demde def‘-i gam etmek zamânıdır	162
	Aşk olsun o rindâne ki gönülde emel yok	163
	(Âh) gamla kıymettâr ömrüm geldi geçdi	164
	mevsimi	
	(Âh) kaldı âteşler içre yine sevdâlı serim	165
		166
		167
		168
		169
		170

	Nihâvend Faslı	
	Ahteri düşkün garîb ü âşık-ı âvâreyim	171
	Vakfeyleyen aşk idi dildâre gönlümü	172
	(Âh) cânân fırkatinle sînemi ben dağlarım	173
	Mahzûn ise dil anda safâ cilveger olmaz	174
	Gönlüm yine bir âteş-i hicrâna dolaşdı	175
	Bakmıyor çeşm-i siyâh feryâde	176
	Meyler süzölsün meydâne gelsin	177
	Bölböli dembeste etdi nâle vü feryâd-ı dil	178
	Aşk âteşi sînemde yine şûle feşândır	179
	Sevdim yine bir şûh-i dilâra pek ilerde	180
	Meftûnu gönöl oldu mestâne nigâhın	181
	Mihnet-zedeyim aşk ile mahrûm-ı safâyım	182
	Bir âşık-ı dil hasteyi dilşâd edecek yok	183
	Sâkî çevir dem-â-dem câm-ı safa medârı	184
	Uyur dâ'im uyanmazdı benim baht-ı siyehkârım	185
	Çözölme zülfüne ey dil-rubâ dil bağlayanlardan	186
	Cânâ sana âşık nice bin muntazır olsun	187
		188
		189
		190
		191
		192
		193
		194
		195
		196
		197
		198
		199
		200
		201
		202

	Hüseyinî Fash	
	Kâkülündür bedr-i vechinde senin zerrîn nikâb	203
	Gel beni vaslınla şâd et kıl kerem	204
	Serde sevdâ dilde gam sînemde peykân-ı keder	205
	Şem'-i hüsnün rûyuna pervâneyim	206
	Değmesin bu yâreme ağyâr eli	207
	Sevdiğim lutfeyle de artık yetiş imdâdına	208
	Sûziş-i aşkınla her an âh ü efgân eylerim	209
	Bahtiyârım son demimde zehr-i hicrân olmasa	210
	Pek cüdâ düşdüm gülümden âh âh	211
	Bakamam rûyine ben gözlerim ağyâr sanırım	212
	Meh cemâlin görmek için ağlarım	213
	Yayılmış gülistâne serteser mehpâreler şimdi	214
	Ağlama ey âşık-ı mihnet-zede gel yanıma	215
	Bir gül gibi gülzâr-ı safânızda yetişdim	216
	Sînesi âteş-feşândır âşık-ı şûrîdenin	217
	Hicrân eleme ağlatıyor kalbimi her gün	218
	Feryâd ki feryâdına imdâd edecek yok	219
	Bak şu güzel köylüye işte bu kızdır perî	220
	Çekdim elimi gayrı bu dünya hevesinden	221
	Cemâlin âteş-i câmiyle bir şem-i şebistandır	222
	Leşker keşid aşk-ı dilim terk-i cân girift	223
	Çeşm-i bedkeş be çeşm-i mested neresed yâr ey	224
	Gönüller uğrusu bir yâr-ı bî-âmânım var	225
		226
		227
		228
		229
		230
		231
		232

	Muhayyer Fash	
	Gönlümü zülfün gibi etdi perîşân gözlerin	233
	Humârı yok bozulmaz meclis-i meyhâne-i aşkın	234
	Sahn-ı sînem yandı nâr-ı firkât-i cânânedan	235
	Feryâda ne hâcet yürü bend eyle dehânın	236
	Meyhâne tarâbgâh-ı mey âşâmı cihândır	237
	Gam-dîdeleriz sâkî sun bir dolu kab olsun	238
	Âzâde mi sandın beni sen derd ü mededden	239
	Hicrân-ı gamı yâre biraz eyle tehammül	240
	Ey âteş-i gam bağırmı yak kanlı kebâb et	241
	Dil-hânesini yıkdı o mestâne nigâhın	242
	Bu harâb âbâde geldim rû-yi rahat görmedim	243
	Gitdi elden âh handân olduğum demler bizim	244
	Sâkî içelim câmını dem-sâz ederek gel	245
	Her lahza eder gönlümü bin derd ile giryân	246
		247
		248
		249
		250
		251
		252
		253
		254
		255
		256
		257
		258
		259
		260
		261

	Hüzzâm Fashı	
	Bir gün beni dildâr acaba şâd edecek mi	262
	Mâteminde sende otururken şu cihânda	263
	Ağlıyor gönlüm senin çün rûz-u şeb eyvâh ile	264
	Cemâlin görmeyeli ey nev-nihâlim	265
	Bahar erdi yine ezhâr-ı gûnâ gûn ayân oldu	266
	(Âh) eşk-i çeşmim hasretinle çağlıyor	267
	Hele ol dilber-i rânâ arada bir çıkıyor	268
	Tal‘at eyler mi dey û meh sû-yı Kâğıthânen	269
	Nice bir hasret ile rûz-ı şeb efgân edeyim	270
	Her şeb göreyim gül yüzünü arz-ı cemâl et	271
	Kâmetin bir ser ü ser âzâde-i dîlcû gibi	272
	Bak hâlîme cânâ bana çeşmin neler etdi	273
	Kâmetin bir ser ü ser âzâde-i dîlcû gibi	274
		275
		276
		277
		278
		279
		280
		281
		282
		283
		284
		285
		286
		287
		288
		289
		290
		291

	Bestenigâr Fash	
	Çok gördü felek şimdi beni bezm-i civânda 292 Kaçma mecbûrundan ey âhû-yı vahşî ülfet et 293 Dağlar açdı âteş-i aşkın dil-i nâşâdîma 294 Nâle-i cângâhı canân duymuyor 295 Çâresiz bir derde dûçâr oldu dil feryâd eder 296 Bu dil sana meftûn olalı ey şeh-i hûbân 297 Yar ağlamadan dîdelerim kana boyandı 298 Her dem sözüm efsûs ile eyvâh olacaktır 299 Emret ey bîbedelim hâk ile yeksân olayım 300 Ruhleri gül saçları sünbül dili bülbül misâl 301 İ'timâd et derd-i aşkındır sebep berbâdîma 302 Görüb nûr cemâlin mâh şaşdı 303 Ben esîr-i gam-zedeyim bir sînesi sadpâreyim 304 Söyle n'itdim ben sana zâlim felek 305 İstedin de gönlümü verdim sana 306 Bakma ey âfet-i nigâh-ı hışm ile dildâdene 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320	

	Mâhûr Fash	
	Yine zevrak-ı derûnum kırılıp kenâre düşdü	321
	Ey gonca dehen hâr-ı elem cânıma geçdi	322
	Çek kemân ebrûlerin ey şivekâr	323
	Te‘lîf edebilsem feleği âh emelimle	324
	Sâkiyâ gül demidir bâde götür nûş edelim	325
	Çâre-i aşkı bilür âlemde bir ferd yok imiş	326
	Bâğ-ı hüsnünde efendim bülbül-i nâlânınam	327
	Gösterüb ağyâre lutfun bizlere bîgânesin	328
	Reng-i ruhsârını setr eylemiş	
	Ey gözleri âhû niçün bîgânesin	329
	Gösterüb rûyin esîr-i la‘l-i nâb etdin beni	330
		331
		332
		333
		334
		335
		336
		337
		338
		339
		340
	Âşıkta ta‘n etmek olmaz mübtelâdır neylesin	341
	Âsiyânın mülkidir, Haberin var mı, Rahmı yok	342
	Ne sözüm var, İktisâb etdi, Ceyhûn arayan	343
	Merdüm-i dîdeme, Yatmış uyumuş,	344
	Bilmezdim özüm	
	Ben olmadan eyvâh, Tûfân arayan,	345
	Yârin bu kadar	
	İkbâle zevâl erse ne var, Ey zulmet-i müdhiş	346
	Derdimi söylemem, Dilhânemi, Göster bana	347
	Nedir ey mest-i nâzım, Günde bin derd,	348
	Güzelim rûyına bak	
	Güzelim aşkın ile, Dîdeden çıkmaz,	349
	Nazarımdan yine	
	Ben neler çekmekdeyim, Hûriler bîm gözlü,	350
	Feryâd edeyim	

**Beher sahîfede 2 gazel
mevcûddur**

Gazeliyât Fash

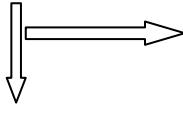
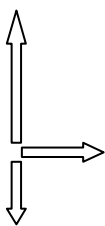
	Hicâzkâr Fashî	
	Ol kaşı kemân cevır ü cefâ yayını kurdu	351
	Lâyık mı sana bu dil-i sevdâ-zede yansın	352
	Hırâm et gülşene gûş eyle ar'ardan müdârâyı	353
	Sevdiğim gayrı unuttun âşık-ı gam-hârını	354
	Bir hâlet ile süzdü yine çeşmini dildâr	355
	Öyle müstağnî dilim gûyâ(ki) dünyâlar benim	356
	Bir zamânım yoktur ki gönlümden kederler eksile	357
	Sevdi gönlüm seni billâh inan sözlerime	358
	Meclisi uşşâka cânâ rûh-fezâdır gözlerin	359
	Gül yüzünü seyredip cân ile sevdim seni	360
	Güldü açıldı yine gül yüzlü yâr	361
	Bu şeb recâ-yı dil ol dil-rubâyâ söylendi	362
	Düğünüm olmak için verdim netice	363
	Akşam olur güneş gider şimdi buradan	364
	Söyle doktor nedir aşkın çâresi	365
		366
		367
		368
		369
		370
		371
		372
		373
		374
		375
		376
		377
		378
		379
		380

	Hicâz Fash	
	Nabzım ele almakda tabîb çâre ne söyle	381
	O mâhitâbı acep gösterir mi bana felek	382
	Âteş-i hasret yeter kâr etdi cânıma	383
	Meyle teskîn eyle sâkî âh âteşzârımı	384
	Çeşm-i mahmûrun sebeptir nâle vü	385
	feryâdına	
	Âfet misin ey hüsn-i mücessem bu ne hâlet	386
	Şevkinle hayâlinle olur neş'e bedîdar	387
	Doktor ne için nabzımı aldın ele söyle	388
	Sayd eyledi bu gönlümü bir gözleri âhû	389
	Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma	390
	Verdi dilime tal'at-ı hüsniyle bezme şevk-i	391
	tâb	
	Düşeyim derken eyvâh vefâlısına	392
	İltifât eyle bana yırtayım artık kefeni	393
	Bir nigâh et ne olur hâlîme ey gonca dehen	394
	Git gör o benim pertev-i vicdânımı doktor	395
	Gam neşterini vurmadasın sîneme her ân	396
	Hatâdır bu vefâ nâmıyle yâd edilmek dilberle	397
	Ey âfet-i cân kanıma giren elemim var	398
	Âteş-i sûzân-ı firkat yakdı cism ü cânımı	399
	Benim hâlim firâkınla yamândır	400
	Çeşm-i mahmûr-ı siyahındır beni dilşâd eden	401
	Bir kere nolur şûh-i şenim hem tenim olsan	402
	Kâğıthâne pek safâlı bir mahal	403
	Uyu ey tıfl-ı melekşânım	404
		405
		406
		407
		408

	Karcıgar Faslı	
	Dinle aklın var ise pîr-i mugânın pendini 409 Elvermedi mi gayrı dil âteşlere yansın 410 Gerçi kıyamam iki gözüm uykuya kansın 411 Dîdârını arz et bana Allâh için ey yâr 412 Bağla bu gönül yâresini bitdi tüvânım 413 Neş'e-yâb-ı lutfun olsun bu ser-i şûrîdemiz 414 Bir goncaya bir hâra nigâh eyledi bülbül 415 O hilâl ebrû gamıyle sîneyi meşhûn eder 416 Kemend-i zülfün esîri zülf-i yâr oldum 417 Feyz-bahş-ı cân iken âleme şîrîn sözlerin 418 Aşkî pinhân edemem nâle vü efgândır bu 419 Goncesinden gülşenin bülbül şikâyet eyledi 420 Her subh u şâmım dâ'im safâda 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430	
Yegâh Faslı	Bülbülüm bir güle kim şevkîmi efzûn eyler 431 Gönül ki aşk ile pür sînede hazîne bulur 432 433 434 435 436 437 438	

	İsfahan ve Acemaşîrân Fasılları	
İsfahan Fashı		
	Ol gonca gülü görmeyeli hayli zamândır	439
	Gurbetde sakın âh ü figân eyleme meysiz	440
	Karâr etmez gönül murgı bu bâğın değme şâhında	441
	Sende mi hâlâ esîr-i zülf-i yâr olmakdasın	442
	Bir bakışla âhu gözlüm gönlümü etdîn şikâr	443
	Canda hâsiyyet mi var sevdâ-yı cânân olmasa	444
	Gördüğüm dem vech-i hurşîdin efendim ben	445
	senin	446
		447
		448
		449
		450
		451
		452
		453
		454
		455
		456
	Âzâde iken çâre ne âteşlere yandım	457
	Vuslat diyerek yalvarırım yârime her ân	458
	El-amân ey şûh-i âşık perverim	459
	Ne hevâ-yı bağ sâzed ne kenâr-ı kişt mârâ	460
	Meşâm-ı hâtıra bû-yı gül-i safâ bulagör	461
	Gönül sermest-i hayret çeşm-i terdir câm-ı lebrîzi	462
	Hâr elinden bağı hûn olmuş boyanmış kâne	463
	gül	464
		465
		466
		467
		468
		469
		470
Acemaşîrân Fashı		

	Ferahnâk, Segâh ve Şevkefzâ Fasılları	
Ferahnâk Fashı ↓	Te'sîr-i tahassürle gönül nevhager oldu Yandım gam-ı hicrânına rahmeyle a cânım Titrer yüreğim o gül-i ter bezme gelirken	471 472 473 474 475 476
Dügâh Fashı (Pençgâh ve Dügâh Fashı Mevlânâ Mollacami Hazretleri tarafından bestelenmiştir)	Bir mehveşe bağlandı gönül hayli zamândır	477 478 479 480
Segâh Fashı ↓	Hayrân-ı cemâl olmağa cidden emelim var Şeb midir bu yâ sevâd-ı âh-ı pinhânım mıdır Dil harâb-ı aşkının sensin sebep berbâdına Ey sâkî-i cem neş'e-i mül tâze yetişdi Hâneye kasdeyleyler a mehpâre kemân ebrûlerin	481 482 483 484 485 486 487 488 489
Şevkefzâ Fashı ↓	Hüsn-i zâtın gibi bir dilber-i sîmin endâm Bir nigâha kâil olmam yok mudur bir harf atış Âlem uykuda bu şeb bende figân Lutfeyle cânım söyle nedir bu Görünce reng-i rûyin mest olup gül Senin için ey bîvefâ, Sanma çeşmân ağlıyor, Bir şûh-i dilbâz, Bir çift benli şûh dilber Kemân üzerinde kimi tellerin sadâ-yı ta'rîfâtı:	490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500

Oklara dikkat	Düm Tek Usûleri ve taksîmâtın kavâ'idîyle sûver-i icrâiyesi	
Düm, Tek	Usûller hakkında beyânat	501
	Darb-ı Hafîf-i evvelin olan ictimâinden hâsıl olan usûller	502
	Darb-ı Hafîf-i Sâni'den husûlelen gelen usûller	503
	“ “ “ “ “	504
	“ “ “ “ “	505
Taksîmat	Darb-ı Sakîlenin ictimâinden hâsıl olan usûller	506
	Râst, Rehâvî, Sazkâr	507
	Nikrîz, Büzürk, Sûz-nâk, Nevâ., Hicâzkâr	508
	Hicâzkârkürdî, Nihâvend-i Kebîr, Nihâvend-i Rûmi, Pençgâh, Sûzidilârâ, Selmek	509
	Tarz-ı Nevîn, Pesendîde, Zâvil, Mâhûr, Şevkidil, Dügâh, Sabâ	510
	Uşşâk, Hûri, Bayâtî, Isfahan, Humâyûn, Hicâz, Nişâbûr	511
İşbu mecmû'aya 87 usûl vaz' olunmuştur	Nişâbûrek, Nevâ, Sultân-ı Irak, Hüseyinî, Hisar, Acem, Gülizâr, Kûçek	512
	Gerdâniye, Arazbâr, Şehnâz, Tâhir, Muhayyer, Sibihr	513
	Bayâtîarazbar, Muhayyersünbûle, Bûselik, Sabâbûselik, Hicazbûselik, Nevâbûselik, Hisarbûselik, Acembûselik, Arazbârbûselik	514
	Gerdâniyebûselik, Mâhûrbûselik, Tâhîrbûselik, Şehnâzbûselik, Muhayyerbûselik, Kürdî, Sabâ Zemzeme, Nevâkürdî, Acemkürdî	515
	Zevkutarâb, Muhayyerkürdî, Segâh, Müsteâr, Mâye, Hûzzâm, Vech-i Arazbar, Revnâknümâ	516
	Sultân-ı Hûzzâm, Irak, Bestenigâr, Rahâtülvâh Dilkeşhâveran, Evc, Evcârâ	517
	Ferahnâk, Şevkefzâ, Şevkâver, Şevkutarâb, Sûzidil, Bûselikaşîran, Hüseyinîaşîran	518
	Acemaşîrân, Ferahfezâ, Nühüft, Tarz-ı Cedîd, Şedarabân, Yegâh	519
	Rast Geldim iki câne: Bir al giymiş biri mâvili	520
	Sur-i şâhi eyledi âlâm-ı tay (Beste: Bûselik)	521
		522
		523
		524
		525
		526
		527

RÂST**Türk Aksağı**

Esdi nesîm-i nev-bahâr açıldı güller subh-dem
 Açsın bizim de gönlümüz sâkî meded sun câm-ı Cem
 Erdi yine ürdibehişt oldu hevâ anber-sirişt

NAKARAT

Âlem behişt-ender-behişt her gûşe bir bâğ-ı İrem

Gül devri ayş eyyâmıdır zevk u safâ hengâmıdır
 Âşıkların bayramıdır bu mevsim-i ferhunde-dem
 Dönsün yine peymâneler olsun tehî hum-hâneler

NAKARAT

Raks eylesin mestâneler mutribler etdikce nagam

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

RÂST**Ağır Aksak**

Geçmiyor eyyâm-ı mihnet gitmiyor benden melâl
 Gönlümü şâd etmiyor bir lahza ümmîd-i visâl
 Neş'e-yâb olmak telezzüz eylemek emr-i muhâl
 Söndü cism (ü) cânımı tenvîr eden şevk u hayâl

NAKARAT

Bir daha görmez miyim mahvoldu mu her ihtimâl

Dîde görmek istiyor gönlüm esîr-i mihneti
 İstirâbın yok mudur âlemde bilmem gâyeti
 Neş'e-yâb olmak iken hâtırda yokdu firkati

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

RÂST**Türk Aksağı**

Hâb-gâh-ı yâre girdim arz içün ahvâlimi
 Bir perîşân hâlini gördüm unuttum hâlimi
 Sâkiten icrâ ederken dîde eşk-i âlimi

NAKARAT

Leblerinde sînesinde gizlenen âmâlimi
 Leblerimle topladım tebrîk edin ikbâlimi
 İftirâk-ı yâr ile olsun dilim pek dâğ-dâr
 Âh çekerdim hicr ile bülbül gibi leyl ü nehâr
 Çok şükürler şimdi oldum her cihetle bahtiyâr

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

RÂST**Ağır Aksak**

Çeşm-i fettânın ne kanlar dökdü Kâğıthânedede
 Çağlayan fevvâre-i hûn-ı ciğer dil-hânedede
 Bakma kaç âhû hırâmım tutmasun bu kan seni

NAKARAT

Çağlayan fevvâre-i hûn-ı ciğer dil-hânedede
 Dökdüğün kan elverir dünyâyı tûfân eyleme
 Zevrak-ı Nûh-dili al kana pûyân eyleme
 Bir daha ur hançer-i fettânını öldür beni

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

RÂST**Ağır Aksak**

Zülfünün târ-ı şu‘â‘-ı bâsıramdır şânesi
 Ol hü mâ-yı gamzenin çeşmim sa‘âdet hânesi
 Âteş-i ruhsâra yakdı murg-ı cânım lânesi

NAKARAT

Şem’-i hüsnün ey perî dildir bu şeb pervânesi

Bezm-i işret eyleme her bâr nâ-mahremlere
 Bâde sun gâhî lebinden âşık-ı pür-gamlere

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

RÂST**Ağır Aksak**

Mû-yi jûlîdem olubdur serde ankâ lânesi
 Düşmüşem bir dâma ki yokdur halâsın çâresi
 Zahmıma ur merhemın onulmadı dil yâresi

NAKARAT

Şem’-i aşka can atar pervâne-veş dîvânesi

Bezm-i aşka ney gibi efgân eder pür-gamlara
 Şerhâ lensin sîneler cânlar fedâ ol demlere
 Pek sakın esrârı ifşâ itme nâ-mahremlere

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

RÂST**Ağır Aksak**

İftirâk-ı cân kederinle senin ey gül beden
 Bir tutuşmuş dağ alev-zâre döndü cân ü ten
 Ülfet etsem var yeri gayrı semenderlerle ben

NAKARAT

Bir tutuşmuş dağ alev-zâre döndü cân ü ten

Eylemez dağlar tahammül nâle-i efgânıma
 El-amân ey bû-yi vefâ ol gelişte yânıma
 Öyle bir âteş bıraktın ki dil-i sûzânıma

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

RÂST**Aksak**

Feryâd ediyor âşık-ı hasret-zede her ân
 Gönlüm o kara gözleri süzdükçe perîşân
 Sevdâ-yı muhabbetle yanar bu dil-i sûzân
 Sînemde nihân vermez amân nâvek-i müjgân

NAKARAT

Başdan ayağa yâre-i ebrû-yı muhabbet
 Çâre dediler olsa olur hâsılı vuslat

Ben nâr-ı muhabbetle yanan âşıkım ey mâh
 Âteş saçılır aşkın ile eyler isem âh
 Yakdın ciğerim nâire-i vasl ile eyvâh
 Hançer mi sokar gamzelerin sîneme her gâh

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

RÂST**Aksak**

Bu gün hâl-i firâk-ı yâr ile bî-tâb ü giryânım
 Garibim derd-i hasretle amân çâk-i giribânım
 Çıkar eflâke her demde sadâ-yı rikkat-efşânım
 Ki gâib oldu dîdemden o yâr-ı mihr-i tâbânım

NAKARAT

Amân sâkî cânım sâkî anınçün pek perişânım
 Hemân sun sâgarı bâri sen ol dâfî-i efkârım

Ne müşkilmiş tahammül eylemek sevdâ vü hicrâna
 Gidiş neş'em tamâmıyle tehavvül etdi efgâna
 Hele geldikçe o mâhın hayâli ufk-ı çeşmâna
 Ne mümkün kılmamak cânın fedâ ol demde cânâna

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

RÂST**Aksak**

Bilse bir kerre o şûh hâl-i perişânımızı
 Rahm edip yakmaz idi bu derece cânımızı

O ne hikmetdir aceb yarama te'sîr etmez
 Kâfir insâfa gelir dinlese efgânımızı

Temelinden yıkılıp oldu harâb içre harâb
 Nice ta'mîr edelim bu dil-i vîrânımızı

Sabr ü sâmânımızı dîdelerin etdi harâb
 Şimdi içmek mi diler gamzelerin kanımızı

Eder aşk ehli fedâ varını artık Sabrî
 Varalım biz dahî takdîm edelim cânımızı

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

RÂST**Devr-i Hindî**

Ehl-i dil isen kendine zevk eyle cefâyı
 Mihnede bulur âşık olan zevk u safâyı
 Sermest-i mey ol bir yana fikr-i sivâyı
 Sermâye-i hâz eyle hemen aşk u havâyı

NAKARAT

İç bâde güzel sev var ise akl ü şuûrun
 Dünyâ var imiş ya ki yok imiş ne umûrun

Dehrin olmaz derdine âlâmına pâyân
 Zîrâ ne biter ne tükenir mihnet-i devrân
 Pür-neş'e ol eğlen mey ü mahbûb ile her ân
 Ömrün geçirir zevk ile her sâhib-i irfân

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlün

RÂST**Türk Aksağı**

Seyl-i âteşden emîn olmaz yapılmış hâneler
 Râhat isterlerse ma'mûr olmasın vîrâneler
 Bir gelen bir dahi gelmez bak sana ey dehr-i dîn

NAKARAT

Böyle tekdir eylemez mihmânı sâhib-hâneler

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

RÂST**Katakofti**

Vuslatından gayrı el çekdim yeter ey bî-vefâ
 Dil-fikâr etdin beni şimden-gerü eyle safâ
 Hicr-i sûzânınla her ân eyledin cevri ü cefâ

NAKARAT

Dil-fikâr etdin beni şimden-gerü eyle sâfâ
 Hicr-i sûzânınla hergâh çürüyor cân ü benim
 Âh ü zârım böyle oldu şimdi dağlar mekânım
 Sanki verseler sana te'sîr etmiyor âhım benim

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

RÂST**Katakofti**

Yüz çevirse sevdiğim bu bende-i bî-çâreden
 Olsa âlem bir yana vazgeçmem ol mehpâreden
 Tîğ-i cevriyle görünmez olsa sînem yâreden

NAKARAT

Olsa âlem bir yana vazgeçmem ol mehpâreden
 Ol güzel hüsne yanıp yakılmada bir âşıkım
 İltifât-ı lutfuna zânneylerim ki lâyıkı
 Hâsılı dönmem gönül davâ-yı aşkda sâdıkım

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

RÂST**Curcuna**

Âşık oldur kim kılar cânın fedâ cânânına
 Meyl-i cânân etmesin her kim ki kıymaz cânına
 Cânını cânâna vermekdir kemâli âşıkın

NAKARAT

Vermeyen can itirâf etmek gerek noksanına
 Aşk resmin âşık öğrenmek gerek pervânededen
 Kim yanar gördükde şem'in âteş-i sûzânına
 Kimseler cânân için can vermeğe lâf etmesin

NAKARAT

Kim gelipdir bu sıfat ancak Fuzûlî yanına
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

RÂST**Curcuna**

Neyledi gör bana ol mâh-ı mehi
 Dara düşürdü bu dil vallâhi
 Kast ederim aşk ile dest ü tehî
 Nâle vü efgânımı sanma tehî

NAKARAT

Âh mine'l aşk-ı ve halâtihî
 Ahraka kalbi bihararatihî
 Ma nazarel aynü ila gayriküm
 Aksimi billâhi ve ayâtihî

Varımı yoğumu satıp bir pula
 Girdim o dem ez-dil ü cân bu yola
 Da'vâ-yı aşk eder idim ger n'ola
 Çille-i aşkı çekene aşk ola

RÂST**Curcuna**

Bir lâhza rehâ bulmadı âlâm-ı cihândan
 Kurtulmadı bîçâre gönül âh u figândan
 Rencîde olur dem-be-dem evzâ‘-ı zamândan

NAKARAT

Kurtulmadı bîçâre gönül âh ü figândan

Yıllarca esîr etdi beni Leylî edâya
 Ferhâd gibi ârâm-ı dili verdi havâyâ
 Uğratdı felek başımı bin türlü belâyâ

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

RÂST**Curcuna**

Gamdan âzâde hemân dünyâda bir meyhânedir
 Def‘-i gam etmek için âlet ise peymânedir
 Neş‘eyi zevki meyi tahkîr eden dîvânedir

NAKARAT

Gam gelir şâdî gider çün dil misâfir-hânedir
 Def‘-i gam etmek için âlet ise peymânedir

Sun pey-â-pey câm-ı meyden ki hayat tâzedir
 Neş‘e vermek bâdeye mahsûs minnet sâzedir
 Sâkî-i meclis bizim çün tek hemen pek tâzedir

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

RÂST**Curcuna**

Bâd-ı âhımdı seni berbâd eden
 Bak ne hâle girdin ey nâzik beden
 Âşıka cevır eylemekden işte sen

NAKARAT

Bak ne hâle girdin ey nâzik beden
 Etmeyim de neyleyim ben âh ü vâh
 Gül yüzün bâd-ı hazan etdi tebâh
 Bir daha âyineye etsen nigâh

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

RÂST**Curcuna**

Yine bir gülñihâl aldı bu gönlümü
 Sîm-ten gonca-fem bî-bedel ol güzel
 Âteşin ruhleri yakdı bu gönlümü

NAKARAT

Pür edâ pür cefâ pek küçük pek güzel
 Görmedim kimsede böyle bir dil-rubâ
 Böyle kaş böyle göz böyle el böyle yüz
 Âşıkın bağrını üzmeğe göz süzer

NAKARAT

El-amân el-amân her zamân ol güzel

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

RÂST**Curcuna**

Nihânsın dîdeden ey mest-i nâzım
 Bana sensiz cihânda cân ne lâzım
 Benim sensin felekde sâye sâzım

NAKARAT

Bana sensiz cihânda cân ne lâzım

Sezâdır mâtemin tutsa felekler
 Sana insân değil ağlar melekler
 Hebâya gitdi hep bunca emekler

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

RÂST**Curcuna**

Belâ-yı firkatin cânâ hayâle oldu gam-fermâ
 Tahammül kalmadı zîrâ vücudum yandı sertâba
 Semâyı kalbime ey mâh tulûundan beri sen âh

NAKARAT

Harâb etdi beni billâh nedir bu şiddet-i sevdâ

Niçün ol peykergerâ cefâ eyler bana hayfâ
 Visâl çün dil şeydâ figân eyler hezâr âsâ
 Derûn sînedden her gâh geçer bir nâle-i cângâh

RÂST**Nakış Düyek**

Âmed nesîm-i subh dem tersem ki âzâreş küned
 Tahrîk-i zûlf-i anbereş ez hâb bîdâreş küned
 Ten nâ dir nâ dir tene dilli ney (**Mükerrrer**) te ne ni
 Nâ dir ney te ne ni tâ dir ney dir ney ez hâb
 Bîdâreş küned amân (**Mükerrrer**) yele li la la yele li
 Yele la dost (**Mükerrrer**) ez hâb bîdâreş küned

HÂNE-İ SÂNİ

Canânıma canânıma rahmet bekün bir cânıma
 Andem ki can ber leb resed hemrâh kün îmânıma

TERENNÜM KE’L-EVVEL

Müstef’ilün Müstef’ilün Müstef’ilün Müstef’ilün

RÂST**Nakış Semâî**

Seyr-i gül gülşen-i bi tû harâmet
 Hûn-i zî firâk-ı tû ber leb-i camest
 Hey hey canım vay ca-yı tû halist
 Hûn-i zi firâk-ı tû ber leb-i camest

MEYÂN-HÂNE

Nâle vü zârım çün gül-i rûyeş
 Zâr-ı perîşânım derhâm mûyeş

TERENNÜM KE’L-EVVEL

RÂST**Semâî**

Ey mâh-ı men der mektebest ender sırah muntazır
 Yâ muallim yek zemân o sürûr âzâd kün
 Âh tir la tir la yeled leli tir yeled lele
 Le li vay tir la tir la tir la tir yeled lele
 Le li vay ey yârı men vay
 Yâ muallim yek zemân o sürûr âzâd kün

BEND-İ SÂNİ

O sevdiğim gülşende derin yollar üzere muntazır
 Ey bağçevân ol şûhu bir dem âzâd eyle gel

TERENNÜM KE'L-EVVEL**RÂST****Beste-i Hafif**

Çeksem o şûhu sîneye hülyâlarım gibi
 Görsem safâ-yı vaslını rûyâlarım gibi
 Yar beyt ebruvânı ruhundan murâd-ı dil
 Çıksa beyaza dildeki mânâlarım gibi
 Âh bî âmânım rûh-ı revânım etme cefâ
 Nevcivânım âh gel gel â cânım gel

RÂST ¹**Kâr Düyek**

Ahni şevkan ilâ diyârı lakîtü fihâ cemâle selmâ
 Yala yala ah yele lel le li vay lakîtü fihâ cemâl
 Selmâ ki mî-resâned ezân nevâhi-i nevîd
 Vasleş be-canib-i mâhî yâr hey dost
 Rânâ be-men nevîd-i vasleş be-cânib-i mâ yâ lâ
 Yâ lâ ah yele lel le li vay nevîd-i vasleş
 Be cânib-i mâ hey yar hey dost

MEYÂN-HÂNE

Nesîm be-cânib-i ser-i ebr âmed
 Ümîd-i vasleş be-cânib-i mâ
 Dir tedreh diller ler dir ten ten ni tâ nâ dir ney
 Dir tedreh diller ler dir ten nen ni tâ nâ dir ney
 Ümîd-i vasleş be-cânib-i mâ yâ lâ yâ lâ âh
 Yele lel le li vay ümîd-i vasleş be-cânib-i mâ

¹ Her mısırâda vezin farklılık göstermektedir.

RÂST**Nakış Semâî**

Âhû biyâ mir zem âhû biyâ
 Biyâ vü revim ezin velâyed meni tû
 Tû desti merâ fikir iken dâmen-i tû
 Sidi mâkûm yara ki beynil hayli
 Ayni lekûm biaynikûm lâ gayri
(Mükerrer) Şebtenha cânım men çü pervâ cânım
 Yar Yar tû nemidanı ya sidi
 Tû nemidanı ya rûhi tû nemidanı habîbi
(Mükerrer) Tû nemidanı veylû veylû va veylû
 Âhû biyâ mir zem âhû biyâ

HÂNE-İ SÂNÎ

Benzim sararıp hazâna döndü sensiz
 Kaddim ham olup kemâna döndü sensiz
 Özbaşın için bu bendene rahmeyle
 Peymâne elimde kâne döndü sensiz
(Mükerrer) Şebtenhâ cânım men çü pervâ cânım
 Yar yar tû nemidanı ya sidi
 Tû nemidanı ya rûhi tû nemidanı habîbi
(Mükerrer) Tû nemidanı veylû veylû va veylû

RÂST**Nakış Semâî**

Çekmiş yüzüne nikâb-ı işve
 Ey mazhar-ı âfitâb-ı işve
 Ten ten dir ten ten ni ney ta na ten ni dir ney
 Dir na dir ney dir dir ten dir dir ten dir dir ten
 Ta na Ta na Ta na ten ni dir ney
 Yel la ye lel ya ye le li
 Ya la ya la ya la ye lel li Ey mazhar-ı âfitâb-ı işve

BEND-İ SÂNÎ

Kim karşı durur nigâh-ı meste
 Gelmiş gözüne şarâb-ı işve

Mef'ûlü Mefâ'ilün Fe'ûlün

RÂST

Ey gül ne aceb silsile-i müşk-i terin var
 Vey serv ne hoş can alıcı işvelerin var
 Acıtdı beni acı sözün tünd nigâhın
 Vey nahl-i melâhât ne belâ telh berin var
 Peykanları ile doludur çeşm-i pür âbım
 Ey bahr-i semânursun senin ancak güherin var
 Ol senin dile nâle-i zârın eser etmiş
 Ey dil sana bu zevk yeter tâ eserin var
 Aşk içre gönül deme ki ben bî hodem ancak
 Ey gâfîl özünden senin ancak haberin var
 Çok baktığına gamze ile bağrın üzersin
 Her kime ki bakmazsan anınla nazarın var
 Aşk ehline ol mâh fuzûlî nazae etmiş
 Sen hem özünü göster eğer bir hünerin var
Şâir-i meşhûr: Fûzûlî-i Bağdâdî

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

SÛZ-NÂK**Aksak**

Çekme elem-i derdini bu dehr-i fenânın
 Var destini bûs eyle hemân pîr-i mugânın
 Sunsun sana bir bâde ki râhat bula cânın
 Anlarsın o demde nicedir zevk-i cihânın

NAKARAT

Zevk ister isen mey ile meyhânede vardır
 Her ne var ise hâlet-i mestânede vardır

Ahvâl-i cihâna kapılıp çekme cefâyı
 Gel âlem-i zevke bırak efkâr-ı sivâyı
 Âgûşuna al sâkî-yi şîrîn-edâyı
 Terk etme sakın meykedeyi ehl-i safâyı

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mef'âilü Fe'ûlün

SÛZ-NÂK**Aksak**

Uslanmadı hâlâ emeli bitmedi gönlüm
 Pîr oldu civân sevmeyi terk etmedi gönlüm
 Derbend olarak silsile-i aşk u hevâya

NAKARAT

Pîr oldu civân sevmeyi terk etmedi gönlüm

Ma'sûm iken âzâde-sıfat sayd-ı semekde
 Sayyâd-ı cinân dâmene dûş oldu felekde
 Aldı fetîli şem'-i dil sönmedi artık

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlün

SÛZ-NÂK**Aksak**

Dâğ-dâr-ı hasret etdin hicr ile cân ü teni
 Sönmez âteşlere yakdın bî-vefâ şimdi beni
 Lâle-zârı neyleyim varken bu sînem gülşeni
 Dârü'l-ahzân vücûdümken bu gönlüm meskeni

NAKARAT

Görmemek yeğdir görüp bîgâne olmakdan seni
 Sevdığım kim kurtarır zencîr-i zülfünden beni

Bezm-i hûbân-ı muhabbetde bulunsam ezkazâ
 Neş'e vermez bu dil-i mahzûnuma câm u safâ
 Giryeye-i âh ü elemdir neşve'si subh ü mesâ
 Böyle esdikçe serimde bu hevâ-yı ibtilâ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

SÛZ-NÂK**Aksak**

Ey nice dağlar başında böyle efgân edeyim
 Yok ki bir yâr-ı şefkîm hâl-i zârı söyleyim
 Olsa da şimden gerû gönlüm yıkıldı neyleyim

NAKARAT

Nâle ney eşkim şarâb dildârım olsun câm-ı mey
 İstemem bezmimde âh sûz-nâkdan başka şey

Sabr u sâ mânım tükendi dîdem oldu eşk-bâr
 Neş'e mahvoldu gönülde yâdigâr kaldı humâr
 Sîne pürsû- tahammül kalb-i mahzûn dâğ-dâr
 Hâsılı ahvâlimi kıldı perîşân rûzgâr

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

SÛZ-NÂK**Sengin Semâî**

Atfetme sakın hançer-i müjgânını nâgâh
 İncitme yazık haste-i hicrânını ey mâh
 Koymaz yanına ettiğini Hâzret-i Allâh

NAKARAT

Bir nâr-ı ciğer-sûz ki yakdın beni eyvâh
 Yaksın seni de ben gibi âteşlere Allâh

Evvelce sen etdin ana tahsîs ile râğbet
 Müştâk-ı nigâh oldu o bîçâre de elbet
 Ağlar sana âh eyler o mazlûm-ı muhabbet

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

SÛZ-NÂK**Sengin Semâî**

Hâl-i dilimi şerh edemem kimseye eyvâh
 Bir ben bilirim çekdiğimi bir dahi Allâh
 Vuslat sözünü yâd ederim dem-be-dem eyvâh

NAKARAT

Bir ben bilirim çekdiğimi bir dahi Allâh

Firkat oduna yandı tenim ser-te-ser ey gül
 Sohbet deminin zevkini (hiç) sürmedi bülbül²
 Kanlar döküyor sevdiceğim nergîs (ü) sünbül

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

SÛZ-NÂK**Aksak**

Cânım dediğim kasd ediyor cânıma vallâh
 Allâh acısın hâl-i perîşânıma Allâh
 Te'sîr mi eder yârıma hiç âh-ı seher-gâh

NAKARAT

Allâh acısın hâl-i perîşânıma Allâh

Kâfir mi nedir hilkati her kârı hakâret
 Gönlümdür eden başıma bu yârımı dâvet
 Sevdâsını terkeyler ise ona da la'net

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

² Vezin ve anlam bakımından “hiç” eklenmiştir.

SÛZ-NÂK**Sengin Semâî**

Kâr etmedi cânâ sana bu âh ü enînim
 Allâh diye feryâd ediyor kalb-i hazînîm
 Cevrinle senin şâm ü seher nâle-güzînîm

NAKARAT

Allâh diye feryâd ediyor kalb-i hazînîm

Hiç bakmadın hâl-i perîşânıma ey yâr
 Gitdikçe tezâyüd ediyor dilde bu efkâr
 Hicrân-ı gamın derde beni eyledi dûçâr

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

SÛZ-NÂK**Devr-i Hindî**

Bir dil ki esîr-i gam olur neş'e-ver olmaz
 Bin câm u safâ sunsan ana kâr-ger olmaz
 Bu âlem-i imkândır efendim neler olmaz

NAKARAT

Sînem gibi amac-ı belâyâ siper olmaz

Her ehl-i dilin çekdiği ahkâm-ı kaderdir
 Her fikre bu evzâ'-ı kader çünkü hünerdir

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

SÛZ-NÂK**Sengin Semâî**

Kalbim emel-i aşkını gel doktora söyle
 Hûnâbe-i eşkim akıyor hüzn ile böyle
 Bîmâr-ı gamım yârelerim tende nihândır

NAKARAT

Yar sîneme bak kim ne kadar yârelerim var
 İncitdi tabîb beni firkat kederim var

Vuslat pek uzak ol hûm-ı ebrû-i nigâre
 Hayfâ ki vusûlünde muhâl dâmen-i yâre
 Me'yûs-ı dilim kûşe-i mihnetde mekînîm
 Hemderdim olur tâ-be-seher âh ü enînîm

Mef'ûlü Mefâîlü Mefâ'ilü Fe'ûlün

SÛZ-NÂK**Devr-i Hindî**

Ey felek yakdın beni sen dilerim âteşe yân
 Bu kadar çille-i kahrın çekemem billâh inan
 Etdiğin cevri ü cefâyâ bâri utan

NAKARAT

Bu kadar çille-i kahrın çekemem billâh inan

Aldanıp yandığım ağlayarak ben yanayım
 Sînemi çâk ederek bu hâle hep ağlayayım
 Buna yanmaz mı yürek âh ben nasıl yanmayayım

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

SÛZ-NÂK**Katakofti**

Gel elâ gözlüm efendim yânıma
 Hasretin kâr etdi artık cânıma
 Tesliyet sâz ol dil-i nâlânıma

NAKARAT

Hasretin kâr etdi artık cânıma
 Gel beni kurtar bu mihnet-hâneden
 Bıkdım artık ülfet-i bîgâneden
 Pek üzüldüm sabr-ı me'yûsâneden

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

SÛZ-NÂK**Türk Aksağı**

Yandım o güzel gözlere ey şûh-i sitemkâr
 Aşkındır eden cânımı bu âteşe dûçâr
 Gönlüm yanıyor âteş-i hicrân ile her bâr
 Cânım alacak sanki benim gamze-i hunhâr

NAKARAT

Taş mı yüreğin merhametin yok mu güzel âh
 Yandıkca yanar âteş-i aşkın ile ey mâh

Merhem mi urur yâreme bir dest-i vefâkâr
 Mecrûh-u gama çâre olur (mu) merhem o yâr³
 İdbâr eder erbâb-ı dilin bezmini izhâr
 İkbâle sebep çeşmin iken eyledi âzâr

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlün

³ Olur(mu): olur M.

SÛZ-NÂK**Çifte Sofyan**

Çeşmin süzölüp hâlet-i mestâneyi bulsun
 Aç sîneni ruhumda gönül nûr ile dolsun
 Vuslat sözünü yâdına al sen de tek ey mâh
 Ömrüm de hayâtım da melek hep senin olsun

NAKARAT

Ey gözlerimin nûru benim sevgili yârim

Aç kollarını kalmadı sabr ile karârım
 Âfâka akseyledi hep âh ile zârım
 Aç sîneni ruhumda gönül nur ile dolsun

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

SÛZ-NÂK**Çifte Sofyan**

Gönül bîmâri-i aşkınla bak âvârelerdendir
 Bütün çekdiklerim dünyâda hep mehpârelerdendir
 Esîr-i kayd-ı zülf-i yâr olan bîçârelerdendir

NAKARAT

Bütün çekdiklerim dünyâda hep mehpârelerdendir

N'ola gün görmese gönlüm felekde dâğ-dâr olsa
 Şafak-âsâ boyansa kâne çeşmim eş-ibâr olsa
 Aceb mi hicr ile şebtâ seher dil-hûn nisâr olsa

SÛZ-NÂK**Curcuna**

Dün gezerken hüzn ile bir hâl-i me'yûsânede
 Bir perî gördüm oturmuş kûşe-i meyhânede
 Şarkı söyler mey içer pek sûret-i rindânede

NAKARAT

Gözlerim rûyında kaldı ellerim peymânede
 Âşıkâna mushaf-ı hüsnünden açmış bir varak
 Ehl-i meclis ihtimam ile okurlardı sibak
 Penbelik dersin ta'allüm eylemekdeyken şafak
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

SÛZ-NÂK**Curcuna**

Alınca gönlümü mihr-i cemâli
 Göründü ıyd-i ümîdin hilâli
 Kadeh meyle dilim şevkîyle mâlî
 Değil gönlüm gibi bir lâübâlî

NAKARAT

Melekler imrenir görse bu hâli
 Kemân etsin dokunma âh ü efgân
 Safâdan sâgar olsun pertev-efşân
 Melekler âsumânda mest ü raksân
 Gelir mi bir dâhi âgûşa cânân
 İki ömrün olur mu ihtimâlî
Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

SÛZ-NÂK**Ağır Aksak**

Etmiyor hiç merhamet cânâ benim efgânıma
 Arz eden yok mu aceb ahvâlimi cânânıma
 Kalmadı tende tahammül tâ dayandı cânıma

NAKARAT

Arz eden yok mu aceb ahvâlimi cânânıma
Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

SÛZ-NÂK**Ağır Aksak**

Câm-ı aşkın içdim oldum derd-nâk
 Arz için geldim huzûra sîne-çâk
 Merhamet kıl dil kebâb-ı sûz-nâk

NAKARAT

Arz için geldim huzûra sîne-çâk
 Tîr-i hicrin hâlimi gör neyledi
 Deldi bağrım sîne-sûzân eyledi
 Merhem urmazmış tabîbân söyledi
Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

SÛZ-NÂK**Ağır Aksak**

Sûz-nâk etme beni ey mehveşim
 Aşk ile zaten mücessem âteşim
 Derd ocağıdır dil-i mihnetkeşim

NAKARAT

Aşk ile zaten mücessem âteşim
 Arşa peyveste derûn âvâzesi
 Var ciğerde dâğ-ı hicrân yâresi
 Âh-ı cângâhım anın yelpâzesi
Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

SÛZ-NÂK**Ağır Aksak**

Âşık oldum sana ey gonca dehen
 Sönmez âteşlere yakdın beni sen
 Görmeyeydim ne olaydı seni ben

NAKARAT

Sönmez âteşlere yakdın beni sen

Değilim gerçi sana ben lâyık
 İhtiyârsız sevip oldum âşık
 Merhamet kıl bana oldu yazık

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

SÛZ-NÂK**Ağır Aksak**

Çeşm-i mahmûru bu ande girdi artık kânıma
 Baş çevirmez oldu zâlim dîde-i giryânıma
 Tîr-i müjgânı bu ande kıydı hayfâ cânıma

NAKARAT

Bâri söyle ay sabâ efgânımı cânânıma

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

SÛZ-NÂK⁴**Kâr Hafîf**

Ten ten ta dir ten ten ni ta dir dir ten
 Ten ni tâ til lel lel len tâ dir ten **(Mükerrer)**
 Dir dir ten til lel len ten ni tâ dir dir ten
 Ten ni tâ til lel len tâ dir ten

Dil şevk-ı lebet müdâm dâred hey hey hey rânâ-yı men
 Yârâb zî lebet çikâm dâred hey hey hey rânâ-yı men
 Ten ten ten dir dir dir ten lîl lîl lîl len
 Tâ nâ tâ nâ dir dir dir dir ten tâ nâ tâ nâ dir dir dir
 Til lîl len Yârâb zî lebet çikâm dâred hey hey hey rânâ-yı men
 Hey cânım hey ömrüm hey mîrim makbûli men **(Mükerrer)**
 Yârâb zî lebet çikâm dâred hey hey hey rânâ-yı men

MEYÂN-HÂNE

Sevdâ-yı zülf-i yâr dâ'im hey hey hey rânâ-yı men
 Der-dâm dâred hey hey hey rânâ-yı men
 Ten dir ten dir ten dir dir dir ten
 Til lîl lîl lîl lîl lîl len
 Ter dir lânâ tâ dir dir ten nâ dir lânâ dir dir ten
 Tene ni nâ til lîl le ne tâ dir ten
 Hâfiz çe zî-mey hoş est meclis hey hey hey
 Ke'l-esbâb-ı tarâb tamam dâred hey hey hey rânâ-yı men rânâ-yı men

⁴ Her mısırâda vezin farklılık göstermektedir.

SÛZ-NÂK**Lenk Fahte**

Serde hevâ-yı kâkûl
 Dilde hayâl-i cânân
 Sînemde dâğ-ı mihnet
 Çeşmim hemîşe giryân

TERENNÜM

İşvebâz-ı men dil-nüvâz-ı men çâre-sâz-ı men
 Âzîbâ-yı men çeşmim hemîşe giryân
 Ten nen ni ten nen ni dir dir ta na
 Ten nen ni mükerrer gel a canım rû-yi mâhım
(Mükerrer) hâlîme rahm eyle yârim
 Be li be li be li ömrüm be li be li be li mîrim
 Âh ha hey hey âh ha hey âh ha hey hey
 Âh ha yâr-ı men çeşmim hemîşe giryân

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

SÛZ-NÂK**Semâî**

Ey dil heves-i vuslat-ı cânâ(n) sana düşmez⁵
 Üftâdesin ol sâye-i hûbân sana düşmez
 Gerçi o güzel cevır ü cefâ pîşedir ammâ
 Gerçi bu kadar nâliş (ü) efgân sana düşmez
 Yâr yâr sana düşmez gel gel gel gel gel
 Serv-i nâzım gel gel işvebâzım bendene
 Eyle gel vefâ âh bu cefâ yâr sana düşmez

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

⁵ Cânâ(n): cânâ M.

SÛZ-NÂK**Aksak**

Gördüğüm yerde seni baht ile ey gonca dehen
 Allâh Allâh diye ruhsârını seyreyler iken
 Bu adûyâne nigâhın aceb esbâbı neden
 Allâh Allâh diye ruhsârını seyreyler iken

NAKARAT

Pençe-i müjene düşen haste gibi kalb-i nizâr
 Titriyor gördüğü yerde seni bîtâb u karâr
 Yakışır mı bana hiddetle bakış nazlı nigâr

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Aksak**

Gidelim Göksu’ya bir âlem-i âb eyleyelim
 Ol kadehkâr güzeli yâr olarak peyleyelim
 Bize bu tâli‘imiz olmadı yâr n’eyleyelim

NAKARAT

Ol kadehkâr güzeli yâr olarak peyleyelim

Yanarak âteş-i aşk içre semendercesine
 Çakarak semt-i Kalender’de kalendercesine
 Ederek zevk u safâ hal-i Sikendercesine

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Ağır Aksak**

Ehl-i aşkın neşvegâhı kûşe-i meyhânedir
 Sâkiyâ uşşâkı dil-şâd eyleyen peymânedir
 Güft ü gû-yı âleme aldanma hep efsânedir

NAKARAT

Sakîyâ uşşâkı dil-şâd eyleyen peymânedir
 Bitmiyor âlâm-ı dünyâ bitse de ömrü beşer
 Ömrünü râhat geçirmek isteyen dünyâda ger
 Bilmiyorsa sevmek hem sevilmekdir hüner ⁶

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Aksak**

Kalb-i sevdâ-zedeler âh ile dâ'im inler
 Bir açık yaraya doktor urulur mu neşter
 Âşıkın zahm-ı derûnu ezelden işler

NAKARAT

Bir açık yaraya doktor urulur mu neşter
 Amân ey yâr cefâkâr meded ey şûh-i cihân
 Yâre-i hîcre olur senden olursa dermân
 Çekilir çile midir söyle ey ittibâ-yı zemân

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

⁶ Mısrânın vezini eksiktir.

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Ağır Aksak**

Atf-ı enzâr eyledikçe tavr-ı müstesnâsına
 Âşık oldum bâğ-ı hüsnün gonçe-i ra'nâsına
 Merhamet etmez mi bilmem bu dil-i şeydâsına

NAKARAT

Âşık oldu bâğ-ı hüsnün gonçe-i ra'nâsına
 Aks-i ruhsârıyla oldu levh-i sînem lâlezâr
 Pîş-i çeşmimde tezeyyün etdi âsâr-ı bahâr
 Ben nasıl olmam o gül ruhsâre karşı nâle-kâr
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Düyek**

Her kimde vardır aşk iptilâsı
 Eksilmez artar derd ü belâsı
 Kânun-ı aşkın bu muktezâsı

NAKARAT

Gamla kurulmuş sevdâ binâsı
 Hâlî değildir dil ehli gamdan
 Zahm-ı ciğerden sehm-i sitemden
 Kurtulmaz âşık bir dem elemnden
Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Aksak**

Cismim yakıyor mahvediyor âteş-i hicrân
 Teskîn edemez sûz-i dilim dîde-i giryân
 Tâkât getirir mi bu kader sûzişe bir cân
 Nevmi'd-i halâsım yakar vâlih ü hayrân

NAKARAT

Eyvah ki halden o yâr olmuyor âgâh
 Rahm eylesin Allâh dil-i sûzânıma Allâh

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ülün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Aksak**

Kaldı yollarda bu şeb âşıkının dîdeleri
 Anlaşıldı yok imiş sende sadâkat eseri
 Dil-pesendim bu mudur ehl-i vefânın hüneri

NAKARAT

Anlaşıldı yok imiş sende sadâkat eseri

Va'd-i teşrîfini incâze şitâb eylemedin
 Âşık-ı teşneye takdîm-i şarâb eylemedin
 Zevk-i vaslın ile teskîn-i azâb eylemedin

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Aksak**

Güzelim hiç aramaz mı dil-i âvâre seni
 Ne kadar da seviyor bilsen o bîçâre seni
 Cismini hâke atar görse o seyyâre seni

NAKARAT

Ne kadar da seviyor bilsen o bîçâre seni
 Bu şeb eyledi rakîbâne hembezmi seni ⁷
 Ölüüm terk edemem sevdiğim ağyâre seni
Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Aksak**

Gel gülşene gül gonce ki gülşende safâ yok
 Yandım şerer-i aşkına ümmîd-i rehâ yok
 Ben yalvarırım vaslın için sende rızâ yok

NAKARAT

Sevdim seni kalbimle bütün bende riyâ yok
 İş‘âr ediyor handelerin sende vefâ yok
 Yok yok meleşim sende vefâ zerrece eyvâh
 Bilmem ne için bende fedâ râhına her gâh
 Elbet de bırakmaz şu benim âhımı Allâh
Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

⁷ Mısrânın vezini eksiktir.

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Aksak**

Cefâ-yı hicr ile gönlüm yıkılsın târumâr olsun
 Bu dîl ta'mîr olur sanma bırak âşık harâb olsun
 Elemle derd ü mihnetle yanar âteşlere cânım
 Neyleyim zevk u dünyâyı bana sensiz harâm olsun

NAKARAT**Curcuna**

Bu hasretle harâb oldum beni ta'n etmesin ağyâr
 Meğer ki vuslat-ı cânân bana bir gün nasîb olsun

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Sofyan**

Harâb-ı deşt-i gamdır şimdi bî-gam gördüğün gönlüm
 Perîşândır senin vaktiyle hurrem gördüğün gönlüm
 Cüdâ düşdü mukaddem yâre hem-dem gördüğün gönlüm

NAKARAT

Perîşândır senin vaktiyle hurrem gördüğün gönlüm
 Hayâl oldu benim hem bezm-i dildâr olduğum demler
 Visâl-i yâr ile mahsûd-i ağyâr olduğum demler
 Değişdi sa'diyâ âsûde efkâr olduğum demler

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Sofyan**

Karşıyaka'da İzmir'in gülü
 Seyrân ediyor elinde mülü
 Beri yakada gönül bülbulü

NAKARAT

Ne garîb garîb öter yuvada
 Ne hazîn hazîn gezer ovada

Bakın şu kızın güler yüzüne
 Sabah güneşi giymiş özüne
 Sitem hançeri takmış gözüne
Eyzân

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Curcuna**

Her kim ki dalar şiddet ile zevk u safâya
 Elbet düşürür kendini girdâb-ı fenâyâ
 Emniyet ol(a)maz hele mehpâre edâyâ

NAKARAT

Âkil isen aldanma sakın sahte vefâyâ

İfrâta varan her işin encâmı vahîmdir
 Vicdânı itâ'at edenin kalbi rahîmdir
 Tut pend-i hakîrânemi zîrâ ki mühimdir

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Curcuna**

Aşkın eser-i sûzişine cân acımaz mı
 Cânım acıyınca bana cânân acımaz mı
 Âzârına olmaz mı peşîmân acımaz mı

NAKARAT

Cânım acıyınca bana cânân acımaz mı
 Âzâde-i aşk olmuş iken hayli zamândır
 Âsâr-ı muhabbet yine gönlümde nihândır
 Aşkın eserinden acıyan var ise yine cândır

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Curcuna**

Çeşm-i mestin hasretiyle cism ü cânı dağlarım
 Kara gözlüm karalar giydim seninçün ağlarım
 Âşık-ı çeşmânın oldum lutfuna el bağlarım

NAKARAT

Bâbehengâm-ı seher cûlar misâli çağlarım
 Hâlimi arz etmiş idim vaktiyle cânânıma
 Gûş edip feryâd u zârım girme cânâ kânıma
 Âşık-ı nâlerdenim âteş bırakma cânıma

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Katakofti**

Mahmûr bakışın âşıkâ bin lutfâ bedeldir
 Vallâhi güzel gözleri billâhi güzeldir
 Bir kerre nigâh etmesi aksâ-yı emeldir

NAKARAT

Vallâhi güzel gözleri billâhi güzeldir
 Ağyâre uyup vermede nisbet bana dildâr
 Bilmem ne için âşıkını üzmede her bâr
 Ölse dahi rahm etmeyecek âh o sitemkâr

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Curcuna**

Bâ'is figân u nâleme aşk ibtilâsıdır
 Çekdiklerim zemânede gönül belâsıdır
 Bir ben değil cihân o mehin mübtelâsıdır

NAKARAT

Çekdiklerim zemânede gönlüm belâsıdır
 Rûyin ne dem ki dîdelerimden nihân olur
 Dâr'ül gumûm-ı dilde acıklı figân olur
 Gitdikçe sûz-i hicr ile hâlim yamân olur

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZKÂRKÜRDÎ**Curcuna**

Hazân erdi gülistân-ı bahâre
 Çekildi andelîbân bir kenâre
 Dilim oldu figândan pâre pâre

NAKARAT

Nedir bu derd-i bî-dermâna çâre

Safâ bezmi dağıldı gitdi sâkî
 Gamı kaldı dil-i zârımda bâkî
 Yer etdi câna cânânın firâkı

HİCAZKÂRKÜRDÎ**Aksak**

Tâ-be-key hicr ile giryân olayım
 Bana yâr ol sana kurbân olayım
 Derd-i aşkınla perîşân olayım

NAKARAT

Bana yâr ol sana kurbân olayım

Üzerine zülf-i perîşânını at
 Kaşını başın için hışm ile çat
 Azıcık gel güzelim yanıma yat

SABÂ**Beste-i Çenber**

O şûhun ey gönül düşnâm-ı la'li telh-bâr olmaz
Meyin ta'mında olmazsa merâret neş'e-dâr olmaz

Dedim yâre niçin kesdin o sîmin sâide na'li
Dedi damgasız olsa sîme çendân i'tibâr olmaz
Efendim âh serv-i nâzım yâr işvebâzım
Hâlimi bildin niçin etmezsın inâyet
Söyleyemem âşıkınım diye hicâbım var
Amân eyle mürüvvet kereminden

(Fuzûlî-i Bağdâdî)

SABÂ**Aksak Semâî**

Bilindi bûseye yok yârin izni gül memeden
Garaz ne âşıkâ cevri etmeden öpülmemeden

Al câmeden akşam beli cânâne açılmış
Subh olmuş açılmış şafak ammâ ne açılmış
Derd-i nigehe hançer ile belde gezerken
Şehr-i dil-i uşşâkına çok hâne açılmış
Garaz ne âşıkâ cevri etmeden öpülmemeden

MEYAN-HÂNE

Bu (Tâhir) ana giriftâr iken ne bağlandım
Tereddüd eyleme ey düğme sen çözül memeden

Dillerde meyin zevk-i cem-i câmina mahsûs
Gördüm mey-i la'l-i lebi gül-fâmına mahsûs
Koynunda adın sîne komuş sâf-ı mücellâ
Var bir gümüş âyinesi endâmına mahsûs
Tereddüd eyleme ey düğme sen çözül memeden

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

SABÂ**Sengin Semâî**

Çargâh: Ey dil seni cânân bu gece şâd edecektir

Dügâh: Sabreyle ki her derdine imdâd edecektir

Nevâ: Vîrânesin ey gamzede dil cevri felekden

Yegâh: Ol kân-ı kerem lutf ile âbâd edecektir

Evc: Cân mürgini sayd eyledi bir gonçe-i zîbâ

Irak: Bilmem dem-i vuslatda mı âzâd edecektir

Çargâh: Ey bâd-ı sabâ hâlimi cânâna resîd et

Dügâh: Hasretle beni böyle mi berbâd edecektir

SABÂ**Sengin Semâî**

Dil-hânesini yakdı yine âteş-i hicrân

Terk eyledi gitdi beni ol âfet-i devrân

Etsem de revâ subh u mesâ nâle vü efgân

NAKARAT

Terk eyledi gitdi beni ol âfet-i devrân

İzhâr ediyorken eser-i lutf u muhabbet

Gönlüm ne kadar şevk ile bulmuştu meserret

Bir hâtrâ-i vaslî kalıp dilde nihâyet

SABÂ**Devr-i Hindî**

Nigâh-ı mestine cânlar dayanmaz
 Uyanmaz uykudan cânân uyanmaz
 Bu nâz ü işveden asla usanmaz

NAKARAT

Sabah olduğuna gûyâ inanmaz
 Uyanmaz uykudan cânân uyanmaz

Sabâ giysûlerin etmiş perîşân
 Gül olmuş zîr-i sünbülde nümâyân
 Güneş vechinde olmuşken zerefşân

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

SABÂ**Aksak**

Ey sabâ esme nigârım uykuda
 Sevdiğim çeşm-i humârım uykuda
 Değme lutfet gül-izârım uykuda

NAKARAT

Çün seherdir nazlı yârim uykuda

Berk-i gülzâr olmasın ceyş-i hurûş
 Etmesin cevri revân cûş ü hurûş
 Bir zamân bülbül dahi olsun hâmûş

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

SABÂ**Aksak**

Ehli dile evzâ‘-ı hayât câm-ı safâdır
 Hâk-i der-i meyhâne ise neş’e-fezâdır
 Tahvîl-i humâr eyleyelim sun kadehinden

NAKARAT

Her katresi zîrâ o meyin kalbe cilâdır
 Sâkî-i safâ dîde getir bâde-i nâbı
 Serrest-i neşât eyle bütün ehl-i harâbı
 Çekmez gam u âlâmını bir lâhza cihânın

NAKARAT

Her demde içen bâdesini rıtl-ı girânın⁸

SABÂ**Aksak**

Çün bahar eyyâmı oldu geldi yaz
 Gonca açmış bülbül olmuş nağme-sâz
 Nağme-sâzım seyre çık eğlen biraz

NAKARAT

Gonca açmış bülbül olmuş nağme-sâz
 Bak sabâh oldu ey mehcebîn
 Her zemin olmuş ser-â-pâ zümrüdîn
 Jaleler düşmüş açılmış yasemîn

⁸ rıtl-ı: vatl-ı M.

SABÂ**Aksak**

Dil -haste-i derdim yine mehcûr-ı devâyım
 Âvâre-i ye‘sim hedef-i tîr-i kazâyım
 Sermâye-i resm-i sitem ü cevır (ü) cefâyım

NAKARAT

Gam peykeriyim levhâ-i tasvîr-i belâyım

Dûd-i siyeh nâ'ire-i resm-i behînim
 Olsun eser-i râsime-i âh ü enînim
 Şerh eylesin ahvâlimi sîmâ-yı hazînim

SABÂ**Sofyan**

Derd-i hicrân çekmeden akl u hayâlim kalmadı
 Merhametsiz bak sana sabra mecâlim kalmadı
 Yanıma gel intizâre vakt ü hâlim kalmadı

NAKARAT

Merhametsiz bak sana sabre mecâlim kalmadı

Bu dil-i vîrânemi lutfun ile şâd etmedin
 Hey neyârımsın bana insâf-ı imdâd etmedin
 Nâm-ı nâçîzi lutfedip yâd etmedin ⁹

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'lün

⁹ Mısrânın vezini eksiktir.

SABÂ**Sofyan**

Mübtelâ-yı aşk ile âfet-zede bîçâreyim
 Zülfüne düşdüm o şûhun şimdi bahtı karayım
 Kalmadı sabr u sükûnum ben kime yalvarayım

NAKARAT

Aşkına düşdüm o şûhun şimdi bahtı karayım
 Girye eyler dîde-i hasret-zede haylî zamân
 Eylesen çok mu gönül her dem figân-ender-figân
 Bende billâh kalmadı tâb ü tüvân¹⁰

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

SABÂ**Curcuna**

Sabâh oldu amân et arz-ı dîdâr
 Uyan artık sabâh oldu uyan yâr
 Firâkından gözüm çağlar dil ağlar

NAKARAT

Uyan artık sabah oldu uyan yâr
 Küçük yaştan beri gamdan nizârım
 Gülistân-ı cemâlinde hezârım
 Seninçündür figânım âh ü zârım

Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

¹⁰ Mîsrânın vezini eksiktir.

SABÂ**Beste-i Devr-i Kebîr**

Gülsitân-ı nakş-ı hüsnünden bahâristân yazar
Sünbül-i zülfün siyâkat hattını reyhân yazar

BEND-İ SÂNİ

Câm-ı la‘lin çıkardık nakşını bir bûseden ¹¹
“Nâfizâ” aldık dehânından haber ihsân yazar
Tâ dir ten dir ten dir ten nen tâ nâ dir ney

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

SABÂ**Nakış Semâî**

Dilem zî-bûde-i an çeşm-i şûh fettânest
Ki gamzeeş ber te’sîr-i tîr-i müjgânest
Câna yele lel lel le li vay ömrüm tere lel le
Lel le li dost (**Mükerrer**) âvârenim yâr bîçârenim
Yâr beli beli yele le li dost
Ki gamzeeş ber te’sîr-i tîr-i müjgânest

BEND-İ SÂNİ

Dem-i visâl zi-cûş u sâre-i hayret
Be-câ-yi hande-i şâdi du dîde-i giryânest

Mefâ’ilün Fe’ilâtün Mefâ’ilün Fa’lün

¹¹ Mîsrânın vezini eksiktir.

UŞŞÂK**Aksak**

Kim olur zor ile maksûduna reh-yâb-ı zafer
 Gelür elbetde zuhûra ne ise hükm-i kader
 Hakka tefvîz-i umûr et ne elem çek ne keder
 Kıl sözüm ârif isen gûş-ı kabûle güher

NAKARAT

Mihneti kendine zevk etmedir âlemde hüner
 Gam-ı şâdî-i felek böyle gelir böyle gider

Bir zamân nağme-i ney nâleme nisbet ne idi
 Nâliş-i mihr-i muhabbet ile yağım eridi
 Zevki fehmi eylememek gamdan o demlerde idi
 Kime gamdan bunalıp derdimi yandımsa dedi

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

(Fâ'îlâtün)

(Fâ'lün)

UŞŞÂK**Sengin Semâî**

Göstermedi bir gün bana baht-ı siyâhım
 Seddetdi gamı firkat-ı hicrân ile râhım
 Âfâkı tutuştursa gerek hicrân ile râhım

NAKARAT

Eyvâh ki hicrân ile mahvoldu refâhım
 Yok şimdi bu âlemde benim câ-yı penâhım

Âyâ ne kadar mühlik imiş derd-i muhabbet
 Dûçârına göstermede enva'-ı felâket
 Gönlüm benim âteşlere yakdı derd-i firkat

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

UŞŞÂK**Aksak**

Meyhâne değil meclis-i rindâne-i cemdir
 Peymâne değil dâfi‘-i endûh-ı elemdir
 Sâkîler beğim sûret-i insânda görünmüş
 Ammâ bir iki dilber-i hûbân-ı iremdir

Çek sâgarını durma hafîd bâde-i nâbın
 Te’sîrini anla ne imiş bir yudum âbın
 Hiç düşünme sakın minnetine halk-ı cihânın
 Meşrebince zekâtıyla yaşar pîr-i mugânın

Dâ‘im kâlemiz böyle tarab-hânedede âlem
 Eylenece bak anda bekâ bulmadı âdem
 Fikrettikçe günlerinin var mı neşâtı
 Endişe-i hâl etme geçir vaktini hurrem

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

UŞŞÂK**Aksak**

Bir katre içen çeşme-i pürhûn-ı fenâdan
 Başın alamaz bir dahi bârân-ı belâdan
 Âsûde olam dersin eğer gelme cihâna
 Meydâna düşen kurtulamaz seng-i kazâdan

NAKARAT

Bî-baht olanın bâğına bir katresi düşmez
 Bârân yerine dürc ü güher yağsa semâdan

Her kim ki arar bû-yi vefâ tab‘-ı beşerde
 Benzer ana kim şefkat umar zıll-i hümdan
 Hâletmediler bu lügâzın sırrını kimse
 Bin kâfile geçdi hükemâdan fusahâdan

UŞŞÂK**Aksak**

Meyhâne mi bu bezm-i tarâb-hâne-i Cem mi
 Peymâne mi bu efser-i dârât u haşem mi
 Sâkîmi bu nevbâve-i bûstân-ı cemâli
 Reşk-i çemenistân-ı hıyâbân-ı irem mi

NAKARAT

Mir‘at-ı musaffâ mı değil câm-ı şarâbın
 İç gör ki safâsı ne imiş âlem-i âbın
 Çekmez elem ü mihnetini çerg-i cihânın
 Pekçe sarıldın dâmene pir ü mugânın

Var şöhreti âyîne-i İskender’in ammâ
 Elden ele devr eylememiş câm-ı Cem-âsâ
 Al câmı ele ister isen özüne temâşâ
 Seyr eylediğin sanma ne ru‘yâ ne de hulyâ

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

UŞŞÂK**Aksak**

Meyhâneyi seyrettim uşşâka mutâf olmuş
 Teklîf ü tekellüften sükkânı mu‘âf olmuş
 Bir neş‘e gelüb meclis bî-havf ü hilâf olmuş
 Gam sohbeti yâd olmaz meşrepleri sâf olmuş

NAKARAT

Âşıkda keder neyler gam halk-ı cihânındır
 Koyma kadehi elden söz pîr-i mugânındır

Mahzûn idi dil bir gün meyhâne-i mânâda
 İnkârı düşünmüştüm efkâra düşüp bâda
 Bir pîr gelüb nâgâh pend etdi alel‘âde
 Al destine bir bâde derd ü gamı ver yâda

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

UŞŞÂK**Beste-i Çenber**

Câm-ı la‘lin sun pey-â-pey hâtır-ı mestâne yap
Bir kadehle sâkîyâ gel bin yıkık virâne yap

Eylesin vaslın harâbât ellerin ma‘mûr-ı şevk
Gel kenâr-ı sîne-i uşşâka işret-hâne yap
Amân amân amân amân of hâtır-ı mestâne yap

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

UŞŞÂK**Beste-i Hafif**

Ney nevâ eyler kemân inler döğer def sînesin
Dinle tanbûrun enînin mûsikârın giryessin

Sabra tâkât mı kalır âşıkda insâf edelim
Arz eder dilberde gâhi sînesi âyînesin
Âh cânım yala yel le le l le le l le li
Âh döğer def sînesin

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

UŞŞÂK**Nakış Semâî**

Gâhî ki eder turrası dâmânını çîde
Bin dil sarılır her ham-ı kullâb-ı ümmîde
Cânım cânım yâr yâr yâr yâr yâr amân yel le li
Dost dost dost dost amân ey bî vefâ yâr
A bir cefâ çek hey hey hey (**Mükerrer**) ten ni tâ nâ dir
Ten (**Mükerrer**) ten ten ten ten amân biyâ dil
Sarılır her hâm-ı kullâb-ı ümmîde

MEYAN-HÂNE

Söyletdi dili gamzesi râzın işitildi
Oldu iki mestâne sebep güft ü şenîde

TERENNÜM KE’L-EVVEL

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

UŞŞÂK**Semâî**

Hayli dem zülf aşkının meftûnuyum ¹²
 Bir saçı Leylâ güneş ruhsârının mahzûnuyum
 Çekdiğim hep derd-i dildendir benim
 Söylemem bilsin bilenler ben kimin meftûnuyum
 Hayrânın olam kurbânın olam sergerdânınım
 Amân bîçârenem ey yâr

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

UŞŞÂK**Aksak**

Nâ-ümîd-i aşka doktor var mı tıbbın çâresi
 Neyle ârâm eyler uşşâkın dil-i âvâresi
 Hançeremden çok cehennem taşını beyhûdedir

NAKARAT

Hançer-i ebrû-yı dildârın ciğerde yâresi

Sanma doktor dâğının ocağıdır âha sebep
 Açdı bir derd ü elem dile ol gonce-leb ¹³
 Bâ'is-i âh ü enînimdir emin ol rûz (u) şeb

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

¹² Mısrânın vezini eksiktir.

¹³ Mısrânın vezini eksiktir.

UŞŞÂK**Aksak**

Yandım âteşlere ey mâh seni gördüm görelî
 Âh ne baygın bakışın var a beyaz şemsiyeli
 Çeşm-i âhûlârinin kahr olayım yok bedeli

NAKARAT

Âh ne baygın bakışın var a beyaz şemsiyeli

Bana mı böyle göründü a güzel sendeki hâl
 Ne kadar cânları yakdın acep ey nûr-ı cemâl
 Söylüyor bu sözü âşıkların eyyâm u leyâl
Eyzân

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

UŞŞÂK**Aksak**

Gülşen-i aşkın hazâne ermiş artık gülleri
 Gamla uçmuş âşiyânından safâ bülbülleri
 Bir yegâne bâğ-ı vuslatgâh iken ehl-i dile

NAKARAT

Âh o câ-yı nüzhetin vîrâne olmuş her yeri

Derd-i aşkıdan cüdâ düşdüm bugün bîcâreyim
 Âşiyâna dilde mutlak bir dil-i bîgâneyim
 Fıkr ile ikbâl mâcerâyı şaşırdım kendime ¹⁴
Eyzân

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

¹⁴ Mısrânın vezini eksiktir.

UŞŞÂK**Aksak****Bayâti**

Zahm-dâr-ı hicr-i yâr etdim dil-i âvâremi
 Yâre ben açdım elimle sîne-i sad-pâremi
 Terk-i tedbîr ile beyhûde düşünme çâremi

NAKARAT

Söyle doktor söyle teşhîs eyledin mi yâremi

Tâ ezelden haste-hâtır sînesi sad-pâreyim
 Âh eder inler gezer bir âşık-ı âvâreyim
 Darbe-i nabzı perîşân hâsılı bîçâreyim

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

UŞŞÂK**Sengin Semâî**

Ey şûh-i cefâ-pîşe bırak vaz‘-ı cefâyı
 Vazgeç bu sitemden takın etvâr-ı vefâyı
 Güldür güzelim bizleri ağlat husemâyı
 Sâyende senin tâ sürelim zevk u safâyı

NAKARAT

Sen git gide bir âfet-i devrân olacaksın
 Cânlar yakacak âteş-i sûzân olacaksın
 Bilmem ne zamân derdime dermân olacaksın
 Çağın geçecek sonra peşîmân olacaksın

Lâyık mı dirîğ eylemek ihsânını bizden
 Sen koskoca bir server-i hûbân olacaksın
 Yâd et o demi kim solacak verd-i cemâlin
 Zülfün gibi ey gonce perîşân olacaksın

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

UŞŞÂK**Sengin Semâî**

Mir'âtı ele al da bak Allâh'ı seversen
 Sînen ne kadar olmuş o benlerle müzeyyen
 Bu hayret ile farkına kâdir olamam ben

NAKARAT

Pâlûze mi ten yâ gümüş ol âyîne mi gerden

Parlak yüzünün âteşine cân dayanmaz
 Aç gözlü gönül bir gececik vuslata kanmaz
 İnsân yemek ister yine bakmaktan usanmaz

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

UŞŞÂK**Devr-i Hindî**

Mahzûn gönüle zevk u safâ kâr-ger olmaz
 Sînem gibi peykân-ı belâya siper olmaz
 Meydân-ı muhabbette efendim neler olmaz

NAKARAT

Sînem gibi tîğ-i gam-ı aşka siper olmaz

Ağyâr elemin çekme gönül nâfile gamdır
 Hasrın sitemin anlamamak hasma sitemdir

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

UŞŞÂK**Türk Aksağı**

Etdin meleğim giryemi hûn zârımı efzûn
 Hülyâ-yı visâlin ediyor kalbimi pürhûn
 Dikkatle temâşâ ederim rûyını her gün

NAKARAT

Âteşler iner beynime görsem seni mahzûn

Pejmürde çiçekler gibi me‘lûf-ı hazânım
 Bir bülbül-i bilâne gibi nâle-künânım
 Ben hâsılı bir aşk-zede kalb-i vîrânım

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

UŞŞÂK**Türk Aksağı**

(Ah) ey aşk âteş-i hicrâna yakma cânımı ¹⁵
 İncitirsin korkarım cânımdaki cânânımı
 Dil kebâb-ı hasret etme sîne-i sûzânımı

NAKARAT

İncitirsin korkarım cânımdaki cânânımı

Fıkr-i zülfündür gönülde rişte-i tûl-i emel
 Kopsa da târ-ı hayâtım bir telinden çekmem el
 Bezmişim çokdan beri cânımdan ey ecel ¹⁶

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

¹⁵ Cânımı: beni M.

¹⁶ Mısrânın vezini eksiktir.

UŞŞÂK**Türk Aksağı**

Sâkî içelim câm-ı musaffâ-yı keremden
 Âzâd olalım çektiğimiz hüzn ü elemden
 Lutfeyle safâ-yâb olalım biz de o demden
 Vazgeçmeyecek gerçi o mehpâre sitemden

İKİNCİ HÂNE

Teşkîl edelim meclis-i bâde-i nâbın
 Hâsiyyet-i zevkin bulalım âlem-i âbın

ÜÇÜNCÜ HÂNE

Meyl eylemeden neş'esine zevk-i cihânın
 İç durma meyi sâgarını tîr-i mugânın

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

UŞŞÂK**Sofyan**

Tab'-ı mergûbı ederken hep cihânı neş'e-dâr
 Oldu meclisden nihân âh şevkî-i hoş bestekâr
 Ehl-i dil gaybûbetinden haşre dek her dem yanar

NAKARAT

Oldu meclisden nihân âh şevkî-i hoş bestekâr

Mâtemin tutsa sezâdır cümle-i hanendegân
 Sâzlarına karalar çekse sezâ sâzendegân
 Firkat ile yandı hâsılı ciğergâh-ı cihân

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

UŞŞÂK**Semâî**

Aşkın ile bülbül gibi artmaktadır âhım
 Kaydet beni de defter-i uşşâka a mâhım
 Afveyle eğer şûh-i cihân varsa günâhım

NAKARAT

Kaydet beni de defter-i uşşâka a mâhım
 Hülyâ-yı visâlin ile var dilde bin efkâr
 Aşkın ile mihnetlere etdin beni dûçâr
 Tecdîd ola dersin yeni baştan dil-i nâçâr

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlün

UŞŞÂK**Çifte Sofyan**

Hevâ-yı aşk eser serde
 Efendim nerde ben nerde
 Beni terk etdi bu yerde

NAKARAT

Efendim nerde ben nerde
 Eder feryâd bu efkende
 Tahammül kalmadı bende
 Hayâtım gönlüm hep sende

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlün

UŞŞÂK**Yürük Sofyan**

Esdi nev-bahar şenlendi dağlar
 Yeşil câmeler giymiş bu bağlar
 Gonca gülzârın bülbülü ağlar

NAKARAT

Âşıkı şûrîde ciğerim dağlar
 Açdı menekşe lâle ve sünbül
 Esdikçe sabâ hoş kokar gül
 Tarz u tavrıyla ötmede bülbül ¹⁷

UŞŞÂK**Curcuna**

Aşk oduna yandı gönül hey hey
 Yâr bulacak sandı gönül hey hey
 Nâfile aldandı gönül hey hey

NAKARAT

Yâr bulacak sandı gönül hey hey
 Her kimi sevdim ise ah hey hey
 Etmedi bir nîm nigâh hey hey
 Mânî‘ iken baht-ı siyâh hey hey

¹⁷ Mîsrânın vezini eksiktir.

UŞŞÂK**Curcuna**

Âlem bu demde def'i gam etmek zamânıdır
 Zülf-i rûhunca sünbül ve güller zamânıdır
 Bîçâre âşıkın seni bekler zamânıdır

NAKARAT

Zülf-i rûhunca sünbül ve güller zamânıdır

Sar o sevimli ruhlerini ince bir tüle
 Benzin o rû-yi âlini dercâm olan güle
 Gel bâğa ver nihâyeti cânım tegâfûle ¹⁸

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

UŞŞÂK**Ağır Aksak**

Aşk olsun o rindâne ki gönülde emel yok
 Dilberde vefâ bende dahi sabra mecâl yok
 Ey dil bu kadar şekve-i hicrâna mahâl yok

NAKARAT

Bakdım bu gece meclis-i uşşâkda menend yok

Reşk olsun o mestâne ki zevkinde hâlel yok
 Gördüm nice mecmû'a ki fikrimce gazel yok
 Sâgara aks edecek la'lin gibi gül yok

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

UŞŞÂK

(Âh)gamla kıymettâr ömrüm geldi geçdi mevsimi
 Bir dem olsun görmedim âsûde dilde kendimi
 Olduğum günden o yâr-i bîvefânın hemdemi

NAKARAT

Bir dem olsun görmedim âsûde dilde kendimi

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

¹⁸ Mısrânın vezini eksiktir.

UŞŞÂK

Seni görmek ile rûşen oluyor dîdelerim
 Seni mümkün ise her gün görebilmek dilerim
 Bilirim mâni‘in oldukça kaçarsın güzelim
 Uzak olsam da yine ben sevdiğimi çok severim

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

UŞŞÂK

(Ah) kaldı âteşler içinde yine sevdâlı serim
 Nereden gördü seni kahrolası dîdelerim
 Görsem âzâde sitem görmesem artar kederim

NAKARAT

Nereden gördü seni kahrolası dîdelerim

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

NİHÂVEND**Ağır Aksak**

Ahteri düşkün garîb (ü) âşık-ı âvâreyim
 Gün gibi deryâ-yı gezer bîçâreyim
 Sana kul oldum kapında gayrı kande varayım

NAKARAT

Şivekârım sen dururken ben kime yalvarayım

Bir melek sûret güzelsin serv-i hoş reftârsın
 Mâhrûlarda nazîrin yok misalsiz yârsın
 Âşıkın hâline rahm eyleyici dildârsın

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

NİHÂVEND**Aksak**

Vakfeyleyende aşk idi dildâre gönlümü
 Lâyık gören de yâr imiş âzâre gönlümü
 Dûçâr edende ağyare gönlümü
 Şimdi kiminle eyleyim âvâre gönlümü

NAKARAT

Yâre açınca yâre açar yâre gönlümü
 Yansın belâ-yı âteşe mev'id-i vefâ
 Ru'yâ kadar da sürmedi hayfâ dem-i safâ
 Zehrâbe-yi felâket imiş sunduğu devâ
 Takıp kemend-i zülfüne âvâre gönlüm

NİHÂVEND**Aksak**

(Âh) cânân firkatinle sînemi ben dağlarım
 Yâd edip eyyâm-ı vaslı dem-be-dem kan ağlarım
 Şimdi mâtemgîr-i hicrânım siyehler bağlarım

NAKARAT

Yâd edip eyyâm-ı vaslı dem-be-dem kan ağlarım
 Kimlere arz eyleyim ahvâlimi bîçâreyim
 Vâdi-i hasretde kaldım böyle bahtı kâreyim
 Bî-kes ü me'yûs-u aşkım derdi çok âvâreyim

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

NİHÂVEND

Mahzûn ise dil anda safâ cilveger olmaz
 Meksûr olan âyîne de aks-i suver olmaz
 Meydân-ı felâketdir efendim neler olmaz
 Sînem gibi cevlân-ı belâya siper olmaz

NAKARAT

İnsan olan envâ'-ı vukû'âta memerdir
 Her dem geçer amma gama sabretme hünerdir

Firkat-zede olmaz sitem dehr ile nâlân
 Islanmış olan eylemez endişe-i bârân
 Ben göğsümü etdim hedef mihnet-i devrân
 Gönlüm gibi tîr-i gam-ı dehre siper olmaz

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

Devr-i Hindî**NİHÂVEND**

Gönlüm yine bir âteş-i hicrâna dolaşdı
 Sevdâ-yı muhabbet başıma gör neler açdı
 Bu hâl-i perîşânıma düşmanlar bile şaşdı

NAKARAT

Sevdâ-yı muhabbet başıma gör neler açdı

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Mefâ'ilû

Curcuna

NİHÂVEND**Çifte Sofyan**

Bakmıyor çeşm-i siyâh feryâde
 Yetiş ey gamze yetiş imdâde
 Gelmiyor hançer-i ebrû dâde

NAKARAT

Yetiş ey gamze yetiş imdâde
 Kurdu sayd-ı dile dâm-ı giysû
 Eline aldı kemân-ı ebrû
 Uruyor dâne-i hâl-i hindû

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

NİHÂVEND**Aksak**

Meyler süzölsün meydâne gelsin
 Meclis donansın peymâne gelsin
 Mahmûr-ı nâzım cevîlâna gelsin

NAKARAT

Âhû bakışlım seyrâna gelsin
 Giryân olurken hep firkatiyle
 Şâd oldu işte dil vuslatiyle
 Ol mehveşi hiç bu nahvetiyle

NAKARAT

Kimler umardı imâne gelsin

Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün

NIHÂVEND**Aksak**

Bülbülü dembeste etdi nâle vü feryâd-ı dil
 Dil figân etdikçe ey gonca dehânım sen de gül
 Çünkü sen bir kerre gülsen açılır bin (kerre) gül¹⁹

NAKARAT

Kâse-i çeşmimdeki kandır sakın zannetme mül
 Derd-i aşkıdır beni bülbül gibi nâlân eden
 Âteş-i hicrindir her dem sînemi sûzân eden
 Kahr-ı cevrendir ki ey meh bağrımı pür-hûn eden
Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

NIHÂVEND**Devr-i Hindî**

Aşk âteşi sînemde yine şûle feşândır
 Şevk-i ruh-ı dildâr ile çeşmim dolu kandır
 Bîçâre gönül derd ile bî-tâb u tüvândır
 Bu hâle koyan hep beni bir yosma civândır

NAKARAT

Yektâ-yı zaman şûh-i cihân rûh-i revândır
 Âhû nigeşi akla ziyân âfet-i cândır

La'li lebidir neşve-i mül turrası sünbül
 Reng-i ruhu hub-gerdesi revnak-şiken-i gül
 Olmaz hele bir hüsn ile akrânı tahayyül
 Sînem gibi çâk oldu girîbân-ı tehammül

NAKARAT

Âh ol büt-i tannaz ki bî-rahm u amândır
 Müjgânları peykân-ı kazâ kaş-ı kemândır

¹⁹ Vezin ve anlam bakımından “kerre” eklenmiştir.

NİHÂVEND**Devr-i Hindî**

Sevdim yine bir şûh-i dilâra pek ilerde
 Elbetde gönül vuslatın ister de diler de
 Bir kaşı kemân fitne-i cân âfet-i devrân

NAKARAT

Emsâli bulunmaz ânın evsâfı nelerde

Oynatma dedim dîde-i merdüm çeşmin
 Güldü dedi mestânedir oynar da güler de
 Bu girye-i şehnâzıma ta'n eyleme Emrâh

NAKARAT

Böyle kuzudan ayrılan ağlar da meler de

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

NİHÂVEND**Sengin Semâî**

Meftûn-ı gönül oldu mestâne nigâhın
 Gözler kamaşır rûyine bakdıkça o mâhın
 En sevgili mahlûku mu bilmem ki İlâhın

NAKARAT

Gözler kamaşır rûyine bakdıkça o mâhın

Pür-lerze iken âteş-i hicrân ile cânım
 Gördükçe o gül çehreyi artar halecânım
 Bilmem nedir öyle kesilir tâb ü tûvânım

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

NİHÂVEND**Düyek**

Mihnet-zedeyim aşk ile mahrûm-ı safâyım
 Düştüm elem-i zülfe yine dûş-ı belâyım
 Çâre ararım derdime muhtâc-ı devâyım

NAKARAT

Ey şûh-i cihân muntazır-ı lutf u atâyım
 Meftûn a güzel gözlü sana dîde-i hayrân
 Gönlümde midir bende midir yoksa bu isyân
 Beyhûde değil eylediğim nâle vü efgân

NİHÂVEND**Türk Aksağı**

Bir âşık-ı dil hasteyi dilşâd edecek yok
 Sûzân olana çâre ne imdâd edecek yok
 Feryâd edelim halbuki bir yâd edecek yok

NAKARAT

Sûzân olana çâre ne imdâd edecek yok
 Bir cân yakıcı akl alıcı dilbere düşdüm
 Sevmem diyemem sevdim anı dillere düşdüm
 Âh ben ne garîbim ki bugün ellere düşdüm

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

NİHÂVEND**Türk Aksağı**

Sâkî çevir dem-â-dem câm-ı safa medârı
Bezm-i felekde dutsun hurşîd-i şerm-sârı

Sâkî amân hırâm et nâkışları tamâm et
Rindânı mest-i kâm et def eyleyüp humârı

Sâkî kadeh nisâr ol yağdır şerâb u nâbı
Mutrib safâya yol bul çaldır rebâb (u) nâyı

Meyler dehâne gelsün neyler lisâne gelsün
(.....) cihâne gelsün seyreylesün safâyı

Müstef'îlün Fe'ûlün Müstef'îlün Fe'ûlün

NİHÂVEND**Curcuna**

Uyur dâ'im uyanmazdı benim baht-ı siyehkârım
Arar bulmazdı asla hâb u râhat çeşm-i bidârım
Açıldı gonçe-i matlab yine şenlendi gülzârım

NAKARAT

Beni lutfunla dilşâd eyledin sevgili hünkârım

Ciğerde sızlar hem işler hemîşe yâre-i hicrân ²⁰
Onuldu merhem-i dâdınla dâğ-ı sîne-i sûzân
Pür oldu iltifâtınla efendim bu dil-i nâlân

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

²⁰ İşler: işlerdi M.

NİHÂVEND**Curcuna**

Çözülme zülfüne ey dilrubâ (dil) bağlayanlardan²¹
 Kaçınma âteş-i aşkınla bağrın dağlayanlardan
 Düşer mi ictinâb etmek seninçün ağlayanlardan

NAKARAT

Sirişk-i çeşmimin bak farkı var mı çağlayanlardan

Senin bir reng-i zîbân var ki berk-i izârında
 Bulunmaz gülsitân-ı âlemin bu nevbahârında
 Otur ihrâma ârâm et biraz havzın kenârında

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

NİHÂVEND**Curcuna**

Cânâ sana âşık nice bin muntazır olsun
 Hangi güne dek dîde buna munhasır olsun
 Teşrîf-i kudûmünle gönül müftehir olsun

NAKARAT

Üftâdene göster yüzünü ayda bir olsun

Ey şûh-i şenim penbe tenim kaşı kemânım
 Eflâke çıkar hasret ile âh ü figânım
 Bu rütbe beni hicr ile ağlatma civânım

Mefâ'îlū Mefâ'îlū Fe'ûlün

²¹ Vezine ve anlama uygun olarak”dil” eklenmiştir.

HÜSEYNÎ**Ağır Aksak**

Kâkülündür bedr-i vechinde senin zerrîn nikâb
 Tal'atındır mâhı temvîr eyleyen ey âfitâb
 Olmasa peydâ semâda dûd-ı âhımdan sehâb

NAKARAT

Tal'atındır mâhı temvîr eyleyen ey âfitâb

Bâğa çıkdıkça gül ü nesrîni aldıkça ele
 Başka revnâk geldi bû-yı perçeminden sünbüle
 Hâsılı böyle letâfetle bu hüsn ü ân ile

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün

HÜSEYNÎ**Ağır Aksak**

Gel beni vaslınla şâd et kıl kerem
 Gün bu gün saat bu saat dem bu dem
 Hoş geçir vaktin cihânda çekme gam

NAKARAT

Gün bu gün saat bu saat dem bu dem

Gel seninle bâdeler nûş edelim
 Mihneth ü derdi ferâmûş edelim
 Mest olup deryâ gibi cûş edelim

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜSEYNÎ**Ağır Aksak**

Serde sevdâ dilde gam sînemde peykân-ı keder
 Aşkın her türlü belâ vü kahrına oldum siper
 Durmayıp dâ'im terakkîde devâdan yok eser

NAKARAT

Aşkın her türlü belâ vü kahrına oldum siper
 Nâr-ı hicrân sîne-i pür dâğ-ı tekrar dağılıyor
 Gözlerimden cûş edib hûnâb-ı eşkim çağlıyor
 Her kime derd-i derûnum arz edersem ağlıyor

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜSEYNÎ**Ağır Aksak**

Şem'-i hüsnün rûyına pervâneyim
 Ben sana âşık değil de yâ neyim
 Meclis-i vaslın için bîçâreyim

NAKARAT

Ben sana âşık değil de ya neyim
 Şöyle bil meyl-i derûnum var sana
 Zikr ü fikrimsin benim sen dâ'imâ
 Ey güzeller ser firâzı dilrübâ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜSEYNÎ**Ağır Aksak**

Değmesin bu yâreme ağyâr eli
 Çünkü sînem yâr elinden yâreli
 Sıhhat elvermez gönül sad-pâreli

NAKARAT

Çünkü sînem yâr elinden yâreli
 Derd-i hicr-i yâre düşdüm nâgehân
 Âteş-i firkatle yandım el-amân
 Bakmasın efgânıma şimdi cihân

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜSEYNÎ**Ağır Aksak**

Sevdiğim lutfeyle de artık yetiş imdâdına
 Sen sebebsin hayli demdir nâle vü feryâdına
 Kıl mürüvvet şîvekârım hâtır-ı nâşâdına

NAKARAT

Sen sebebsin hayli demdir nâle vü feryâdına
 Kurtulur mu haste gönlüm bir zaman endîşeden
 İnliyorken hasretinle açdığın bu rîşeden
 Bekliyor rû-yi vefâ sen yâr-ı mihnet-pîşeden

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜSEYNÎ**Aksak**

Sûziş-i aşkınla her an âh ü efgân eylerim
 Derdime sensin sebep dermânı senden isterim
 Uğruna olsun fedâ cân ü cihân ey dilberim

NAKARAT

Derdime sensin sebep dermânı senden isterim

Evvelâ güldürdün ammâ sonra giryân eyledin
 Âşık-ı bîçâreni gâyet perîşân eyledin
 Firkat-i cân-sûz ile mecbûr-ı efgân eyledin

Fa'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜSEYNÎ**Aksak**

Bahtiyârım son demimde zehr-i hicrân olmasa
 Neş'e-yâbım zevk-yâbım tîğ-i hicrân olmasa
 Ah ne müşkül hâl imiş bulmak harâb kâşâneyi

NAKARAT

Can verirdim nâm alırdım zahm-ı peykân olmasa

Murg-ı gönlüm kâkül-i cânânede feryâd eder
 Bir rakîbin açtığı yâre beni berbâd eder
 Âh felek benden ne gördün dili perîşân eyledin²²

Fa'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

²² Mısırânın vezini eksiktir.

HÜSEYNÎ**Aksak**

Pek cüdâ düşdüm gülümden âh âh
 Kan akar şimdi dilimden âh âh
 Gitdi cânânım elimden âh âh

NAKARAT

Kan akar şimdi dilimden âh âh
 Firkatin yakmakta cânım âh âh
 Çıkar da arşa figânım âh âh
 Kalmadı tâb ü tûvânım âh âh

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün

HÜSEYNÎ**Aksak**

Bakamam rûyine ben gözler(im) ağyâr sanırım²³
 Gözümün nûru gözümde de seni kıskanırım
 Giydiğin pîrehe ni nâz-ı rakîbim sanırım

NAKARAT

Gözümün nûru gözümde de seni kıskanırım
 Acırım bûs edemem leblerin ey gonca dehen
 Belki te'sîr-i nefesden bozulur reng-i semen
 Bir nigâhın yeter ammâ bana ey sîm-beden

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün

²³ Gözler(im): gözler M.

HÜSEYNÎ**Düyek**

Meh cemâlin görmek için ağlarım
 Derd-i firâkınla kara bağlarım
 Âteş-i aşkınla sînem dağlarım

NAKARAT

Gel gel gel mihr-(ü) vefâ kıl bendene
 Zevk-i âlem olmak imiş ten tene

Bî-vefâsın pür edâsın ey peri
 Aşkın ile oldum ey mâh serseri
 Hâsılı görmek diler cânım seni ²⁴

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜSEYNÎ**Aksak**

Yayılmış gülsitâna serteser mehpâreler şimdi
 Ne tedbîr eylesin(ler) âşık-ı âvâreler şimdi²⁵
 Zuhûr eyler gönülde câ-be-câ fevvâreler şimdi

NAKARAT

Kabûl-i iltiyâm eyler mi dilde yâreler şimdi

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

HÜSEYNÎ**Düyek**

Ağlama ey âşık-ı mihnet-zede gel yânıma
 Dökme gözyaşı bakıp (da) dîde-i mestânıma²⁶
 Mübtelâmı çevre lâyık görmeyim ben şânıma

NAKARAT

Yakmayım uşşâkı tövbe âteş-i sûzânıma

Şem'-i ruhsârım ile yandırmayım pervânemi
 Bend-i harmânımdan âzâd eyleyim bîgânemi
 Nisbet edip yanına uğratmayım bîçâremi

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

²⁴ Diler: dilerim M.

²⁵ Eylesin(ler): eylesin M.

²⁶ Bakıp (da): bakıp M.

HÜSEYNÎ**Katakofti**

Bir gül gibi gülzâr-ı safânızda yetişdim
 Sevdim sizi âgûş-ı vefânızda yetişdim
 Mağdûr-ı visâl gerçi riyânızda yetişdim

NAKARAT

Sevdim sizi âgûş-i vefânızda yetişdim
 Hülyâ-yi visâlin ile geçmişdi hayâtım
 İntâc ediyor ye'si neden hep hevesâtım
 İfhâm ediyor şu sözü hûnin-i demeâtım
Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HÜSEYNÎ**Sengin Semâî**

Sînesi âteş feşândır âşık-ı şûrîdenin
 Kalb-i mahzûn çeşm-i giryândır gönül rencîdenin ²⁷
 Hâtırı dâ'im perîşândır sitem sencîdenin

NAKARAT

Gözlerinden bellidir hâli felâket dîdenin
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜSEYNÎ**Sengin Semâî**

Hicrân elemi ile ağlatıyor kalbimi her gün
 Cânân bana ben tâli'e tâli' ona küskün
 Görsün de felek hâl-i perîşânımı gülsün

NAKARAT

Cânân bana ben tâli'e tâli' ona küskün
 Düşdüm düşeli âteş-i sûzâna nâgâh
 Oldum bu fîgânın bütün ahvâline âgâh
 Aylar seneler geçti bu hicrân ile eyvâh
Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

²⁷ Mahzûn: mahzûnum M.

HÜSEYNÎ**Sengin Semâî**

Feryâd ki feryâdîma imdâd edecek yok
 Efsûs ki gamdan beni âzâd edecek yok
 Te'sîr-i muhabbetle yıkılmış güzel ammâ
 Vîrâne dili bir daha âbâd edecek yok

NAKARAT

Yâ Râb ne için zârı Nigârı şu cihânda
 Nâşâd edecek çoksa da bir şâd edecek yok ²⁸

Kes varsa alakan bana ey tâlî'-i dûnum
 Sen var iken âlemde beni şâd edecek yok
 Hakkıyla bilir zâr-ı gönül hâlet-i âşkî ²⁹
 Mâhirdir o fende anı üstâd edecek yok ³⁰

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

HÜSEYNÎ**Curcuna**

Bak şu güzel köylüye işte bu kızdır perî
 Toprak ile oynamış belli güzel elleri
 Böyle midir hep aceb köylülerin dilberi

NAKARAT

Düşdü gönül aşkına terk edemez bu yeri
Eyzân

Köyde imiş anladım mâye-i aşk ü hevâ
 Dağlara bak sanki aşk olmada sûret nümâ
 Cûyların nağmesi rûha verir bin safâ

NAKARAT

Meskenim olsun benim terk edemem bu yeri
Eyzân

Bak ne güzel söylüyor dalda şu âşık hezâr
 Burda bulur neş'eyi bâdesiz her gam-küsâr
 Sen de gönül neş'elen işte budur kû-yi yâr

NAKARAT

Ben de anınçün gönül terk edemem bu yeri

²⁸ Şâd: dilşâd FK.

²⁹ Aşkî: âşık M.

³⁰ Fende: fendine M.

HÜSEYNÎ**Curcuna**

Çekdim elimi gayrı bu dünyâ hevesinden
 Âzâde dilim murg-ı dili ten kafesinden
 Ey hasta gönül umma meded son nefesinden

NAKARAT

Azâde dilim murg-ı dili ten kafesinden
Eyzân

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlün

HÜSEYNÎ**Beste-i Çenber**

Cemâlin âteş-i câmiyle bir şem'-i şebistândır
 O şûhun devr-i raksı şû'le-i cevvalê-i cândır
 Çemen-ârâ-yı seyri endâm kaddi sâye-bahş olmuş
 Hızır âsâ yetişmiş Nâfîzâ serv-i hırâmândır

BENDHÂNE

Cânım hey mîrim yâr dost yel le lel tereli
 Yel la
 Ya la yele lel le li ömrüm yâr yâr
 Câmiyle bir şem'-i şebistândır

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜSEYNÎ**Nakış Beste**

Leşker keşîd aşk-ı dilem terk-i cân girift
 Ser zi-rez sîne-i âteş mihret cihân girift
 Ten ni ten ni tana dir ney ah dere til lil la
 Ni ten tani ten dir dir na aha aha ta dir ney
 Dere til lil lani ten ser zi-rez
 Sîne-i âteş mihret cihân girift

MEYÂNHÂNE

Ân(g)un ki tâziyâne-i hicret çeşîd-i dili ³¹
 Gülgûn-i eşk râ ki tevâned enane girift

TERENNÜM KE'L EVVEL

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

HÜSEYNÎ**Nakış Semâî**

Çeşm-i bedkeş be çeşm-i mestet neresed yâr ey
 Âfet-i bülbân mî perestet neresed yâr ey
 Kurbân-ı tü kurbân-ı tü kurbân-ı tü 'em ey yâr
 Dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey
 Yâr ey yâr ey yâr ey yâr ey yâr ey yâr ey
 Dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey
 Âfet-i bülbân mî perestet neresed yâr ey

BEND-İ SÂNÎ

Men pîş-i Hüdâ heme du'â mi kerdem yâr ey
 Yâr ey mübâreket şikestet neresed yâr ey

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

³¹ Ân(g)un: ânun M.

HÜSEYNÎ**Aksak Semâî**

Gönüller uğrusu bir yâr-ı bî-amânım var
 Güzeller içre güzel şûh-i dilsitânım var
 Var gülüm vay yâr ey

Nâzına hayrân olayım gel amân
 Şîvene kurbân olayım gel amân
 Ter dilli ter dilli ten ter dilli
 Ter dilli ten
 Amân amân amân amân gülüm var
 Yâr ey

MEYÂN-HÂNE

Cefâna sabredemem cevrine tahammül güç
 Terahhüm eyle a cânım benim de cânım var

TERENNÜM KE'L-EVVEL

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

MUHAYYER**Ağır Aksak**

Gönlümü zülfün gibi etdi perîşân gözlerin
 Âşıkı öldürmeğe hiç vermez amân gözlerin
 Her ne söylense sezâdır vasfa şâyân gözlerin

NAKARAT

Âşıkı öldürmeğe hiç vermez amân gözlerin
 Gözlerin mahkûm gönlüm kaşların meftûnî cân
 Sen ne âfetsin aceb ey fitne-i âhir zemân
 Merhamet kıl dil-i bîçâreye artık el-amân

MUHAYYER**Aksak**

Humârı yok bozulmaz meclis-i meyhâne-i aşkın
 Ayılmaz haşre dek mestânesi peymâne-i aşkın
 Harîm-i Ka‘be-i aşkı tavâf eyler dil-i uşşâk
 Per-i kerrûbiyan miknâsıdır kâşâne-i aşkın

Cemâlin şem‘ine yandım pervâne çü pervâne
 Yakıp yakılmadan pervâsı yok merdâne-i aşkın
 Hezâr akl-ı felâtûna değişmez cennetin âşık
 O rütbe meşrebi âlî olur bîçâre-i aşkın

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

MUHAYYER**Aksak**

Sahn-ı sînem yandı nâr-ı firkat-i cânâneden
 Fark olunmaz kalb-i sûzânım semender-hâneden
 Gösterir şimdi eser ma‘mûreler vîrânenen
 Bülbül-i bâğ-ı muhabbet uçdu gitdi lânenen

NAKARAT

Âşıkım cânânesiz bâğ-ı cihân neyleyim
 Bülbülüm gülsüz nevâsız gülsitânı neyleyim

Öyle mahzûnum ki bir şeyle gönül bulmaz safâ
 Nûş-i câm etsem humâr-ı gam verir neş‘e bana
 Gülşene baksam nazarda gül olur hâr cefâ

NAKARAT

Bülbül-i bâğ-ı muhabbet uçdu gitdi lânenen

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün

MUHAYYER**Sengin Semâî**

Feryâda ne hâcet yürü bend eyle dehânın
 Bûlbûl yetişir bağrımı hûn etdi figânın
 Vuslat demi kâm alma zamândır bu zamânın

NAKARAT

Bûlbûl yetişir bağrımı hûn etdi figânın
 Ol neş'e-i vicdânı dil âgâhı seversen
 Gülşende sen ol zevk-i seher-gâhı seversen
 Yakdın beni bûlbûl yeter ol mâhı seversen

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

MUHAYYER**Devr-i Hindî**

Meyhâne tarâbgâh-ı mey âşâmı cihândır
 Peymâne safâ bahş-ı dil-i pîr (ü) civândır
 Vermez feleğe kûşe-i meyhâneyi rindân
 Zîrâ ki o gam def'a bir özge mekândır

NAKARAT

Terk etme der-i meykedeyi her söze kanma
 Bîgânelere andaki esrâr nihândır
 İç bâde güzel sev de ne derlerse desinler
 Meyhânede yat evde ne derlerse desinler

Yâd et o demi kim tutarak elde piyâle
 Bin nâz ile sâkî gele âgûş-ı visâle
 Baştan çıkar âdem değil insan melek olsa
 (.....) nice sabreyleye bilmem ki bu hâle

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

MUHAYYER**Devr-i Hindî**

Gamdîdeleriz sâkî sun bir dolu kâb olsun
 Bir tas arak yâhût bir kâse şarâb olsun
 Ver durma pey-â-pey mey dil mest (ü) harâb olsun
 Dûr eyle ki keyfîmce bir âlem-i âb olsun

NAKARAT

Çal sazı amân mutrıb doldur kadehi sâkî
 Tâ neş'e-i gam-fersâ dillerde kala bâkî

Kor bezm-i harâbâtı biz ehl-i harâbâtız
 Çoktan beridir zîrâ mehcûr-ı mülâkatız
 Bîmar-ı gam-ı aşkız muhtâc-ı müdâvâtız
 Mahrûm-ı safâ olduk şâyân-ı mükâfâtız

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mef'ûlü Mefâ'ilü

MUHAYYER**Sengin Semâî**

Âzâde mi sandın beni sen derd ü milelden
 Hasret odu yakdı tenimi tâ ki temelden
 İnsâfı mı yok bilmem acep yârin ezelden

NAKARAT

Hasret odu yakdı tenimi tâ ki temelden

Âvâresiyim ol meh-i tâbân-ı cihânın
 Bîçâresiyim kâşî kemân serv-i ânın ³²
 İşte bu kadar olsa olur nutk-ı lisânın

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

³² Serv-i: serveri M.

MUHAYYER**Düyek**

Hicrân-ı gam-ı yâre biraz eyle tehammül
 Elbet de gelir mevsim-i gül ağlama bülbül
 Tebşîr-i kudüm etmede bak lâle vü sünbül

NAKARAT

Elbetde gelir mevsim-i gül ağlama bülbül

Âmâde bahâra nice bin nergis-i zerrîn
 Hasretle seni anmada sad-berk ile nesrîn
 Gülşende şetâretle yine edersin âyîn

MUHAYYER**Aksak**

Ey âteş-i gam bağrımı yak kanlı kebâb et
 Vîrân olası hâne-i kalbimi harâb et³³
 Sâkî ciğerim kanını al bezmde şarâb et

NAKARAT

Mahşerde bile sorarlarsa böyle cevâb et

Geldim geleli âleme güldürmedi gerdûn
 Cevrinle senin dökmededir dîdelerim hûn
 Şâd olma nedir fark edemez tâli‘-i mahzûn

Mef’ûlü Mefâ’ilü Mefâ’ilü Fe’ûlün

³³ Kalbimi: kalbimi yık da M.

MUHAYYER**Aksak**

Dilhânesini yıkdı o mestâne nigâhın
 Dağılsa revâ âhım ile zülf-i siyâhın
 Vechi sararır kara çıkar çehresi mâhın

NAKARAT

Dağılsa revâ âhım ile zülf-i siyâhın
 Nilüfer gibi aç ki gönül bağı donansın
 Gafletse yeter süzme gözün bahtım uyansın
 Sünbül bu perîşânlığı görsün de utansın

MUHAYYER**Aksak**

Bu harâb âbâde geldim rû-yi râhat görmedim
 Âh edip ağlamakdan başka hâlet görmedim
 Hâlimi fikrimce bir hâl-i sa‘âdet görmedim

NAKARAT

Çekdiğim rencîşleri şerh eylemek kâbil değil
 Kim bu mihnet-hânede râhat arar âkil değil
Eyzân

Düşdüm ben kendi re‘yinle bu hâl-i zillete
 İsteğimle dalmadım girdâb-ı bahr-ı hayrete
 Sevkedem hükm-i kader bu kazâ-yı mihnete
 Düşmanım düş olmasın böyle belâ-yı sıklete

NAKARAT

Anladım insan için beyhûde tedbîr eylemek
 Bir kulun kârı değil takdîri tağyîr eylemek

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

MUHAYYER**Çifte Sofyan**

Gitdi elden âh handân olduğum demler benim
 Yârimin vaslıyla şâdân olduğum demler benim
 Âkıbet geldi bu giryân olduğum demler benim

NAKARAT

Tâli‘-i dûnum beni dūr etdi senden sevdiğim
 Âkıbet gaddâr mehcûr etdi senden sevdiğim

Hâtıra geldikçe eyyâm-ı sa‘âdet ağlarım
 Ahlar ki dâ‘imâ bîçâre gönlüm dağlarım
 Âh eder efgân eder feryâd eder hem ağlarım

MUHAYYER**Yürük Sofyan**

Sâkî içelim câmını dem-sâz ederek gel
 Kâkûl dökerek göz süzerek nâz ederek gel
 Sahbâ-yı leb-i la‘lini incâz ederek gel

NAKARAT

Kâkûl dökerek göz süzerek nâz ederek gel

Şâyân-ı safâ eyle beni sâkî-i gül-fem
 Gözler seni ah hayli zamân dîde-i pürnem
 Meyhâne-i firkatde gönül kaldı dem-â-dem

Mef’ûlü Mefâ’îlü Mefâ’îlü Fe’ûlün

MUHAYYER**Kürdî**

Her lahzâ eder gönlümü bin derd ile giryân
 Bakmaz nazar-ı şefkât ile hâlîme cânân
 Olsam elem-i hicr ile ben mahv ü perîşân

NAKARAT

Bakmaz nazar-ı şefkât ile hâlîme cânân
 Bîgâne durur âşıkına hayli zamândır
 Pek nazlıdır ammâ (ne) yamandır ne yamandır³⁴
 Her şâm (u) seher eylediğim âh ü figândır
Eyzân

Bakmaz nazar-ı şefkât ile hâlîme perîşân

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

HÜZZÂM**Aksak**

Bir gün beni dildâr acaba şâd edecek mi
 Lutfiyle yıkık gönlümü âbâd edecek mi
 Âyâ erecek mi şeb-i gam subh-ı visâle
 Tâli' bana gün gösterip imdâd edecek mi

NAKARAT

Bilmem o cefâ-pîşe bana dâd edecek mi
 Ya güldürerek eyleyecek mi beni ihyâ
 Ya öldürerek gussadan âzâd edecek mi

(.....) bu gece kalmış idi yâr ile tenhâ
 Serreşte bulup açmış idik sohbet-i sevdâ
 Esna-yı suhande düşürüp fırsat-ı inhâ
 Ahvâl-i perîşânımı arzeyledim ammâ
 Ya öldürerek gussadan âzâd edecek mi

³⁴ Vezin ve anlam bakımından “ne” eklenmiştir.

HÜZZÂM**Sengin Semâî**

Mâtem-gede sen de otururken şu cihânın
 Düştüm yine sevdâsına bir tâze civânın
 Eksilmeyecek sûzişi bu âh ü figânın

NAKARAT

Düştüm yine sevdâsına bir tâze civânın

Cân yakmada var mı acabâ sen gibi mâhir ³⁵
 Zevkin midir uşşâkına cevır etmek a kâfir
 Eyvah ki âzâde-i elem iken âhir

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

HÜZZÂM**Aksak**

Ağlıyor gönlüm seninçün rûz (u) şeb eyvâh ile
 Çekdiğim hicrâna bir ben vâkıfım Allâh ile
 Ömrümü kahr ü tebâh etdin benim sen âh ile

NAKARAT

Çekdiğim hicrâna bir ben vâkıfım Allâh ile

Tâkat-i hicr ile etdin gönlümü sende tebâh
 Vakfe-gâh-ı hasretine ben de etdim ittibâ'
 İştîyâka tâbi' olmaklık benim için bir devâ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

³⁵ Acabâ: aceb M.

HÜZZÂM**Aksak**

Cemâlin görmeyeli ey nevnihâlim
 Ta‘cîz ediyor âlemi şu ah ü figânım
 Ta‘mîr olmaz şimdi benim kalb-i vîrânım

NAKARAT

Rahmeyle bana başın için nazlı cenânım
 Dûr etme lutfundan beni ey gül-i rânâ
 Uğruna fedâ eyledim cânımı cânâ
 Feryâd ediyor dem-be-dem “ “

HÜZZÂM**Curcuna**

Bahar erdi yine ezhâr-ı gûn-â-gûn ayân oldu
 Efendim seyr-i gülzâr et cihân bâğ-ı cenân oldu
 Nihâlân-ı çemen bilcümle tûbâdan nişân oldu

NAKARAT

Efendim seyr-i gülzâr et cihân bâğ-ı cenân oldu
 Nasıl rengin açılmış bak kenâr-ı cûda sünbüller
 Figâna başlamış feryâd edip mestâne bülbüller
 Hacîl olsun rûh-i gülfâmını seyreyleyip güller
Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

HÜZZÂM**Çifte Sofyan**

(Âh) Eşk-i çeşmim hasretinle çağlıyor ³⁶
 Ağlıyor bîçâre gönlüm ağlıyor
 Sînemi nâr-ı muhabbet dağlıyor

NAKARAT

Ağlıyor bîçâre gönlüm ağlıyor
 Bu nice cerv etdin dil-i nâşâdîma
 Bâ'is oldun hâsılı berbâdîma
 Yok mu rahmîn dâdîma feryâdîma

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜZZÂM**Çifte Sofyan**

Hele ol dilber-i rânâ arada bir çıkıyor
 Ol zamân mest-i nigâhı ne kadar cân yakıyor
 Süzülüp çeşm-i siyâhı ne de baygın bakıyor

NAKARAT

Ol zamân mest-i nigâh-ı ne kadar cân yakıyor
 Çeşm-i mahmûru görenler gözü kana boyanır
 Seyredip hâlini âhım feleğe tâ dayanır
 Bûlbûlün şimdi sesinden sanırım yâr uyanır

³⁶ Vezin ve anlam bakımından “âh” eklenmiştir.

HÜZZÂM**Curcuna**

Tal'at eyler mi diye meh sû-yı kâğıt-hânedan
 Çıktı âh-ı intizârım bu gece dil-hânedan
 Ey meh-i garrâ-yı âlem münhasîf eyler seni

NAKARAT

Çıktı âh-ı intizârım bu gece dil-hânedan
 Nâle-i feryâdım artar sevdiğim şâm ü seher
 Taşa te'sîr eyledi âhım sana etmez eser³⁷
 Muktezâ-yı tâli'imdir lutfuna kılmaz nazar
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜZZÂM**Curcuna**

Nice bir hasret ile rûz (u) şeb efgân edeyim
 Nice bir derdin ile cismimi püryân edeyim
 Dem-be-dem aşkın ile çeşmimi giryân edeyim

NAKARAT

Sana ol tatlı olan cânımı kurbân edeyim
 Kerem eyle şu benim gözlerimin hûnuna bak
 Çekeyim cevri ü cefâyı (yine) sen zevkine bak³⁸
 Öleyim hâsılı ben uğruna sen seyrine bak
Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

³⁷ Etmez: etmez mi M.

³⁸ Vezin ve anlam bakımından “yine” eklenmiştir.

HÜZZÂM**Curcuna**

Her şeb göreyim gül yüzünü arz-ı cemâl et
 Zevk eyleyelim subha kadar def'i melâl et
 Âgûşuma gel rûhumu sermest-i visâl et

NAKARAT

Zevk eyleyelim subha kadar def'i melâl et

Ver câm-ı sefâ-bahş gönül neş'eder olsun
 Câmında yine aks-i rûhun cilveger olsun
 Raks eyle hemân tâ ki zamân seher olsun

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HÜZZÂM**Curcuna**

Kâmetin bir serv-i ser-âzâde-i dîlcû gibi
 Zülfü hâli meşk-i hayder bakışı âhû gibi
 Lebleri mül dişleri pek muntazam inci gibi

NAKARAT

Öpsem ağzından n'olur peymâne-i memlû gibi

Tîr-i müjgânın belî bağlar kemân kaşına
 Görmeden işler açarsın ehl-i diller başına
 Bezm-i meyde bir meze olsun amân meydâşına

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HÜZZÂM**Aksak**

Bak hâlîme cânâ bana çeşmin neler etdi
 Müjgânânın tâ ciğerimden güzer etdi
 Çok yâreler açdı bana hem pek eser etdi

NAKARAT

Nâşâd gönül bir gün aceb şâd olacak mı
 Ya çeşm-i terim dâ'im ağlar kalacak mı
 Hasretinle uyandım bu gece hâb-ı âleminden
 Hiçbir tarafı fark etmezdim zulmet-i gamdan
 Dil vaslına az kaldı geçer âh ademden

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlün

BESTENİGÂR**Aksak**

Çok gördü felek şimdi beni bezm-i civânda
 Çekdi araya perde-i gurbet şu zamânda
 Her şâmın olur subh-ı safâ bahşı cihânda

NAKARAT

Gam çekme hafîd bir gün erer firkate pâyân
 Takdîr-i Hüdâ elbet eder gönlünü handân
 Bak âlemine var ise fikrinde me'âli
 Kaybetdin ise gözden eğer mihr-i cemâli

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlün

BESTENİGÂR**Ağır Aksak**

Kaçma mecbûrundan ey âhû-yı vahşî ülfet et
 Gayrı bu bîgânelikden geç vefâyı âdet et
 Bezme gel sermest-i hicrin neş'e yâb-ı vuslat et

NAKARAT

Şarkı söyle raksa çık sâkîlik eyle sohbet et
 Sevdigim bâğ-ı melâhât içre bir güldestesin
 Cân fedâ etse hezâr âşık şâyestesin³⁹
 Hûb sadâ nâzik miyân şîrîn zebân nevrestesin
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

BESTENİGÂR**Ağır Aksak**

Dağlar açdı âteş-i aşkın dil-i nâşâdîma
 Çâre-sâzım merhamet-kârım yetiş imdâdîma
 Dağlar ağlar cûylar çağlar benim feryâdîma

NAKARAT

Çâre-sâzım merhamet-kârım yetiş imdâdîma
 Eylese ima-yı vuslat gamze-i nâz imtizâç
 Derd-i aşka Hazret-i Lokman bile bulmaz ilâç
 Eyle ey dil yâre bu mısra'la arz-ı ihtiyaç
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

³⁹ Mısra'nın vezini eksiktir.

BESTENİGÂR**Ağır Aksak**

Nâle-i cângâhı canân duymuyor
 Neyleyim tedbîre takdîr uymuyor
 Derd-i firkat tende râhat koymuyor

NAKARAT

Neyleyim tedbîre takdîr uymuyor

Çok tabîbe etdim arz-ı ihtiyaç
 Derd-i aşka bulmadım hiçbir ilaç
 Etmedi bahtım felek ile imtizaç

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

BESTENİGÂR**Devr-i Hindî**

Çâresiz bir derde dûçâr oldu dil feryâd eder
 Kimseden ümmîdi yok mevtinden istimdâd eder
 İstirâb-ı zahmine seyl-i sirişk imdâd eder

NAKARAT

Kimseden ümmîdi yok mevtinden istimdâd eder

Kuvve-i iz'ânımı mahv ü perîşân eyledim
 Bir ümitsiz derde her âmâli kurbân eyledim
 Gönlümü şimdi hayâtından peşîmân eyledim

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

BESTENİGÂR**Sengin Semâî**

Bu dil sana meftûn olalı ey şeh-i hûbân
 Olmakda işim leyl ü nehâr âh ile efgân
 Bir kere n'ola görsem yüzün(ü) ey meh-i tâbân ⁴⁰

NAKARAT

Lutfeyle benim kıl dil-i mahzûnumu şâdân
 Aşkın ile fâş oldu bütün âleme râzım
 Pervâneyi hayretde kodu sûz-ı güdâzım
 Senden budur ey yâr-i semen şimdi niyâzım
Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

BESTENİGÂR**Sengin Semâî**

Yar ağlamadan dîdelerim kana boyandı
 Müjgân-ı cefâ yâresi tâ câna dayandı
 Gönlün ne çabuk âşık-ı kemterden usandı

NAKARAT

Müjgân-ı cefâ yâresi tâ câna dayandı
 Görmek için ardınca gezdim senin ey yâr
 Â yâ ne olur görsem o güzel rûyini her bâr
 Lâyık mı firâk eylesin âh gönlümü bîzâr ⁴¹
Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

⁴⁰ Yüzün: yüzünü M.

⁴¹ Âh gönlümü: gönlümü âh M.

BESTENİGÂR**Sengin Semâî**

Her dem sözüm efsûs ile eyvâh olacaktır
 Dünyâda benim son nefesim âh olacaktır
 Derdimden emînim o da âgâh olacaktır

NAKARAT

Dünyâda benim son nefesim âh olacaktır

Pür girye olan gözlerimi bağlayacaktır
 Kurbân edecektir de beni ağlayacaktır
 Âhın ne demek olduğunu anlayacaktır

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

BESTENİGÂR**Aksak**

Emret ey bîbedelim hâk ile yeksân olayım
 Ol senin çeşm-i siyâh fâmına kurbân olayım
 Bir nigâh eyle garîb gönlüme(dil) şâd olayım⁴²

NAKARAT

Ol senin çeşm-i siyâh fâmına kurbân olayım

Hep lutufdur bana cevır ü sitemin yâr gülbedenim
 Tîğ-i hicrinle senin olsa da sad-pâre tenim
 Haşre dek zikredecektir bu kelâmı dehenim

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün

⁴²Dilşâd: şâd M.

BESTENİGÂR**Aksak**

Ruhleri gül saçları sünbül dili bülbül misâl
 Sen gibi bir mâha dil verdim ki terk etmek muhâl
 Âteş-i firkatle yandım kalmadı tende mecâl

NAKARAT

Lutfedip üftâdeni kıl nâ'il-i bezm-i visâl
 İşte geldi bahâr etmekde bülbüller figân
 Neyle dem-sâz olmak istersen müheyyâdır hemân
 Azm-i gülşen edelim geçmeksizin bâri zemân

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

BESTENİGÂR**Aksak**

İ'timâd et derd-i aşkıdır sebep berbâdıma
 Rahme şâyânım efendim gel yetiş imdâdıma
 Gelmiyor hicrân ile hattâ hayâtım yâdıma

NAKARAT

Rahme şâyânım efendim gel yetiş imdâdıma
 Nûr-ı dîdem çeşme târ etdi cihânı hasretin
 Yakdı ârâm ü sükûnu iştiyâk-ı firkatin
 Dil enîn ü ye'sile eyler temenni sohbetin

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

BESTENİGÂR**Aksak**

Görüb nûr-ı cemâlin mâh şaşdı
 Felekde dîdesi şemsin kamaşdı
 Senin mehdin için diller dolaşdı

NAKARAT

Felekde dîdesi şemsin kamaşdı

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

BESTENİGÂR**Yürük Sofyan**

Ben esîr-i gamzeyim bir sînesi sad-pâreyim
 Çâresiz derde giriftârım dil-i bîçâreyim
 Dahî cismim dehirde nâbûd iken gam-hâreyim

NAKARAT

Ben anamdan doğmadan tâ böyle bahtı kâreyim

İftirâk-ı yâr ile nâlendeyim şâm (u) seher
 Hasretiyle ol şûhun yandı ciğerim ser-te-ser
 Çâre var mıdır meğer ki bu imiş hükm-i kader

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

BESTENİGÂR**Sofyan**

Söyle n'itdim ben sana kuzum felek
 Ağlatırsın sen beni tâ subha dek
 Şâhidimdir cevrine ins ü melek

NAKARAT

Ağlatırsın sen beni tâ subha dek

Neyledim bilmem sana ben ey denî
 Pek perîşân eyledin şimdi beni
 Bir dahi yâd etmem seni

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

BESTENİGÂR**Curcuna**

İstedin de gönlümü verdim sana
Her ne mümkünse sana etdim fedâ
Âh neler etdin neler sonra bana

NAKARAT

Bilmedin kadrim yazık ey bîvefâ
Söz verip kandırdığın demler beni
Aldanıp kendim gibi sandım seni
Şimdi yakdın hicr ile cân ü teni

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

BESTENİGÂR**Curcuna**

Bakma ey âfet nigâh-ı hışm ile dildâdene
Göster âsâr-ı terahhum bende-i üftâdene
Ben de meftûnum civânım hüsn-i fevkal'âdene

NAKARAT

Göster âsâr-ı terahhum bende-i üftâdene
Ferş-i ruhsâr eyledim hâl-i der-i dîvânına
Redd ü te'hîr eylemek düşmez uluvv-i şânına
Lâyıkım eltâfına şâyesteyim ihsânına

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

MÂHÛR

Yine zevrak-ı derûnum kırılıp kenâre düşdü
 Dayanır mı şîşedir bu reh-i seng-sâre düşdü
 Yâr yâr dilde nihânım dost dost
 Kaşı kemânım tâkat mi gelir o çeşm-i meste
 Elbet de olur gören şikeste yâr yâr
 Afv eyle efendim

MEYÂNHÂNE

Reh-i mevlevî de “Gâlib” bu sıfatla kaldı hayrân
 Kimi terk-i nâm ü şâne kimi i’tibâre düşdü

TERENNÜM KE’L-EVVEL

Mütefâ’ilün Fe’ûlün Mütefâ’ilün Fe’ûlün

Nakış Semâî**MÂHÛR**

Ey gonca dehen hâr-ı elem cânıma geçdi
 Tîr-i sitemin her biri bir yânıma geçdi
 Şimdi hele ey sabr ü tehammül sana yâhû
 Bu mihnet ü gam çâk-i girîbânıma geçdi
 Serv-i bülendim sensin efendim dil sana bende
 Zülf-i kemendim sabrımı sâ mânımı yağmaladın
 Ey mâh çekeyim ben âh

Mef’ûlü Mefâ’ilü Mefâ’ilü Fe’ûlün

Beste-i Hafîf

MÂHÛR**Ağır Aksak**

Çek kemân ebrûlerin ey şîvekâr
 Göz okiyle şerhalensin cism-i zâr ⁴³
 Sîneme olsun nişân-ı iftihâr

NAKARAT

Göz okiyle şerhalensin cism-i zâr

Kaşların cânâ el ursun hançere
 Gözlerinde başlasın îmâlâra
 Eylesin her yanımı yara bere

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

MÂHÛR**Aksak**

Te'lîf edebilsem feleği âh emelimle
 Dünyâyı fedâ eyler idim mâ-hasâlimle
 Ben uğraşırım belki o demde ecelimle

NAKARAT

Nakdîne-i cânı veririm kendi elimle
 Hem-bezm-i visâl olsam eğer ol güzelimle

Firkatden usandım yeter ey baht-ı sitemkâr
 Allâh için etme beni buhrân ile bîmâr
 Bir kerre geçerse elime dâmen-i dildâr

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

⁴³ Cism-i zâr: cism ü zâr M.

MÂHÛR**Devr-i Hindî**

Sâkiyâ gel demidir bâde getir nûş edelim
 Nağme perdâz olarak bûlbûlü hâmûş edelim
 Gülelim oynayalım yâri derâgûş edelim

NAKARAT

Şu güzel günleri hengâm-ı ganîmet bilelim
 Geçiyor geçmez ele bir dahi fırsat bilelim

Bezm-i işret kurulup ortaya konsun meyler
 Hem usûlüyle çalınsın def ü çeng (ü) neyler
 Arşa aks eylesün ey ihvân-ı safâ-yı heyler
 Gelmesün fikre hiç endîşeye dâ'ir şeyler

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

MÂHÛR**Sofyan**

Çâre-i aşkı bilir âlemde bir ferd yok imiş
 Zahm-ı cansûz muhabbetden eşedd derd yok imiş
 Nabzı ehl-i hâli dilden fark eder merd yok imiş

NAKARAT

Zahm-ı cansûz muhabbetden eşid derd yok imiş

Sâhib-i aşk-ı sahihi edemez keşf-i merâm
 Gönlümü bulmaz hem müdâvât ile asla iltiyâm⁴⁴
 Hep tabîbân etdiler bu yolda îrâd-ı kelâm

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

⁴⁴ Mısırânın vezini eksiktir.

MÂHÛR**Curcuna**

Bâğı- hüsnünde efendim bülbül-i nâlânınam
 Gönlümü taltîf eyle âşık-ı giryânınam
 Şem'-i aşkında gezen pervâne-i sûzânınam

NAKARAT

Ey meh-i mihr-i cihân olsun fedâ cânım sana
 Cevr-i cansûzun cihânı eyledi zindân bana

Gelmemiş şibhi cihâna görmemiş çeşm-i beşer
 Al ruhsârın görürse âlemin aklı şaşar
 Bir dakika görmesem lücce-i aşkım coşar

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

MÂHÛR**Curcuna**

Gösterüb ağıâre lûtfun bizlere bîgânesin
 Bîvefâ sevmek cihânda âşıkâ cânânesin
 Öyle üzme şânına lâyıf mıdır bîgânesin

NAKARAT

Bîvefâ sevmek cihânda âşıkâ cânânesin

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

MÂHÛR**Devr-i Hindî**

Reng-i gül-ruhsârını setreylemiş püskürme ben
 Benlerindir hep senin uşşâkını sûzân eden
 Gel de Allâh aşkına bak sîneme şîrîn beden

NAKARAT

Benlerindir hep senin uşşâkını sûzan eden

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

MÂHÛR**Beste-i Muhammes**

Ey gözleri âhû niçün bîgânesin ⁴⁵
 İstemez mi leyli-i devrân olan bîgânesin
 Kâkülün gibi perîşân hâl eder âhım seni
 Yıkma gel bu dil-harâbın hâtır-ı vîrânesini
 Tâ dir ten na til lel len na tene ten dir ten tene tene
 Tene tene dir yâ la yâ la lel yel lel lel lel li
 Âman âman yâr âman

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

MÂHÛR**Semâî**

Göster(üb) rûyın esîr-i la'l-i nâb etdin beni ⁴⁶
 Müptelâ-yı neş'e-i câm-ı şarâb etdin beni
 Nûş-ı sahbâ-yı visâle kalmadı meydân-ı dil
 Bir nighle sâkiyâ yıkdın harâb etdin beni
 Amân etdin beni cânım yâ le lel le lel le le le
 Le le li mîrim tere lel le lâ li yâr yâr
 Mirâd men vay

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

GAZEL

Âşka ta'n etmek olmaz mübtelâdır neylesin
 Âdeme mihr (ü) muhabbet bir belâdır neylesin

Zülfüne kalsa perîşân eylemezdi dilleri
 Anı da tahrik eden bâd-ı sabâdır neylesin

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

⁴⁵ Mîsrânın vezini eksiktir.

⁴⁶ Göster(üp): göster M.

GAZEL

Âşiyânın mülkidir zülf-i perîşânındadır
Kande olsam ey perî gönlüm senin yanındadır

Çekmede mennân edüp üftâdelere kıl hazer
Göklere atılmasın eller ki dâmânındadır

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

GAZEL

Haberin var mı sabâ kâkül-i cânânımdan
Ben cüdâ düşdüm nice demdir zülf-i perîşânımdan

Hûn akan eşke bedel dîde-i giryânımdan
Feleğin kahrı usandırdı beni tatlı cânımdan

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

GAZEL

Rahmı yok bir yâre düşdüm ey felek yok çâresi
Mahşere dek unutulmaz var ciğerde yâresi

Merhametsiz yâre düşmek hep bana kısmet midir
Çerhin kırılsın ey felek bu bana nisbet midir ⁴⁷

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

GAZEL 714

Ne sözüm dinle miyân-ı yâre benim ⁴⁸
Çeker mi cevri-cefânı yüreğim yâre benim

Sebeb-i mevtim olacak ol kaşı gözü kâre benim
Meğer Allah’tan ola derdime bir çâre benim

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

⁴⁷ Mısrânın vezini eksiktir.

⁴⁸ Mısrânın vezini eksiktir.

GAZEL

İktisâb etdi o gözlerin sabrımı sâ mânımı
Yek nazarda aldı aklımı iz'ânımı

Gözlerin mir'ât-ı aşk olmuş gülüm âlemlere
Gösterir her dem bakdıkça bu dil-i vîrânemi

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

GAZEL

Ceyhûn arayan dîde-i giryânımı görsün
Seylâb arayan hüzn ile tûfânımı görsün

Sevdâ-zedelik bilmeğe meyyâl ise her kim
Ya zülfünü ya hâl-i perîşânımı görsün

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

GAZEL

Merdüm-i dîdeme bilmem ne füsûn etdi felek
Giryemi kıldı füzûn eşkimi hûn etdi felek

Şîrler pençe-i kahrımdan olurken lertzân
Beni bir gözleri âhûya zebûn etdi felek

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

GAZEL

Yatmış uyumuş ol nahl-i melâhat
Bilmem leb-i dîlcûsunu öpsem uyanır mı

Giysû dağınık kollar açık sîne mekşûf
İnsâf ediniz be hey cânım bu yatışa cân dayanır mı⁴⁹

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

⁴⁹ Mîsrânın vezini eksiktir.

GAZEL

Bilmezdim özüm gamzene meftûn imişim ben
Âfet-zede dil-hasta ciğer-hûn imişim ben

Sevdâ-zedesin sen dediler ey yâr
Çeksin beni zencîre ki mecnûn imişim ben

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

GAZEL

Ben ölmeden eyvâh mâtemden usandım
Öldür beni öldür ki hayâtımdan usandım

Aşkında sebât etmeyi ahd eyledim ammâ
Affet beni va'dimde sebâtımdan usandım

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

GAZEL

Tûfân arayan eşk-i hurûşânımı görsün
Seylâb arayan hüzn ile tûfânımı görsün

Sevdâ-zedelik bilmeğe meyyâl ise her kim
Yâ zülfünü yâ hâl-i perîşânımı görsün

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

GAZEL

Yârin bu kadar cevri gelir miydi hayâle
Gûş etmedi âhın beni döndürdü hilâle

Ru'yâda bile pâynı bûs etmeği göremem
Ağlamakdan başka elden ne gelir bu hâle⁵⁰

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

⁵⁰ Mısırânın vezini esiktir.

GAZEL

İkbâle zevâl erse ne var sende kemâl var
Mağrûr-ı kemâl olma sakın ardınca zevâl var

Her bir kişinin tâli‘i devletde bir olmaz
Bir lokması yok ki yesin bunca ricâl var

Ahvâli perîşânımı sormassın efendim
Vallâhi beyim boynuna bu işde vebâl var

Dûr olmak ister mi kişi öz vatanından
Ey dertli bîçâre bu esrârda ne hâl var

Bir başım olsa şâh u sultâna kul olmam
Vîrân kalası hânede evlâd-ı iyâl var

Mef’ûlü Mefâ’ilü Mefâ’ilü Fe’ûlün

GAZEL

Ey zulmet-i müdhiş beni berbâda mı geldin
Kalbimde sönen âteşi îkâza mı geldin

Uyuyan aşkımı bîzâr etmeğe mi geldin
Git neşve’-i sevdâ katlimin zamânı mı geldin

Mef’ûlü Mefâ’ilü Mefâ’ilü Fe’ûlün

GAZEL

Derdimi söyleyemem hem derdim Allâh’a bile
Bilki şu sînemdeki nâle-i cângâha bile

Kendisi bî-şüphe bilir râhat-ı derûnum yok
Ehl-i dil derdini söyle(ye)mez Allâh’a bile ⁵¹

Fe’îlâtün Fe’îlâtün Fe’îlâtün Fe’îlâtün

⁵¹ Söyle(ye)mez: söylemez M.

GAZEL

Dil-hânemi yıkdın bu gece tâ temelinden
Ömrümde vefâ görmedim aslâ güzelimden

Hicrân ile beni tev'em mi yaratdın yâ Râb
Çekdiklerimi bir ben bilirim yârin elinden

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

GAZEL

Göster bana kâküllerini sünbül senin olsun
Koklat bana rû-yi zîbân karanfil senin olsun

Gül verdi mahâll-i letâfet gel senin olsun
Taksîm edelim gül bana bülbül senin olsun

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

GAZEL

Nedir ey mest-i nâzım sendeki bu müjgân ebrûler
Dağıtdı aklımı fikrim perîşân etdi giysûler

Derd-i aşkınla ölürsem beni çöllerde defn etdir
Ki gelsin hâk-i kabrim üzre mesken tutsun âhûlar

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

GAZEL

Günde bin derd-i meşakkat birbirin ta'kîb eder
Bu ne hâlettir ki yâ Râb cismimi tahrîb eder

Hâlet-i me'yûsumu gördükçe bir kerre benim
Hangi vicdan sâhibi feryâdımı ta'yîb eder

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

GAZEL

Güzelim rûyını bak zülfün yine setr ediyor
Her lahzâ hayâlin bana bir gam veriyor

Sana hasret bana fırkat bugün eyvâh ediyor
Elem çekme meleğim sana meftûn olan (derviş) gidiyor

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

GAZEL

Güzelim aşkın ile derd-i cihândan geçeyim
Çekeyim hançerimi kaddimi kendim biçeyim

Yeter ağlatma beni zehr ile gam-hûn içeyim
Biri gül biri gonce hangisinden geçeyim

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

GAZEL

Dîdeden çıkmaz hayâlin bir zamân ey meh-cemâl
Silse de fitrat hayâlimden hayâl-i âlemi

Ben ne beklerdim hayâtımda bu mâtem-hânedede
Görmeseydim sevmeseydim sen gibi nevnihâl-i âlemi

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

GAZEL

Nazarımdan yine âfâk siyehfâm oluyor
Yalnızlık büküyor boynumu yine akşam oluyor

Ne tehammül ne metânet ne de ârâm oluyor
Sanırım gurbet elinde yine bayram oluyor

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

GAZEL

Ben neler çekmekdeyim bilsen dil-i âvâreden
 Bir desen yâre gamze-i hûn-hâreden

İntikam almak mı kasdın âşık-ı bîçâreden
 İşte gönlüm işte sen ben çıkdım aradan

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

GAZEL

Hûriler bilmem güzel mi aceb hüsn-i cânânım kadar
 Mihr (ü) mâh yaralar mı âyâ şems-i tâbânım kadar

Yok benim bir sevdiğim dünyâda vallâh sen gibi
 Söyle ey dil sevmez miyim cânânımı cânım kadar

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

GAZEL

Feryâd edeyim zülf-i siyehkârın elinden
 Alsam seni ben ol düşmen-i gaddârın elinden

Şu hâl-i perîşânıma bir kerre nazar eyle
 Mecnûn sıfat oldum ben o dildârın elinden

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZKÂR**Sengin Semâî**

Ol kaşı kemân cevır ü cefâ yayını kurdu
 Tîr-i nigehe murg-ı dil-i zârımı urdu
 Peykân-ı gamı geçti ciğergâhıma durdu

NAKARAT

Âşıklığımı nâlelerim halka duyurdu
 Ahkâm-ı kader neyle(ye)yim böyle buyurdu⁵²

Mehcûr olalı ol gül-i nâdîde edâdan
 Kurtulmadı bîçâre gönül hâr-ı cefâdan
 Feryâdımın aksi geliyor semt-i semâdan

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZKÂR**Sengin semâî**

Lâyık mı sana bu dil-i sevdâ-zede yansın
 Bu âteş-i hicrâna nasıl sîne dayansın
 Göster a gönül yandığını yâre inansın

NAKARAT

Bu âteş-i hicrâna nasıl sîne dayansın

Düştü aman ol âteş-i sevdâya ne çâre
 Bağlandı gönül âh ederek zülf-i nigâre
 Çâre bulunur ki belki deyû yandı bu nâre

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

⁵² Neyle(ye)yim: neyleyim M.

HİCÂZKÂR

Hırâm et gülşene gûş eyle ar‘ardan müdârâyı
 Utandır serv-i kadd-i dilkeşinle serv-i bâlâyı
 Süzüp nergîslerin meclisde serhoş eyle mînâyı

NAKARAT

Açıl güller gibi nûş eyleyip câm-ı ferahzâyı
 Girîbânın küşad et sînen aç mânend-i âyîne
 Vücudun renk renk aks eylesin tâ çin ü maçine
 Mey iç mestâne arz et ârızın gülberk-i rengine

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Devr-i Revân**HİCÂZKÂR**

Sevdiğim gayrı unuttun âşık-ı gamhârını
 Görmez oldu gözlerim ruhsâr-ı pür envârını
 Firkatinle her günüm mihnet ile eyler güzer

NAKARAT

Merhamet kıl göster ey mehveş bana dîdârını
 Hasret-i vaslın dil-i zârı perîşân etdi âh
 Şimdi âteşler saçar bu sîne-i sevdâ penâh
 Sâye-i zülfünde bir gün görmedi baht-ı siyâh

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Ağır Aksak

HİCÂZKÂR**Düyek**

Bir hâlet ile süzdü yine çeşmini dildâr
 Evvel nazarı etdi beni aşka giriftâr
 Gel bâri nigezbânlığa ey tâli‘-i bîdâr

NAKARAT

Nâz uykusunun mestidir ol şûh-i cefâkâr

Hasretle gönül çekmededir âh ile vâhı
 Sayd eyledi dil murgını giysû-yı siyâhı
 Şemşîrini tâ cân evine atdı nigâhı

Mef’ûlü Mefâ’ilü Mefâ’ilü Fe’ûlün

HİCÂZKÂR**Devr-i Hindî**

Öyle müstağnî dilim gûyâ (ki) dünyâlar benim⁵³
 Âlem-i meyhânede her bir temâşâlar benim
 Dilrûbâlar bâdeler câm-ı musaffâlar benim

NAKARAT

Gördüm âsârın bahârın oldu sahrâlar benim
 Olmamak mümkün mü en şiddetli sevdâlar benim

Bahseder feyyâz-ı mutlâk öyle vüs‘at fikrime
 Âlem-i endîşede yokdur nihâyet fikrime
 Gördüğüm her şey eder arz-ı hakikat fikrime

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

⁵³ Gûyâ(ki): gûyâ M.

HİCÂZKÂR**Aksak**

Bir zamânım yok ki gönlümden kederler eksile
 Çekdiğim mihnet beni bıktırdı cânımdan bile
 Kurtuluş yok anladım gamdan ne yapsam nâfile

NAKARAT

Düşmesün gönlüm gibi bir kimse derd-i müşkile

Dil serâb-ı vuslatın bâzîçe-i âvâresi
 Nâlene nedir unsur teşrîhimin her zerresi
 Huşk eder deryâyı düşse eşkimin bir katresi

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

HİCÂZKÂR**Aksak**

Sevdi gönlüm seni billâh inan sözlerime
 Ne hazîndir bakışı gözlerinin gözlerime
 Pek de bîgâne değil kalb-i muhsin perverine

NAKARAT

Ne hazîndir bakışı gözlerinin gözlerime

Şimdi lâyıık mı düşürdün beni fart-ı emele
 Söyle Allâh için olsun seviyorsan söyle
 İnfi‘âl etdiğin âteşli zamânlarda bile

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

HİCÂZKÂR**Curcuna**

Meclis-i uşşâka cânâ ruhfezâdır gözlerin
 Hâlet-i bîçâregâna âşinâdır gözlerin
 Kâmiyâb-ı vaslına bahş-ı safâdır gözlerin

NAKARAT

Gül gibi la‘l-i lebin gâyet elâdır gözlerin
 Bezm-i rindânı donatsın zînet-i câm-ı arâk
 Nûş-i meyle def’-i gam eyle efendim zevke bâk
 Neş’e-i âvâz-ı heyle inlesin bu ne revâk

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

HİCÂZKÂR**Curcuna**

Gül yüzünü seyredüb cân ile sevdim seni
 Kim ki görüp sevmeye sen gül-i nâzik teni
 Cevre sezâ var edip hâsılı bu bendeni

NAKARAT

Kim ki görüp sevmeye sen gül-i nâzik teni
 N’oldu sebep firkate rûyine yakdın beni
 Sabrı güç ârâmı güç derde uğratdın beni

Kulda kusur var ise bakma gel isyânıma
 Bir nigeh lutfeyle hâl-i perîşânıma
 Hâlimi arz eyleyim hâsılı cânânıma

Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

HİCÂZKÂR**Curcuna**

Güldü açıldı yine gül yüzlü yâr
 Gülşen-i hüsnünde göründü bahâr
 Ben de gönül bağına arz eyleyim
 Tâ ola âsâr-ı çemen âşikâr

NAKARAT

Su yerine cûş eden eşk-i terimdir benim
 Bülbülü hâmûş eden nâlelerimdir benim

Bâğ-ı dilin dâğ-ı sitemdir gülü
 Bezm-i meyin hûn-ı ciğerdir mülü
 Ben o nevâkâr-ı nehâr-ı gamım
 Nâlelerim ebkem eder bülbülü

NAKARAT

Bâğa letâfet veren goncelerimdir benim
 Bülbüle hayret veren nâlelerimdir benim

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

HİCÂZKÂR**Yürük Sofyan**

Bu şeb recâ-yı dil ol dilrubâya söylendi
 O şûha hâle münâsib hikâye söylendi
 Nigâh-ı işvesi etdi ifade gamzesine

NAKARAT

O nüktelerle o şîrîn edâya söylendi

Ferâgat etmedi ahdan görünce yâri
 Hezâr kere dil-i bînevâya söylendi
 Tutuşdu yandı çıkardı sipihre feryâdı

NAKARAT

Meğer ki sûzidilin gûş-i nâye söylendi

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün

HİCÂZKÂR**Sofyan**

Düğünüm olmak için verdim netice
 Geline bir sözüm var güvey girdiğim gece
 Eğlenelim zevk edelim ol şeb gizlice

NAKARAT

Geline bir sözüm var güvey girdiğim gece

 Sana âşık olalı ben hayli zamândır
 Perîşândır vallâhi billâhi hâlîm perîşândır
 Bir saat sabr edemem hâlîm yamândır

HİCÂZKÂR**Ağır Aksak**

Akşam olur güneş gider şimdi buradan
 Garîb garîb kaval çalar çoban dereden
 Pek körpesin esirgesin seni yaradan

NAKARAT

Gir sürüye kurt kapmasın gel kuzucağım

 Çünkü mevlâm kul eyledi sana özümü
 Bastığın yerlere sürsem yüzüm gözümü
 Uyuma ağyârın fendine dinle sözümü

NAKARAT

Sonra yardan ayrılırsın gel kuzucağım

HİCÂZKÂR**Ağır Aksak**

Söyle doktor nedir aşkın çâresi
Yok mudur gönlünde sevdâ mâyesi
İşliyor bak dilde hicrân yâresi

NAKARAT

Bezm-i vuslatdır bu derdin çâresi
Nâfile âvâre kalbim dinleme
Dest-i gaddârınla yârem elleme
Nâ ümîdim bana dermân eyleme

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

HİCÂZ**Aksak**

Nabzım ele almakda tabîb çâre ne söyle
Cismim yanıyor sevdiğimin nârına böyle
Sevdâ-zedeyim hâlimi aşk ehline söyle
Mahvolşa bile cism ü tenim ketm-i sır eyle

NAKARAT

Rahm eyle amân sîneme açma yeni yâre
Dil-hastesiyim nâfile yok derdime çâre
Dermân ede bu derde meğer Hazret-i Allâh
Çün derd-i muhabbet eyledi ömrümü kûtâh
Bir derde dûçâr olduğu ki bu dil-i şeydâ âh
Ol derde devâ bulmadı lokman dahi eyvâh

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

HİCÂZ**Beste-i Zencîr**

O mâhitâbı acep gösterir mi bana felek
 Kalır mı hasretimiz yoksa tâ kıyâmete dek
 Kanı o ahd-i hakikat kanı o nâz ü niyâz
 Hebâ mı oldu seninle bu denlû nân ü nemek
 Gel efendim dîde nemdir bunca demdir amân
 Amân yâr gösterir mi bana felek

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

HİCÂZ**Ağır Aksak**

Âteş-i hasret yeter kâr etdi (artık) cânıma⁵⁴
 Derd-i aşkın yâreler açdı dil-i sûzânıma
 Saplanan tîr-i nigâhındır dil-i üryânıma

NAKARAT

Rûz-ı şeb yanmakda dil pervâne-veş cânânıma
 Serv-kad âhû-reviş mestâne gözler ince bel
 Gonçe-leb zülf-siyah gül rûhlerin gâyet güzel
 Kıl sezâ bezme visâlin kuluna ey bî bedel

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HİCÂZ**Ağır Aksak**

Meyle teskîn eyle sâkî âh âteş-zârımı
 Pek harâbım gel sevindir hâtır-ı nâşâdımı
 Almıyor sem-i kabûle kimseler feryâdımı

NAKARAT

Pek harâbım gel sevindir hâtır-ı nâşâdımı
 Gönlümü bin rengen kor her gün benim baht-ı siyâh
 Etdirir baht-ı zebûn her lâhza her dem âh ü vâh
 Yok bu âlemde senden başka sâkî hayr-hâh

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

⁵⁴ Vezin ve anlam bakımından “artık” eklenmiştir.

HİCÂZ**Ağır Aksak**

Çeşm-i mahmûrun sebeptir nâle vü feryâdına
 Haste-i hicrân-ı aşkım gel yetiş imdâdına
 Çâre-sâz ol vuslatınla hâtır-ı nâşâdına

NAKARAT

Haste-i hicrân-ı aşkım gel yetiş imdâdına
 Âteşin hayli zamân olmuşdu sînemde nihân
 Dilde artık kalmadı sabretmeğe tâb ü tüvân
 El-amân sevdâ-yı zülfünden harâbım el-amân
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HİCÂZ**Sengin Semâî**

Âfet misin ey hüsn-i mücessem bu ne hâlet
 Girmiş mi senin şekline bilmem ki muhabbet
 Etmiş mi terâküm meleğim sende letâfet

NAKARAT

Gülzâr ile hüsnün ediyor sanki rekâbet
 Zâr etmiş iken gönlümü te'sîr-i garâmın
 Evzâ'-ı latîfin olur fedâ ne hırâmın
 Serv-i çemene gıpta-resân olma merâmın
Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZ**Sengin Semâî**

Şevkinle hayâlinle olur neş'e bedîdar
 Günlerce fakat ağladığım bunca gamım var
 Âfet mi nedin âh nedin sen nedin ey yâr

NAKARAT

Her derdi unuttum da senin aşkına düşdüm

Olmaz olamaz âlemde ben gibi belâ-hâh
 Gönlümdür olan çünkü gam-ı aşka penâ-gâh
 Bir çâre bulup kurtulayım der iken eyvâh

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZ**Aksak**

Doktor ne için nabzımı aldın ele söyle
 Teşhîs olunur mu gönlün yâresi böyle
 Sevdâ-zedeyim dinle benim kalbimi şöyle
 Cânân diye her darbede feryâd eder öyle

NAKARAT

Çek neşterini açma sakın yâreme yâre
 Aşk hastesiyim nâfile yok derdime çâre

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZ**Türk Aksağı**

Sayd eyledi bu gönlümü bir gözleri âhû
 Bend eyledi zencîre beni sünbül-i giysû
 Bilmem ki ne sihr eyledi ol gamze-i âhû
 Saplandı ciğergâhıma dek hançer-i ebrû

NAKARAT

Hûri mi acep nûr-i mücessem mi nedir bu

Nâz ile gelip meclise ol âfet-i devrân
 Sandım ki tulû eyledi hurşîd-i dırahşân
 Böyle güzeli bir getirir âleme devrân
 İşte bu kadar olsa olur âşîka cânân

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZ**Türk Aksağı**

Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma
 Hicr âlemidir etdiğim efgâna dokunma
 Ey tîğ-i elem yaraladın cismimi bâri

NAKARAT

Cânânıma nezr eylediğim cânâ dokunma

Ey bâd-ı sabâ uğrar isen yâre selâm et
 Tel kırma sakın zülf-i perîşâna dokunma
 Ey bâde eğer yârim içerse seni bensiz

NAKARAT

Ver neş'e fakat nergîs-i mestâne dokunma

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZ**Aksak**

Verdi dil meh- tal'at-ı hüsnüyle bezme şevk-i nâb
 Pertev-i aks-i cemâlinden utandı mâh-tâb
 Makdemiyle eyledi üftâdegânı kâm-yâb
 Sâkiyâ tâ subha dek erbâb-ı aşka sun şarâb

NAKARAT

Neş'e-bahş-ı meclis olsun gerdeş-i peymâneler
 Âlemi tutsun ser-â-ser na'ra-i mestâneler

Başlasın âheng-i nâza mutribân-i hoş-edâ
 Çâk çâk olsun makâm-ı perde-i sûret nevâ
 Bundan özge yokdur erbâb-ı dile gamdan rehâ
 Dest-i lutfunla leb-â-leb bir dehâ sun sâkiyâ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HİCÂZ**Aksak**

Düşeyim der iken eyvâh vefâlısına
 Düşdü gönlüm amân Allâh belâlısına
 Doyum olmaz güzelin gerçi edâlısına

NAKARAT

Düşdü gönlüm amân Allâh belâlısına

O kadar cevri ü cefâ derd ü ezâ çekdim ben
 Varayım uslanayım vazgeçeyim her şeyden
 Başım âsûde güzel sevmeyim artık der iken

HİCÂZ**Aksak**

İltifât eyle bana yırtayım artık kefeni
 Hâk-i zilletde çürütme a cânım cism ü teni
 Kulunum hem kölenim âşıkınım üzme beni

NAKARAT

A benim nazlı civânım gamzen öldürdü beni
 Rahm ü şefkât olarak gülbedenim sevdi özüm
 Bu kadar cevri itâba ne sebep oldu gözüm
 Öldürürsen yine öldür sana bu doğru sözüm

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

HİCÂZ**Aksak**

Bir nigâh et ne olur hâlîme ey gonca-dehen
 Göz göz oldu yüreğim gözlerinin derdinden
 Niye bakdım niye gördüm niye sevdim seni ben

NAKARAT

Göz göz oldu yüreğim gözlerinin derdinden
 Bezm-i işretde ruhun gülde lebin mül mü olur
 Dehenin gonca iken şevk ile bülbül mü olur
 Âh o çeşmâna süzüldükçe tehammül mü olur

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

HİCÂZ**Aksak**

Git gör o benim pertev-i vicdânımı doktor
 Şerh eyle ana hâl-i perîşânımı doktor
 Gel sar yanıyor yâre-i hicrânımı doktor

NAKARAT

Şerh eyle ana hâl-i perîşânımı doktor
 Gördükde o benim sevgili dildâremi doktor
 Anlat ana şu hâl-i dil-i âvâremi doktor
 Yâd et ebedî hicr-i bîçâreyi doktor

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZ**Devr-i Hindî**

Gam neşterini vurmadasın sîneme her ân
 Lokman bulamaz böyle hafî derdlere dermân
 Bîçâre dile etmedesin âlemi zindân

NAKARAT

Lokman bulamaz böyle hafî derdlere dermân
 Bir âfet-i cân açdı yine sîneme yâre
 Zahm-ı ciğere olmaz imiş nâfile çâre
 Her şâm (u) seher yalvarıyor gönlüm o yâre

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

HİCÂZ**Katakofti**

Hatâdır bîvefâ nâmıyle yâd edilmek dilberler
 Niyâz u nâz resmin bilmeyenler gerçi söylerler
 Çekinmezler güzeller âşıka râm olmadan ammâ
 Meğer karşılarında diz çöküp yalvarmak isterler

NAKARAT

Sevenler sevdiğinden lutf umarsa durmasın varsın
 Huzurunda iki diz üstüne gelsin de yalvarsın
 Bu yolda alkış onlarda beklerler sevenlerden
 Mükâfâtın alırlar yalvaranlar sîm tenlerden

Eğer (...) gibi olmak dilersen vuslata nâil
 Niyâzında sebât et tâ ki olsun maksadın hâsıl
 Sübût-ı müddeâma tecrübemdir şâhid-i âdil
 Usanmaz âşık oldukça olur dil-hâhına vâsıl

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

HİCÂZ**Curcuna**

Ey âfet-i cân kanıma girme elemim var
 Başın için efgânımı gûş et sitemim var
 Feryâdına bak dilde ne muhrik nagâmım var

NAKARAT

Gerçi bu cihân herkese mîzân-ı kaderdir
 Me'yûs olanın dîdesi mîzân-ı kederdir

Hüzün âteşi bünyâd-ı dil-i zârımı yakdı
 Hicrin tenimi hâk-i mezelletde bıraktı
 Zencîr-i gamı baht-ı siyeh boynuma takdı

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

HİCÂZ**Curcuna**

Âteş-i sûzân-ı fîrkat yakdı cism ü cânımı
 Bir harâb-âbâda döndürdü dil-i vîrânımı
 Neyle teskîn eyleyim bu dîde-i giryânımı
 Çünkü aldırdım elimden sevgili cânânımı

NAKARAT

Ağla çeşmim ağla durma gitdi elden nazlı yâr
 Çağla ey eşk-i terim çağla misâl-i cûy-bâr

Bağrımı deldi ser-â-ser tîğ-i sertîz-i kazâ
 Neşter-i gam işledi urdu ciğergâhımda tâ
 Perde çekdi subh kâm-ı vuslata şâm ü belâ
 Yâr u yârsız harâm olsun artık bana⁵⁵

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

HİCÂZ**Curcuna**

Benim hâlim firâkınla yamândır
 İşim her dem figân ile amândır
 Güzel gözlüm niçin gözden nihândır

NAKARAT

Kime feryâd edip yalvarayım ben
 Aramaz oldun ey gül bendeni sen

Neden lâyük cefâyâ (.....) zâr
 Ne hikmet bulmadım gönlümce bir yâr
 Güler elbet duyarsa şimdi ağyâr

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

⁵⁵ Mısırânın vezini eksiktir.

HİCÂZ**Curcuna**

Çeşm-i mahmûr-ı siyâhındır beni dilşâd eden
 Sevdığım sensin beni her lahzâda handân eden
 Pertev-i gonçe-dehânından beni sûzân eden

NAKARAT

Sevdığım sensin beni her lahzâda handân eden

Nîmet-i lutfu nigâhındır beni şükrân eden
 Sevdığım sensin beni her an şâdân eden
 Rûyini görendir ey mâh kim dili vîrân eden

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

HİCÂZ**Curcuna**

Bir kere n' olur şûh-i şenim hem benim olsun
 Dünyâyı fedâ eyler idim sen benim olsun
 İkbâl-i cihân mâl-i firâvân onun olsun

NAKARAT

Dünyâyı fedâ eyler idim sen benim olsun

Aşkınla rehâ bulmamak son emelimdir
 Ayrıldığı an devre-i hüsrân ecelimdir
 Billâhi hayâtın bu kadar neş'esi varken

NAKARAT

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlün

HİCÂZ**Curcuna**

Kâğıthâne pek safâlı bir mahal
Gitme a güzel gel bu gece bizde kal
Eğlenemedik oldu gönül muzmahil

NAKARAT

Gitme a güzel gel bu gece bizde kal
Çağlayan suyun gülşeninin bülbülü
Perîşân eder nağme ile her gülü
Sabr eyleyelim biz bu hâlin müşkili

HİCÂZ**Nebi**

Uyu ey tıfl-ı melekşânım uyu
Uyu ey nazlı dırâhşânım uyu
Uyu ey gonce-i handânım uyu
Uyu ey tuhfe-i nidâ'ım uyu

Uyu ki hâline hayrân olayım
Sevinip şevkânle handân olayım
Handene dîdene kurbân olayım
Uyu ey mâ-hazer vicdânım uyu

Hani? hurşîd-i münevver gitdi
Yine âfâk-ı siyehfâm etdi
Kesilip savt-ı şemâtet bitdi
Bilemem gönlünü kim incitdi
Uyu ey bâdi-i hazânım uyu

Uyu da anneni gör ru'yâda
Ne var anlatsın öbür dünyâda
Orada, ruhu sana âmâde
Gayri gel hâtime ver feryâda
Uyu ey murg-ı gülistânım uyu

Istrâhat demi geldi çatdı
Bister-i râhata âlem yatdı
Ay bile ebrû içine cân atdı
Seni cinler mi te'accüb aldatdı
Uyu ey reşk-i serv-şânım uyu

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

KARCIĞAR**Ağır Aksak**

Dinle aklın var ise pîr-i mugânın pendini
 Koyme elden dâ'imâ câm-ı safâ peyvendini
 Yan gel al âgûşuna şûh-i inâyet mendini

NAKARAT

Bîhuzur olma cihânın çekme germ ü serdini
 Neş'eyâb ol zevke bak asla düşünme derdini
 Her zamân bir şekl eder peydâ sipihr-i bî sebât
 Gerdeş-i çerhe şevk-i dehre etme iltifât
 Eyleme insan isen beyhûde ifnâ-yı hayât

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

KARCIĞAR**Aksak**

Elvermedi mi gayrı dil âteşlere yansın
 Ur hançeri kazâ darbe dayansın⁵⁶
 Fevâre gibi bağrımın al kanı boşansın

NAKARAT

Bu hâlimi görsün de o mehpâre utansın
 Nâz etmede ol şûh-i cefâ pîşe usanmaz
 Kana susamış gamzesi bir kan ile kanmaz
 Sevdâ-zedenin aşkına sağıkda inanmaz

NAKARAT

Tabutumu al kan ile görsün de inansın
Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

⁵⁶ Mısırânın vezini eksiktir.

KARCIĞAR**Aksak**

Gerçi kıyamam iki gözüm uykuya kansın
 Tâ subha dek ammâ yürek olsun da dayansın
 Ey mehveş uyan bezm-i safâ tâze donansın

NAKARAT

Aç gözlerini sevdiceğim bahtım uyansın
 Serbest-i müdâm olmada her şeb ne safâ var
 Zevk eyle gözün gönlün açılsın a sitemkâr
 Nâz uykusunu âdet edindin bana her bâr

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

KARCIĞAR**Aksak**

Dîdârını arz et bana Allâh için ey yâr
 Feryâd ediyor murg-ı gönül hüzn ile her bâr
 Görseydi eğer hâlimi ağlar idi ağyâr

NAKARAT

Feryâd ediyor murg-ı gönül hüzn ile her bâr
 Bülbül mü acep zârımı tezyîd eden her gâh
 Sensin benim efgânıma bâ'is ki sehergâh
 Bakdım dil-i vîrânıma hiç olmadın âgâh

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

KARCIĞAR**Aksak**

Bağla bu gönül yâresini bitdi tûvânım
 Doktor yeter incitme cefâ dîde civânım
 Yanımda otur bence budur zevk-i cihânım

NAKARAT

Doktor yeter incitme cefâ dîde civânım

Neşterlerini herkese her lahza urursun
 İstersen eğer yâreme sen çâre bulursun
 Atf-ı nîgeh etsen bir kere n'olursun

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

KARCIĞAR

Neş'eyâb-ı lutfun olsun bu ser-i şûridemiz
 Aç efendim sîne-i billûru görsün dîdemiz
 Öyle istîrhâm eder her dem dil-i gam-dîdemiz

NAKARAT

Aç efendim sîne-i billûru görsün dîdemiz

Âteş-i hicrinle yakdın hâne-i âmâlimi
 Sen perîşân eyledin zülfün gibi ahvâlimi
 Ey hayâtım ile ihyâ lutf ile ikbâlimi

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

KARCIĞAR**Semâî**

Bir goncaya bir hâra nigâh eyledi bülbül
 Derdi iki olduğuna âh eyledi bülbül
 Mâtem-zede zannetdi görüp dûd-ı siyâhı

NAKARAT

Bir âh ile gülzârı siyâh eyledi bülbül
 Bîçâreliğinden arayıp derdine çâre
 Gâh goncayı gâh hârı penâh eyledi bülbül
 Gülzâra hazân erdiğini fehm edip âhir

NAKARAT

Kendin bu felâketle tebâh eyledi bülbül
Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

KARCIĞAR**Semâî**

O hilâl ebrû gamıyle sîneyi meşhûn eder
 Eşk-i hasret dîde-i giryânımı ceyhûn eder
 Cevri kaybolsa yeni baştan bulur efsûn eder

NAKARAT

Âlemi lemhûlbasarda haste-i meftûn eder
 Leyle-i fikr-i visâli âşıkı dilhûn eder
 Kâkülüdür âlemi derbend-i zencîr eyleyen
 Çeşm-i şühidir dil-i âşıkı te'sîr eyleyen
 Mihr-i la'lidir bütün dünyâyı teshîr eyleyen

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

KARCIĞAR**Sofyan**

Kemend-i zülfün esîr-i zülfiyâr oldum
 Senin aşkınla cânânım ben bîkarâr oldum
 Beni berdâr eyleyen kâkülündür mehveşim

NAKARAT

Şîvekârım âlemde şimdi bahtiyâr oldum
 Bîkarârım sevdiğim gördüğüm günden seni
 Tercih etdim ol dem gülistâne gölgeni⁵⁷
 Cevrine gördün sezâ mâdemki sen bendeni

KARCIĞAR**Yürük Sofyan**

Feyz-bahş-ı cân iken âleme şîrîn sözlerin
 Bir bakışla öldürür insanı baygın gözlerin
 Mahvederler rûyine bir an bakanlar özlerin

NAKARAT

Bir bakışla öldürür insanı baygın gözlerin
 Reşk eder mihr-i cemâlin görse hurşîd-i felek
 Sürme-i cism-i latîfî gerçi maksûd-ı felek
 Cân fedâdır hüsnüne nerde kaldı mâmelek

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

⁵⁷ Mısraının vezini eksiktir.

KARCIĞAR**Yürük Sofyan**

Aşkî pinhân edemem nâle vü efgândır bu
 Nice âh etmeyeyim firkat-i cânândır bu
 Ağlarım şâm (u) seher dîde-i giryândır bu
 Gerçi sabret diyemem âteş-i sûzândır bu

NAKARAT

Var ise sabrın eğer vasıldan âsândır bu

Gece bülbül gibi efgân ederim ey gül-i ter
 Öyle zan eyleme kim etmeye feryâd-ı hezâr
 Dud-ı âhım benim eflâke çıkar şâm (u) seher
 Çarha te'sîr eden ey mâh sana etmez mi eser

NAKARAT

Hazer et dil-i sîne-i sûzândır bu

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

KARCIĞAR**Curcuna**

Goncesinden gülşenin bülbül şikâyet eyledi
 Hâr-ı mihnet bağrını delmiş rivâyet eyledi
 Bir garîb ahvâle vâkıfmış hikâyet eyledi

NAKARAT

Gülde de bülbülde de evvelki hâlet kalmamış
 Hâsılı gülzârde de eski letâfet kalmamış
 Gülşeni seyr eyledim sünbüller olmuş târumâr
 Neş'esizlikle gelip geçmekdedir fasl-ı bahâr
 Boynunu bükmüş gezer mahzûn mahzûn nazlı yâr
 Kalmıyor bir hâlet üzre âh mekki rûzigâr

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

KARCIĞAR**Sofyan**

Her subh u şâmım dâ'im safâda
 Bahtım küşâde zevkim ziyâde
 Hem bezm-i işret pek fevkâlâde
 Doldur sâkî bir kâse bâde

NAKARAT

Çalsın kemânlar gelsin civânlar
 Tâ kû-yi yâra gitsin amânlar

Gâzelerle bezm-i işret donansın
 Hem bir tarafta mumlar da yansın
 Bu hâli âlem ıyd oldu sansın
 Âgûş-ı yâra eller uzansın

Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün

YEGÂH**Yürük Semâî**

Bülbülüm bir güle kim şevkimi efzûn eyler
 Hasret-i la'l gibi goncayı dilhûn eyler
 Dili bir ahd-şiken yâre düşürdüm ki
 Beni hep va'de-i ferdâ ile dil-hûn eyler
 Be li be li dost kâmeti ar'ar vechi münevver
 Perçemi sünbül ruhu gül lebleri müldür
 A cânım gel gel gel gülüm gel sana bu cân ü
 dili verdim ey meh-i devrân âh âh
 Ey meh-i devrân

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

YEGÂH

Gönül ki aşk ile pür sînede hazîne bulur
 O magribî gibidir gûyâ defîne bulur
 Ben Nazîm o şeh-i hüsne ben bulurum
 Benim gibi ne ol yâr bende-i kemîne bulur

Ah ye le lel lel le le le te re lel lel le
 Le lel le le lel le le le li vay
 Sînede hazîne bulur

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

Beste-i Zencîr**ISFAHAN**

Ol gonca gülü görmeyeli hayli zamândır
 Üftâdesinin hâli firâkıyle yamândır
 Lutfet dil-i bîmârımı bir dem oyalandır

NAKARAT

Ey bâd-ı sabâ ol gül-i handânımı oyalandır

Pençe-i feryâd ü figân sînemi sökdü
 Yâr sitem-i aşkı dahi kaddimi bükdü
 Zulmet gibi korkunç firâk üstüme çökdü

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlün

Sengin Semâî

ISFAHAN**Sengin Semâî**

Gurbetde sakın âh ü figân eyleme meysiz
 Aşk ehli hatâdır yaşasa mey ile neysiz
 Gam günleri geçmez bu cihânda iki şeysiz

NAKARAT

Aşk ehli hatâdır yaşasa mey ile neysiz
 İç bâde (.....) çal kemânı mihnet dura dursun
 Bu hâl ile derd ü eleme hep unutursun
 Her neş'e ve zevki bu iki şeyde bulursun
Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

ISFAHAN**Nakış Semâî**

Karâr etmez gönül murgı bu bağın değme şâhında
 Nihâl-i kaddi dilber gibi bir servibülend ister
 Âh eyvâh dilberler elinden dâd ile feryâd
 Güzeller elinden nedir o revîş nedir o geliş
(Mükerrer) Nedir o gülüş gel cânım gel yanağında
(Mükerrer) Güllere gerdeninde benlere sünbül giysülere
 Sînde gül memelere hayrân olayım ey nihâl-i kaddi dilbere

BEND-İ SÂNÎ

Murâdı sîneye bir serv-i sîm-endâmı çekmekdir
 Semend-i tab'-ı bâkî bir gümüşden sînebend ister

TERENNÜM KE'L-EVVEL

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

ISFAHAN**Ağır Aksak**

Sende mi hâlâ esîr-i zülf-i yâr olmakdasın
 Usulan ey dil usulan artık ihtiyâr olmakdasın
 Bilmiyorsun kendini zâr ü nizâr olmakdasın

NAKARAT

Usulan ey dil usulan artık ihtiyâr olmakdasın
 Eyle kat'ıyyen ferâmûş bâde-i gülfemleri
 Hiç getirme hâtıra evvel ki câm u cemleri
 Koy bu şeydâlıkları geçdi o gençlik demleri
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

ISFAHAN**Düyek**

Bir bakışla âhû gözlüm gönlümü etdin şikâr
 Tîr-i müjgânın gamıyle eyledin kalbim fikâr
 Gayrilerle etdiğin çün dâ'imâ geşt ü güzâr
 Anın çün tâ ciğerden eylerim feryâd ü zâr

NAKARAT

Geçmezem billâh senden eylerim feryâd-ı zâr
 Çok zamândır ağlamakdan kalmadı çeşmimde yaş
 Tâkâtım tâk oldu cânım bağladım bağrıma taş
 Öldürürsen de efendim edemem esrârı faş
 Terk edip vâri yolunda veririz cân ile baş
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

ISFAHAN**Sofyan**

Cânda hâsiyyet mi var sevdâ-yı cânân olmasa
 Dilde cem'iyet bulunmazdı perîşân olmasa
 Aşk lezzetlidir eğer âteş-zen cân olmasa

NAKARAT

Tatlıdır sohbet sonunda zehr-i hicrân olmasa
 Aşk Allâh etmesin birden eylerse ubûr
 Der-akab yüz gösterir bin derd-i mihnet nâgeh zuhûr
 Âh ü feryâdım cihânı eylemiştir bîhuzûr
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

ISFAHAN**Curcuna**

Gördüğüm dem veçhi hurşîdin efendim ben senin
 Âsumandan hâke inmiş şems zannetdim hemin
 Öyle bir hüsn-i melâhat var ki perî⁵⁸

NAKARAT

Görmemiş emsâlini eflâk ile rû-yi zemîn
 Nûrdan bir kütle zannetdim seni ey cân-penâh
 Her gören hayretle etmekde sana atf-ı nigâh
 Sen hüsn-de diğerin halk etmemiştir ki Allâh
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

⁵⁸ Mîsrânın vezini eksiktir.

ACEMAŞÎRÂN**Sengin Semâî**

Âzâde iken çâre ne âteşlere yandım
 Sünbülü görüp reng-i mihnetle boyandım
 Derdim büyüdü gayrı hayâtımdan usandım
 Sus bülbül-i şeydâ yeter elhânına kaldım

NAKARAT

Çek gülden elini gel de benim kalbimi yokla
 Sevdâ-zedelik bilmek için sünbülü kokla
 Bilmez nideyim derd-i dil-i âzârımı ol gül
 Gayrı olamaz zahm-ı dilin merhemi sünbül
 Dil yâresinin def'-i tedâvisi ne müşkül
 Sevdâ-zedeyim âhımı gûş eyle de bülbül

ACEMAŞÎRÂN**Devr-i Hindî**

Vuslat diyerek yalvarırım yârime her ân
 Kâr etmedi bilmem ne aceb etdiğim efgân
 Gûş eyle bu feryâdımı ey nazlıca cânân
 Zîrâ ki tehammül edecek kalmadı dermân

NAKARAT

Kurbân olayım eyle beni vaslına şâyân
 Günden güne efzûn oluyor nâle vü âhım
 Gel merhamet eyle bana sen ey yüzü mâhım
 Senden güzelim var mı benim başka penâhım
 Affet meleğim var ise de zerre günâhım

ACEMAŞÎRÂN**Aksak**

El-amân ey şûh-i âşık perverim
 Durmayıp kan ağlıyor eşki terim
 Bir acâ'ib sevdâya dûş oldu serim

NAKARAT

Galiba ben vasl-ı cânân isterim
 Tatlı dilden lezzet aldım her zamân
 Vuslatından tatlı olmaz hiçbir ân
 Üzme Allâh aşkına ey nevcivân

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

ACEMAŞÎRÂN**Yürük Sofyan**

Ne hevâ-yı bâğ sâzed ne kenâr-ı kişt mârâ
 Heme hayretem ki cânâ be çi kâr kişt mârâ
 Ten ni ten ni ten servinâz-ı men ten ni ten ni ten dülnüvâz-ı men **(Mükerrer)**

N'oldu bu ben bî bedele benzedi dil bülbüle
 Uğradım ey meh ne yaman müşküle dâd elinden
 Âh âh feryâd elinden heme hayretim ki

MEYÂN-HÂNE

Ne şükûfe-i bergi semen ne sâye dâred
 Tü ne her kücâ ki bâşî bu dân behişt mârâ

TERENNÜM KE'L-EVVEL

Mütefâ'ilün Fe'ülün Mütefâ'ilün Fe'ülün

ACEMAŞÎRÂN**Aksak**

Meşâm-ı hâtıra bû-yı gül-i safâ bulagör
 Bu hâl-i zâr-ı fenâdan reh-i rehâ bulagör
 Furûğ-ı hüsn ile hurşîd-rûy imiş tutalım
 Ol mehpârede sen zerre-i vefâ bulagör

NAKARAT

Servinâzım işvebâzım dîlnüvâzım amân
 Amân yâr yâr gel ah safâ bulagör

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

ACEMAŞÎRÂN**Sâz**

Gönül sermest-i hayret çeşm terdir câm-ı lebrîzî
 Ne yapsam neyle dem-sâz eylesem âh-ı seher hîzî
 Aceb mi özlesem bâşım sabâh-ı mahşer engîzî
 Uzandı leyle-i hasret meded yâ Şems-i Tebrîzî

NAKARAT

Dü mir'ât-ı mukâbildir nazarda yek dil (ü)yek renk
 Dü çeşm-i cevher pîşinde yoktur fark-ı temyîzi
 Eden çok dü rûşen bu sırr-ı a'zâmı
 Kemâl-i aşk Mevlânâ Cemâl-i Şems-i Tebrîzî

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

ACEMAŞÎRÂN**Sâz**

Hâr elinden bağı hûn olmuş boyanmış kana gül
 Başına âteş yakıp çıkıdı bugün bîçâre gül
 Gül takmaz bâ'is-i zîbâsın olmaz rûyine
 Kim verir noksan furû' -i şem' -i nûr-efşâna gül

NAKARAT

Rûhleri rengiyle ru'yâ eylemek kasdıyle yâr
 Gül takmış yanmış âteş-i sûzâne gül

Eyzân

..... tertîbde pîr-i sâfî dil gerek
 Katre-i nisânı etmez çün sadef dürdâne gül
 Çîn sehergâhında gördüm âteşin elfâz ile
 Bülbülün dâğ-ı dilin söylerdi yâne yâne gül

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

FERAHNÂK**Semâî**

Te'sîr-i tahassürle gönül nevhâ-ger oldu
 Zîrâ ki o gül gonca-i nevres heder oldu
 Her katre-i eşkim bana hûn-i ciğer oldu

NAKARAT

Bîçâre dilin hâlini sorma neler oldu

Etdikçe tehattur geçen eyyâm-ı visâli
 Aks âver olur çehreme âsâr-ı melâli
 Ağlar gezerim durmada hâtırda hayâli

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

FERAHNÂK**Türk Aksağı**

Yandım gam-ı hicrânına rahmeyle a cânım
 Hasretle tebâh olmada günden güne hâlîm
 Öldür beni yok çekmeğe bu cevri mecâlim

NAKARAT

Cândan usandırdı beni hasreti çekmek
 Âsân geliyor râhına bu cânımı vermek

Ermez keremin âşık-ı nâ-kâmına bir dem
 Gam hançerinin yâreleri sînede her dem
 Doldurdu dili derd-i firâkınla tîr dem

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ilün

FERAHNÂK**Sengin Semâî**

Titrer yüreğim o gül-i ter bezme gelirken
 Cân ağzıma leb teşne gelir bâde verirken
 Gönlüm gibi zülfü sürünür yerde yürürken

NAKARAT

Çeşmi çözülür zevk ile gönlüm üzülürken

Ayyûka çıkar kahkahası bâdesi rûşen
 Bilsen ne güzel hasbadır ol sâkî-i gülşen
 Sermest-i safâ oldu yatub mindere gülten

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

DÜĞÂH**Sengin Semâî**

Bir mehveşe bağlandı gönül hayli zamândır
 Müjgânı aceb tîr-i cefâ kaşı kemândır
 Ceylana mı benzer nigehi fitne-i cândır
 Ta'rif edemem hâsılı bir nüsha-ı ândır

NAKARAT

Ol şûha abâ yandı gönül gayra duyurma
 Çeşmânı siyâh mû-yi miyân kâkülü burma
 Sûretde beşer vasfı perî aslını sorma

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

SEGÂH**Ağır Semâî**

Hayrân-ı cemâl olmağa cidden emelim var
 Nâil-i visâl olmağa ahd-i ezelim var
 İn'âmına ihsânına şükretmektedir dil
 Allâh bağışlarsa benim bir güzelim var
 Hayrânın olam kurbânın olam sergerdânının
 Âh emelim var

SEGÂH**Mâye****Ağır Aksak**

Şeb midir bu ya sevâd-ı âh pinhânım mıdır
 Şem'-i meclis şûle-i dağ-ı nimâyânım mıdır
 Bilmez oldum sâkiyâ derd-i firâk-ı yâr ile

NAKARAT

Mey midir bu yâ sirişk-i çeşm-i giryânım mıdır
 Âh serdim girye-i germim midir bilmem sebep
 Kaldı gitdi gonce-i maksûd böyle leb⁵⁹
 Dinle dilber dinle bak bezm-i muhabbetde aceb

NAKARAT

Can mıdır efgân eden yâ kalb-i sûzânım mıdır

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

⁵⁹ Mısrânın vezini eksiktir.

SEGÂH**Devr-i Hindî**

Dil harâb-ı aşkını sensin sebep berbâdına
 Bir teselli ver gelip bâri dil-i nâşâdına
 Taş mıdır bağrın ki gelmezsin benim imdâdına

NAKARAT

Bir teselli ver gelip bâri dil-i nâşâdına
 Hâlimi sorma benim ey meh-i hâtır şiken
 Derd-i hicrânınla berbâd oldu iklim-i beden
 Aşk derler sönmüyor bir âteşe düşdüm ki ben
Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

SEGÂH**Müsteâr****Ağır Aksak**

Ey sâkî-i cem neş'e-i mül tâze yetişdi
 Gülzâr-ı ümîdimde o gül tâze yetişdi
 Mahmûr idi mestâne gönül tâze yetişdi

NAKARAT

Gülzâr-ı ümîdimde o gül tâze yetişdi
 Göz değdim anı eşk-i dü çeşmimle büyüttüm
 Bülbül gibi nağme ile sînemde uyutdum
 Bâğ-ı iremi hâr u haremi cümle unuttum

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ilün

SEGÂH**Müsteâr****Aksak**

Câna kasdeyle a mehpâre kemân ebrûlerin
 İstemem gösterme gayrı bî amân ebrûlerin
 Vechine bakdıkça eyler imtinân ebrûlerin

NAKARAT

Sevmeseydim fitne-i âhir zamân ebrûlerin

Yâre yâre eyledin hançer gibi cân ü teni
 Ben değil bîçâre gönüldür seven her dem seni
 Bir dem olsun sen de sormazsın ama peykerini

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

ŞEVKEFZÂ**Beste-i Hafîf**

Hüsn-i zâtın gibi bir dilber-i sîmin endâm
 Görmemiş devr edeli âlemi çeşm-i eyyâm
 Hâl-i müşkîn şikenin şîve zen-i şehr-i Hutun
 Çîn-i zülf-i siyehin arbede-i hutta-i Şâm
 Gel a cânım nev civânım rû-yi mâhım mûmiyânım
 Yâr yâr beli yâr-ı men

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Sofyan

Sînemden oldu aşkın nümâyân
 Dil yandı artık mihr-i tâbân
 Var mı a cânım tahlîse imkân

NAKARAT

Dil yandı artık ey mihr-i tâbân
 Düşdüm bu nâre yok gayrı çâre
 Başlarsa çok mu dil âh u zâre
 Kaldı devâsız sînemde yâre

Müstef‘ilâtün Müstef‘ilâtün

ŞEVKEFZÂ**Devr-i Hindî**

Bir nigâha kâil olmam yok mudur bir harf atış
 Sâde çeşm-i mestine mahsûs mudur bu yan bakış
 Yoksa isyânımı var söyle nedir bu kaş çatış

NAKARAT

Sâde çeşm-i mestine mahsus mudur bu yan bakışın

Şaşırp kaldım görünce hûri mi yâhut perî
 Medhe şâyân bir güzel billûre benzer her yeri
 Süzülüp çeşm-i hemân şehlâ desem de var yeri

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

ŞEVKEFZÂ**Aksak**

Âlem uykuda bu şeb bende figân
 Çünkü sevdiğim civân gözden nihân
 Yoluna olsun fedâ bu cism ü cân

NAKARAT

Çünkü sevdiğim civân gözden nihân

Derd-i firkat cânıma kâr eyledi
 Umma imdâd deyû ağyar söyledi
 Bilmiyor Tahsin ana kim neyledi

ŞEVKEFZÂ**Türk Aksağı**

Lutfeyle cânım söyle nedir bu
 Teshîr-i dil mi ol çeşm-i âhû
 Ağyare olma pehlû be pehlû

NAKARAT

Atma omuzdan mânend-i giysû
 Varsa hatamız affeyle yâhû

Çün şâne gönlüm sad pâre pâre
 Şerh eylemekde sînemde yâre
 Değdimse affet bir zülfiyâre

Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün

ŞEVKEFZÂ**Sofyan**

Görünce reng-i rûyin mest olup gül
 Şemîm-i zülfüne reşk etdi sünbül
 Sana insân nasıl eyler tehammül

NAKARAT

Görenler hüsnünün dildâdesidir
 Gönüller aşkının üftâdesidir

İşitdim sû-yi gülşende geçende
 Güzel vasfın idi söz her geçende
 O rütbe hüsne mâliksin ki sen de

NAKARAT

Nazîrin yok perî mi bilmem aslın
 Meğer tasvîr ede âyîne mislin

Mefâ'ülün Mefâ'ülün Fe'ülün

ŞEVKEFZÂ

Çifte Sofyan

Sanma çeşmân ağlıyor
Dîdeden kan çağlıyor
Zahnıma sem bağlıyor

NAKARAT

Dîdeden kan çağlıyor

Sofyan

Senin için ey bîvefâ
Çekerim ben cevır ü cefâ
Sen hemân sür zevk u safâ

NAKARAT

Çekerim ben cevır ü cefâ

Yürük Semâî

Bir şûh-i dilbâz
Gayetle mümtâz
Ammâ ne kurnaz
Akrânı pek az

Pek şivekârdır
Muhrik sadâdır
Cânım fedâdır
Akrânı pek az⁶⁰

⁶⁰ Pek az: pek azdır M.

ŞEVKEFZÂ**Süreyyâ**

Bir çift benli şûh rânâ
Nûr-i mücessem yok şübhe aslâ
Yandım yine ben pervâne-âsâ

NAKARAT

Nûr-i mücessem yok şübhe aslâ

Aklım aldı çeşm-i âlâsı
Etdi beni şeydâ hûb edâsı
Dünyâyı pür nûr eyler ziyâsı
Eyzân

Ey gerdeni sîm ey kâkülü zer
Âşık sana bu (.....) kemter
Kim görse hüsnün ben gibi söyler

Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün

KEMÂN ÜZERİNDEKİ KİRİŞLERİN SADÂSI

Kemân açıktan dört teldir. Çalınmak vaziyetinde bulunduğu halde;
Solda birinci sarma? ta'bîr olunan simli? girişin ismi "râst"
Kezâ o vaziyetde ikinci girişin ismi "yegâh"
Kezâ o vaziyetde üçüncü girişin ismi "dügâh"
Keza o vaziyetde dördüncü girişin ismi "nevâ"

TELLER ÜZERİNDEKİ SADÂ

Râst telinin üzerinde üç perde vardır: Birinci dügâh, ikinci segâh, üçüncüsü çargâhtır.
Yegâh teli üzerinde dört perde vardır: Birinci hüseyniaşîrân, ikinci acemaşîrân, üçüncü ırak, dördüncüsü râstdır ki bu dügâh sadâsı verir.
Dügâh teli üzerinde iki perde vardır: Birincisi segâh, ikincisi çargâhtır.
Nevâ teli üzerinde dokuz perde vardır: Birinci hüseynî, ikinci acem, üçüncü evc, dördüncü mâhûr, beşinci muhayyer, altıncı tîz segâh, yedinci tîz çargâh, sekizinci tîz nevâ, dokuzuncusu tîz hüseynîdir. Bu dahi îcâb ettiği kadar en son perdeye kadar inebilir.

TELLER ÜZERİNDEKİ SADÂLARIN ALAFRANGASI

Birinci sarma tel: 1. Râst (sol) 2. Dügâh(la) 3. Segâh (si) 4. Çargâh (do);

İkinci tel: 1. Yegâh (re) 2. Hüseyînâşîrân (mi) 3. Acemaşîrân (fa) 4. Irak (fa diyes) 5. Râst (sol)

Üçüncü tel: 1. Dügâh (la) 2. Segâh (si) 3. Çargâh (do)

Dördüncü tel: 1. Nevâ (re) 2. Hüseyînî (mi) 3. Acem (fa naturel) 4- Evc (fa diyes) 5- Mâhûr (sol) 6. Muhayyer (la) 7- Tîz Segâh (tîz si) 8- Tîz çargâh (do) 9- Tîz nevâ (re) 10- Tîz Hüseyînî (mi)

Alafrangada bir vech-i zîr yedi ses vardır.

1. Sol, 2. la, 3. si, 4. do, 5. re, 6. mi, 7. fa

Kemânı çalmak için en evvel bâlâdaki tasarrufat vechile kirişlerdeki sadâları tamamen öğrenip bilahare notaya tatbîk etmek lâzımdır.

Nota ile çalınan bir çalgı hiçbir zaman kat'ıyyen onu dutmaz (.....)

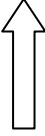
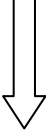
MÛSİKÎ USÛLLERİ HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Usûl: Nagamâtın vezni olmakla her bir nağme usûle tatbîk olunmadıkca kâide-i mûsikîye mugâyirdir. Mûsikîye heveskâr olan bir mübtedînin nagamâtdan akdem usûlû ta'lîm ve tahsîl eylemesi lâzımdır. Osmanlı mûsikîsinde isti'mâl olunan kâffe-i usûlât zîrde ber vech müfredât arz ve tafsîl olunmuştur.

Usûl, bir takım darblardan müteşekkildir; Bunun için usûlden evvel usûlû teşkîl eden darbın ne demek olduğunu bilmek lâzımdır. Darb, nagamâtın med ve kasrı ve mâbeynlerinin miktâr-ı faslı olan bir zamandan kinâyedir. Bu darb ta'bî olduğu hareket ve reftâra göre üç bahre mensûbdur.

Birinci : Hafîf-i evvel (Düm), ikinci hafîf-i sâî (Düüm), üçüncü sakîldir (Düüüm). Hafîf-i evvel müteharrik-i sâî sakîl iken harfîn telaffuzu miktârıdır. Hafîf-i sâî, hafîf-i evvelin za'fıdır. Sakîl, hafîf-i sâînin za'fıdır. Ama miktâr-ı telaffuz i'tidâle riâyet olunarak isti'mâl edenin idâre ve irâdesine mütevakkıfıdır. Ta'rîfât-ı nazaran işbu durûbun bir tarz-ı mahsûsada aded-i muayyen üzere hey'eti usûl-i mûsikîyi teşkîl eder. Yani usûl-i mûsikî muayyen durûb ve zamânı meş'ar nagamât-ı mûsikînin veznidir demektir. Ma'mâfîh mûsikînin bu gibi mebâhis-i nazarîyyesi ta'rîf ile husûl-pezîr olamayacaksa mûsikînin esâsını teşkîl eden usûlleri bir üstâddan

telakkî etmekle esâs maksada vusûl daha seri‘ ve mümkün olacağını dermeyân ile sûver ü eşkâl-i usûlât ber vechi âtî beyân olunur.

Düm	Tek	Teke	Tekâ	Tâ	Hek
		 	 		
Sağ	Sol	Sağ Sol	Sağ Sol	Sağ-Sol	Sağ-Sol

Usûlât-ı darb hesâbı üzere teşkil edilmiş olduğu bâlâda zikredildiği cihetle zîrde münderîc usûllerdeki elfâz her birinin kaçar darb imtidâd ettiği âletlerine vaz‘ olunan numara ile işaret edildi. Düyek usûlü sekiz darbdan ibâret olduğuna misal olarak anı beyân eyledik.

Düm	Tek	Tek	Düm	Tek	
	 		 	 	
1	2 3	4	5 6	7 8	Sıra numarası

DARB-I HAFÎF-İ EVVELİN İCTİMÂINDAN HÂSIL OLAN USÛLLERDİR

“Düyek” Darb

8

Düm tek tek düm tek

1 2 1 2 2

“Şarkı düyeği” Darb

7

Düm tek tek düm tek

1 1 1 2 2

“Yürük Semâî” Darb

6

Düm tek tek düm tek

1 1 1 1 2

“Devr-i Hindî” Darb

14

Düm düm tek düm tek düm

3 2 2 3 2 2

“Devr-i Revân“ Darb

26

Düm düm tek düm tek tek

5 4 4 5 4 4

“Katakofti” Darb

8

Düm tek tek

3 2 3

“Şarkı Devr-i Revân” Darb

16

Düm tek tek düm tek tek düm tek

2 2 2 1 2 1 2 2

Düm tek tek düm tek düm tek tek

1 2 1 2 2 1 2 1

“Sofyan” Darb

4

Düm tekâ

2 2

“Süreyyâ” Darb

5

Düm tek

3 2

“Sofyan” Darb

5

Düm tekâ

3 2

“Aksak” Darb

9

Düm tekâ düm tek tek

2 2 2 2 1

“Aksak Semai” Darb

10

Düm tekâ düm tek tek

2 3 2 2 1

“Evfer” Darb

9

Düm tekâ düm tek tek

2 2 2 1 2

“Lenk Fahte” Darb

Düm tek düm tek tekâ

2 3 1 2 2

“Evsât” Darb

26

Tekâ tekâ düm tek düm düm tek

2 3 2 2 2 2 2

Tekâ düm düm

3 4 4

“Nîm Hafîf” Darb

16

Düm tek tek düm tek tek düm

1 1 2 1 1 2 1

Tek düm düm tâhek tekâ tekâ

1 1 1 2 1 1

“Hafîf” Darb

32

Düm tek tek düm tek tek düm tekâ düm tek tek düm tekâ düm düm tek

1 1 2 1 1 2 2 2 1 1 2 2 2 1 1 1

teke düm tek teke düm tâhek tekâ tekâ

1 1 1 1 1 2 1 1

HAFÎF-İ SÂNÎDEN OLAN DURÛBUN İCTİMÂINDAN HUSÛLE GELEN USÛLLER

“ Sengin Semâ” Darb

6

Düm tek tek düm tek

1 1 1 1 2

“Çifte Düyek” Darb

8

Düm tek tek düm düm tek tekâ

1 2 1 1 1 1 1

“Frenkçin” Darb

12

Düm düm düm düm tekâ tekâ tekâ tekâ

1 2 1 2 2 2 1 1

“Frengi Fer” Darb

14

Düm düm düm düm düm tek

1 2 1 2 1 1

Düm düm tâhek tekâ tekâ

1 1 2 1 1

“ Berefşan” Darb

16

Düm tek düm tek düm düm tek

3 1 2 1 2 1 1

Düm düm tâhek tekâ tekâ

1 1 2 1 1

“ Fer” Darb

16

Düm tekâ düm tek düm tek tekâ

2 2 2 2 1 1 1

düm tâhek tekâ tekâ

1 2 1 1

“Muhammes” Darb

16

Düm tekâ düm tek düm düm tek tekâ

1 1 1 1 1 1 1 1

Düm tek tekâ düm tâhek tekâ tekâ

1 1 1 1 2 1 1

“Nîm Devir” Darb

18

Düm düm tek düm tek teke düm

2 2 2 1 1 2 1

tâhek tekâ tekâ

3 2 2

“Devr-i Kebîr” Darb

24

Düm düm tek düm tek teke düm

2 2 2 1 1 1 1

Tek tek düm tâhek tekâ tekâ

2 2 2 4 2 2

“Hezec” Darb

22

Düm düm düm tek düm düm tek tekâ

2 1 1 2 1 1 2 1

tekâ düm tek düm düm tâhek tekâ tekâ

1 1 2 2 1 2 1 1

“Nîm Sakîl” Darb

24

Düm tekâ düm tekâ tekâ düm tekâ düm

2 2 2 2 2 2 2 1

Tek teke düm tâhek tekâ tekâ

1 1 1 2 2 2

“Sakîl” Darb

48

Düm tekâ düm tekâ tekâ düm tekâ düm

2 2 2 2 2 2 2 2

tek teke düm tek tek düm düm tek düm

1 1 1 2 2 2 2 2

Tek tek düm tekâ düm düm tek teke

2 2 2 2 1 1 1 1

Düm tek teke düm tâhek tekâ tekâ

1 1 1 1 2 1 1

“Remel” Darb

28

Düm tekâ düm tekâ tekâ düm tekâ düm tek teke düm tek tek düm tek düm düm tâhek

2 2 2 2 2 2 2 1 1 1 1 2 2 1 1 1 1 2

tekâ tekâ

1 1

“Zencîr” Darb

60

“ Çifte Düyek”

Düm tek tek düm düm tek tekâ düm düm düm tek tek tek düm tâhek

1 2 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 2

“ Fahte” Tekâ tekâ

1 1

Düm tekâ düm düm düm tek tek tek düm tâhek tekâ tekâ

“ Çenber”

1 1 1 1 1 1 1 1 1 2 1 1

Düm düm tek düm tek teke düm tek tek düm tâhek tekâ tekâ

“ Devr-i Kebîr”

1 1 1 1 1 1 1 2 2 1 2 1 1

Düm tek düm tek düm düm tek düm düm tâhek tekâ tekâ

“ Berefşân”

2 1 2 1 2 1 1 1 1 2 1 1

“Darb-ı Fetih” Darb

88

Düm tek tek düm tek tek tekâ düm tek tek düm tek düm tek düm

2 1 1 2 1 1 2 2 1 1 2 2 2 2 2

Tekâ düm tek teke düm tek tek düm tekâ tekâ düm tekâ düm tek teke

2 1 1 1 1 2 2 2 2 2 2 2 1 1 1

Düm tek düm düm düm tekâ tekâ düm tekâ düm düm tek teke düm tek teke

1 2 2 2 2 2 2 2 2 1 1 1 1 1 1

Düm tâhek tekâ tekâ düm tek tek düm tek tek düm tek düm düm

1 2 1 1 1 1 2 1 1 2 1 1 1 1

Tâhek tekâ tekâ

2 1 1

“Hâvi” Darb

64

Düm tekâ düm tek teke düm tek düm tekâ tekâ düm tekâ tekâ düm tek

3 2 1 1 1 1 2 2 2 2 2 2 2 1 1

Teke düm tek düm düm tekâ tekâ düm tekâ düm düm tek teke düm tek teke düm

1 2 2 2 2 2 2 2 1 1 1 1 1 1 1

tâhek

2

Tekâ tekâ düm tek tek düm tek tek düm tek düm düm tâhek tekâ tekâ

1 1 1 1 2 1 1 2 1 1 1 1 2 1 1

“Darbeyn”

Remel ile Berefşân ve Devr-i Kebîr ile Berefşân, Remel ile Muhammes ve Frengi Fer‘ ile Berefşân ve Nîm Sakîl ile Berefşân usûllerinin birleşmesinden hâsıl olur.

DARB-I SAKÎLENİN İCTİMÂINDAN HÂSIL OLAN USÛLLER

“Devr-i Revân” Darb

26

Düm düm tek düm tek tek

5 4 4 5 4 4

“Fahte” Darb

24

Düm düm düm tek tek tek düm tâhek tekâ tekâ

4 2 2 2 2 2 2 4 2 2

“Çenber” Darb

26

Düm tekâ düm düm düm tek tek tek düm tâhek tekâ tekâ

4 2 4 2 2 2 2 2 4 2 2

TAKSÎMÂTIN USÛLLER VECHİLE TA‘RÎFÂTI

“ Râst “

İptidâ râst perdesinden başlayıp dügâh, segâh, çargâh, nevâ, hüseyinî, evc, gerdâniye basarak muhayyere kadar çıkıp ba‘de muhayyerde gerdâniye, acem, hüseyinî, nevâ, çargâh, segâh, dügâh, râst, ırak, aşîrân perdesiyle bir yegâh açıp tekrar yegâh, aşîrân, ırak, râst, dügâh açarak yine ırak ile râstda karar eder. Ancak bu kâide sâzendelerde câri ise de hanendegân esnâ-yı âgâze ve taksîm sırasında ihtirâ‘ kerdesi olarak nağme icâbına göre çargâh yerine hicâz ve segâh yerine kürdî basarak pesendîde üslûbu üzere râstda karar eder. Yine makâm râstın seyrindendir. İşbu makâm alafrangada dahi mevcûd olduğundan sol ton ta‘bîr ederler.

“ Rehâvî ”

İşbu makâm aynen râst gibi sûret-i âgâzesi icrâ olunarak râst perdesinde karardan sonra yalnız bir yegâh açmak ile hâsıl olur. Kâide-i mûsikîde rehâvînin râstdan farkı bir yegâh perdesinden ibâret olup bu kâideye dahi alafrangada sol ton derler.

“ Sazkâr “

Evvelâ râst, düğâh, segâh, nîm bûselik ile ziyâdece tegânni edip ba‘de nevâ hüseyinî ve nevâ çargâh, segâh ile râst kaldıktan sonra düğâh, çargâh, segâh ve yine düğâh, râst, ırak, aşîrân, yegâh açıp râst, düğâh, segâh, düğâh ile râstda karar eder. Bu makâm dahi râst cinsinden ise de alafrangada bûselik perdesinden olmadığı cihetle yine râst mâhûr ta‘bîr edilmektedir.

“ Nikrîz “

İbtidâ râst gösterip ba‘de nevâ, hicâz, hüseyinî, acem, gerdaniye basarak yine bu üslûb vechile perde perde nevâ, hicâz, kürdî, düğâh açıp râst, ırak ile yine düğâh açıp ırak ile râstda karar eder. Bu makâmın seyrinin iktizâsı gerek taksîmde gerek besteler meyânlarında evc perdesinde isti‘mâli dahi câ‘iz olmakla kâideye hiçbir bir sûretle mugâyir değildir. Bu makâmın alafrangada minöre müşâbeheti ve seyrinde dahi bemol kullanılmadığı için sol minöre ta‘bîr olunur.

“ Büzürk “

İptidâ nevâ, hüseyinî yâhud bûselik, çargâhı gösterip nevâ, hüseyinî, evc, gerdâniye basarak bu üslûb üzere perde perde inip nevâdan çargâh, segâh, düğâh, râst, ırak, aşîrân, yegâh gösterip ba‘de ırakdan râst, düğâh açarak tekrar râstda karar eder. Bu makâm hüseyinî girip râstda karar verir ise de alafrangada sol ton ta‘bîr olunur.

“ Sûz-nâk “

İptidâ çargâh, nevâ, şûrî, evc, gerdâniye ile muhayyere kadar çıkıp ba‘de sünbûle basarak tekrar perde perde şûrî, nevâ, çargâh, segâh, düğâh açarak ve zirgûle basmayarak râstda karar eder. Her ne kadar bu makâm alafrangada nâ-mevcûd ise de seyr ve hareketi sol minöre müşâbih olduğuna sol majör ta‘bîr olunur.

“Neveser”

İşbu makâm hicâz, nevâ şûrî, evc, gerdâniye, muhayyer ile sünbüle basıp yine bu minvâl üzere perde perde nevâyâ inip ba‘de hicâz, kürdî, dügâh açarak yegâhdan ırak ile râst perdesinde karar eder. Bu makâm alafrangada mevcûd değilse de sol minöre ta‘bîr edilir.

“ Hicâzkâr “

İptidâ evc, gerdâniye, muhayyer, sünbüle, tîz çargâh yine sünbüleden bu üslûb üzere nevâyâ kadar inip ba‘de çargâh, segâh ile dügâh açarak zirgûle ile râstda karar eder. Bu makâm dahi alafrangada mevcûd değilse de yine râst i‘tibâriyle sol majör ta‘bîr olunur.

“ Hicâzkârkürdî “

Evvelâ hüseyinî, acem, gerdâniye, muhayyer, tîz kürdî göstererek yine muhayyer, gerdâniye, acem, hisar, nevâda kalıp ba‘de acem, gerdâniye, sünbüle göstererek gerdâniye, acem, hisar, nevâ, çargâh, kürdî, zirgûle, râst, pes acem, râst yine zirgûle gösterip râstda karar eder. Bu makâm alafrangada istîmâl olunmaz ise de Türk’ün en güzîde usûllerinden olup ruhu pek latîf okşar.

“ Nihâvend-i Kebîr “

İptidâ hicâz, nevâ, hüseyinî, acem, gerdâniye, muhayyer, sünbüle basarak ba‘de dönüp bu üslûb üzere nevâyâ kadar inip tekrar nevâdan evc, şûrî yine nevâ, çargâh, kürdî, dügâh açarak râstda karar eyler. Buna dahi alafrangada sol majör ta‘bîr olunur.

“ Nihâvend-i Rûmî “

Makâm-ı mebhûsun bûselik ile beynlerindeki fark bu vechiledir: Evvelâ hicâz, nevâ, şûrî, evc ya‘ni acem perdesine evc, çargâh yerine hicâz kürdî ile râstda karar eder marû‘z-zikr neveser makâmına dahi müşâbeh-i tâmmesi vardır. Bu makâm alafrangada sol majör tesmiye olunur.

“ Pençgâh ”

Evvelâ hicâz, nevâ, hüseyinî, acem, gerdâniye, muhayyere kadar çıkıp ba‘de bu uslûb vechile dönüp nevâyâ kadar inip nişâbûr çâşnîsi ile tîz hicâz, segâh, kürdî basarak râst perdesinde karar eyler. Alafrangada bu makâma dahi sol majör denilir.

“ Sûzidilârâ “

İptidâ râst, bûselik, nevâ göstererek hüseyinî, evc, gerdâniye ile muhayyere basarak bu uslûb vechile nevâyâ kadar inip ba‘de nevâ bûselik, segâh, düğâh, râst, ırak, aşîrân perdesine kadar inip ırak, râst, düğâh açarak ırak ile râst perdesinde karar eder.

“ Selmek “

Evvelâ râst, çargâh, nevâ, hüseyinî perdelerinde âgâz eyleyip râst çâşnîsiyle âgâz ettikten sonra çargâh, hüseyinî iki def‘â icrâ olunarak tekrar râst perdesinde karar eder.

“ Tarz-ı Nevîn “

Bidâyeten acem, gedâniye, şehnaz, tîz segâh basarak dönüp acem, hüseyinî, hicâz ile çargâha kadar inip çargâhtan kürdî perdesiyle düğâh açmayarak zirgûle perdesiyle râstda karar eder.

“ Pesendîde “

İptidâ hicâz, nevâ, hüseyinî, acem, gerdâniye, muhayyer, sünbüle perdeleriyle icrâ olunur.

“ Zâvîl “

İptidâ evc, gerdâniye göstererek perde perde mâhûr âgâzesiyle bûselik perdesini basmayarak râsta kadar inip tekrar dönüp düğâh, kürdî, hicâz perdesiyle nikrîz kâidesi üzere segâh, çargâh, düğâh açarak râstda karar eyler.

“Mâhûr”

Evvelce evc, gerdâniye göstererek muhayyer, tîz segâh, tîz çargâh basarak tekrar dönüp perde perde inerek bûselik perdesini bihakkın icrâ eyleyip râstda karar eder. Alafrangada bu makâma ton ta‘bîr olunur.

“ Şevk-i Dil “

Evvelce evc, gerdâniye göstererek mâhûr kâidesi üzere nevâya kadar inip nevâdan sonra sûz-nâk kâidesi vechile râstda karar eyler.

“ Dügâh “

İptidâ segâh, çargâh, hicâz ile sabâ çâşnîsi gibi âgâze edip ba‘de zirgûle ile dügâhı bir iki def‘â icrâ ederek ister ise bu üslûb üzere hicâz perdesiyle hüseyinîye kadar çıkıp yine bu minvâl üzere inerek zirgûle ile dügâhda karar eyler. İşbu makâma alafrangada la minör derler.

“ Sabâ “

Evvelâ segâh, çargâh perdesiyle hüseyinî, acem, gerdâniye, şehnâz perdesine kadar çıkıp ba‘de bu üslûb üzere yine perde perde çargâh perdesine kadar inip segâh ile dügâhda karar eder.

“ Uşşâk “

İptidâ râst, dügâh, segâh, çargâh, nevâ, hüseyinî perdeleriyle âgâze ederek râsta kadar inip ba‘de gerdâniye, acem, hüseyinî, nevâ, çargâh, segâh, dügâh, râst açarak dügâhda karar eder. Bu makâma alafrangada la ton denir.

“Hûrî”

Evvelce râst, dügâh, çargâh, segâh, dügâh açarak râst inip ba‘de hüseyini, acem, nevâ, çargâh, segâh, dügâh, râst açarak yine dügâhda karar eder. Ancak bu makâmın uşşâkdan şu kadar farkı olabilir ki hüseyinî perdesinden perde perde inip râsta geldikde bir iki def‘â râst ve çargâh basarak dügâhda karar eder. Alafrangada la denir.

“Bayâti”

İptidâ çargâh, nevâ, hüseynî, acem, gerdâniye perdeleriyle yine nevâyâ kadar inip ba‘de nevâdan çargâh, segâh, dügâh açarak bir râst gösterip tekrar gerdâniye, acem, hüseynî, nevâ, çargâh, segâh okşayarak dügâhda karar eyler. Bu da râst yolundadır.

“İsfahân”

Evvelâ hicâz, nevâ, hüseynî, acem, gerdâniye ile muhayyere kadar çıkıp ba‘de bu üslûb üzere yine nevâyâ kadar inip hicâz, segâh ile dügâh perdesinde karar eder. Alafrangada re ton derler.

“Hümâyûn”

Evvelâ isfahan makâmı gibi hicâz ile nevâdan âgâz ederek nevâyâ kadar inip ba‘de nevâdan hicâz, kürdî, râst açarak yine dügâhda karar eder.

“Hicâz”

Evvelce hicâz, nevâ, hüseynî, evc, şehnâz göstererek âgâze edip nevâyâ kadar inip ba‘de nevâ, hicâz, kürdî ile dügâhda karar eyler.

“Nişâbûr”

Evvelâ nevâ, hüseynî, muhayyer, gerdâniye, acem, hüseynî, nevâ, hicâz, bûselik basarak dügâha kadar inip ba‘de dügâhdan bûselik, hicâz, nevâ, hüseynî, acem gösterip yine nevâ, hicâz ile bûselik perdesinde karar eder.

“Nişâbûrek”

İptidâ nevâ, hüseynî, muhayyer gösterip tekrar nişâbûr makâmı gibi âgâze icrâ eder. Şu kadar fark var ki bunun karagâhı dügâh perdesinde nişâbûrek bûselik perdesindedir.

“Nevâ”

Evvelâ hicâz, nevâ, hüseyinî yine nevâ, çargâh, segâh basıp tekrar çargâh, nevâ, hüseyinî, evc, gerdâniye, muhayyer perdeleriyle âgâze edip nevâyâ kadar yine gerdâniye, muhayyer tekrar gerdâniye, acem, hüseyinî, nevâ, çargâh ile segâhdan sonra dügâhda karar eder.

“Sultânî Irak”

İptidâ hicâz, nevâ, hüseyinî, acem, gerdâniye perdeleriyle ısfahan çâşnîsi gibi âgâze ederek nevâyâ kadar inip nevâdan çargâh, segâh, dügâh, râst, ırak, aşîrân perdeleriyle yegâh açıp tekrar ırak, râst, dügâh, segâh göstererek uşşâk makâmı misilli dügâhda karar eder. Bu makâmın alafrangada ton ta‘bîr olunur.

“Hüseyinî”

Evvelâ nevâ, hüseyinî, evc, gedâniye, tîz segâh, çargâh basarak yine bu üslûb üzere nevâ, çargâh, segâh ile dügâhda karar eyler. Alafrangada evveliyâtı sol ton gibi gösterilse de la minöre denir.

“Hisâr”

Evvelce hisar, hüseyinî, acem, şehnâz, muhayyer basarak yine bu üslûb üzere hisar perdesine kadar inip tekrar nevâ, hüseyinî, acem, gerdâniye ile dönüp nevâ, çargâh, segâh ile dügâhda karar eyler. Bu makâm dahi alafrangada la minöre denir.

“Acem”

İptidâ hüseyinî, acem, muhayyer, gerdâniye, acem, hüseyinî, nevâyâ kadar inip ba‘de çargâh, nevâ, hüseyinî, acem, gedâniyeye kadar çıkıp bayâtî çâşnîsi gibi karar eder.

“Gül’izâr”

İptidâ evc, gerdâniye, muhayyer yine gerdâniye, muhayyer yine gül’izâr evc, hüseyinîye kadar inip ba‘de nevâ, hüseyinî, nevâ, acem, hüseyinî, nevâ, hüseyinî, nevâ, çargâh, segâh, şûrî, nevâ, evc, gerdâniye ve yine bu üslûb üzere gerdâniyeden dönüp evc, şûrî, nevâ, çargâh, segâh, dügâh bir râst açıp tekrar dügâh, segâh, çargâh yine

segâh, çargâh, nevâ, hüseyinî gösterip yine hüseyinî, nevâ, çargâh, segâh ile düğâhda karar eder. Alafrangada ton derler.

“Kûçek”

İptidâ gerdâniye, evc, hüseyinî perdesine kadar âgâze edip ba‘de hüseyinî perdesinden nevâ basmayarak sabâ çâşnîsiyle düğâhda karar eder. Alafrangada isti‘mâl olunmaz.

“Gerdâniye”

Evvelâ evc, gerdâniye perdesinden âgâze edip hüseyinî perdesine kadar indikten sonra ba‘de hüseyinî perdesinden yine bu üslûb üzere perde perde tîz çargâha kadar çıkıp ba‘de yine bu tarîk ile hüseyinî perdesinden çargâh ile düğâhda karar eder. Alafrangada isti‘mâl olunmaz.

“Arazbâr”

Evvelce acem, gerdâniye gösterip sünbüle, muhayyer, gerdâniye, acem, hüseyinî, nevâyâ kadar inip ba‘de çargâh, nevâ, hüseyinî, acem, gerdâniye, muhayyer göstererek tekrar perde perde bu üslûb üzere çargâh, segâh ile düğâhda karar eyler. Bu dahi alafrangada re minöre müşâbihtir.

“Şehnâz”

İptidâ şehnâz perdesinden bed‘ ile muhayyer, tîz segâh, tîz çargâh tekrar tîz segâh, muhayyer, şehnâz, acem, hüseyinî, nevâ, hicâz ya‘nî uzzâl kürdî basarak düğâh perdesinde karar eyler.

“Tâhir”

Evvelâ gerdâniye, muhayyer, tîz çargâh, tîz segâh, muhayyer, gerdâniye, evc gösterip ba‘de hüseyinî, evc, gerdâniye, muhayyere kadar çıkıp muhayyerden perde perde nevâyâ inip nevâdan muhayyer, gerdâniye, acem, hüseyinî, nevâ, çargâh, segâh iki def‘â icrâ ederek düğâhda karar eyler.

“Muhayyer”

Bidâyeten gerdâniye, muhayyer, tîz segâh, tîz çargâh, tîz nevâ ile şûrî yolunda sabâ icrâ ederek muhayyere kadar inip ba‘de muhayyerden perde perde nevâ, çargâh, segâh açarak cüz’î sabâ çeşnisi belli belirsiz icrâ ederek düğâhda karar eder. Ya‘nî bunun tâhir makâmı ile beynlerinde olan fark şu kadar olabilir ki tâhir makâmı karar verirken bayâtî üslûbu üzere karar verip muhayyerde sabâ çâşnisiyle karar vermekten ibâretidir.

“Sipîhr”

Evvelâ şehnâz, muhayyer ile şehnâz makâmı gibi âgâze edip hüseyinî perdesine kadar basarak hisar makâmı kararı gibi düğâhda karar eyler.

“Bayâtîarazbâr”

İptidâ gerdâniye, muhayyer, tîz çargâh, sünbüle, muhayyere kadar gerdâniye, evc, şûrî ile nevâyâ inip nevâdan gerdâniye göstererek âdetâ bayâtî kararı gibi düğâhda karar verir.

“Muhayyer Sünbüle”

Evvelce gerdâniye, muhayyer, sünbüle, tîz çargâh basarak tekrar sünbüle, muhayyer, gerdâniye, acem, hüseyinî, uzzâl, çargâh, segâh basarak ya‘nî sabâ çâşnisi gibi düğâhda karar eder.

“Bûselik”

İptidâ bûselik, çargâh, nevâ, hüseyinî, acem, gerdâniye basarak âgâze edip ba‘de bu minvâl üzere çargâha kadar inip bûselik, segâh, düğâh, zirgûle perdesiyle düğâhda karar eder.

“Sabâ Bûselik”

İptidâ râst gösterip sabâ, uzzâl, hüseyinî, acem, gerdâniye, şehnâz basarak yine bu üslûb üzere sabâ perdesine kadar inip segâh, düğâh, zirgûle perdesiyle düğâhda karar eder.

“Hicâz Bûselik”

Evvelâ hicâz makâmı gibi nevâ, hüseyinî ile başlayıp icrâ ederek düğâha kadar inip ba‘de bûselik icrâ ederek düğâhda karar verir. Diğer sûret dahi gerdâniyeden bed‘ ederek yine hicâz perdesinden dahi olur.

“Nevâ Bûselik”

Bâlâde zikr olunduğu vechile nevâ makâmını bilicrâ bir yegâh açıp ba‘de hüseyinî perdesiyle bûselik icrâ ederek düğâhda karar eyler.

“Hisar Bûselik”

Bu dâhi beyân olunduğu üzere hisar makâmını bilîfâ düğâh icrâsından sonra tekrar bûselik icrâ ederek düğâh perdesinde karar eyler.

“Acem Bûselik”

Bu dahi marü‘z-zikr acem makâmını bilicrâ bir yegâh açıp tekrar yegâhdan dönüp hüseyinî perdesiyle bûselik icrâ ederek düğâhda karar eyler.

“Arazbâr Bûselik”

Bu dahi arazbâr makâmını bilîfâ bûselik çâşnîsiyle düğâhda karar eder.

“Gerdâniye Bûselik”

Bu dahi gerdâniye makâmını icrâdan sonra bûselik ile düğâhda karar eyler.

“Mâhûr Bûselik”

Bu dahi mâhûr makâmını icrâ ile râsta kadar inip ba‘de bûselik icrâsı ile düğâhda karar eyler.

“Tâhir Bûselik”

Yine bâlâda zikr olunduğu vechile tâhir makâmını bi’l-icrâ bûselik icrâ ederek düğâhda karar eyler.

“Şehnâz Bûselik”

İptidâ şehnâz makâmını icrâ ederek bûselik kararıyle düğâhda karar eyler.

“Muhayyer Bûselik”

Bu dahi muhayyer makâmını icrâdan sonra bûselikde karar eyler.

“Kürdî”

İptidâ râst, düğâh, nihâvend, çargâh, nevâ, hüseyinî, acem, gerdâniye, muhayyer, tîz segâhtan tîz çargâha kadar çıkıp ba’de bu üslûb üzere yine râsta kadar inip tekrar kürdî perdesiyle düğâhda karar eyler.

“Sabâ Zemzeme”

Evvelâ segâha sabâ perdesiyle sabâ üslûbu üzere âgâze edip düğâhdan râsta kadar inip ba’de bir nevâ, çargâh, kürdî perdesiyle düğâhda karar eyler.

“Nevâ Kürdî”

Bu dahi nevâ makâmını icrâdan sonra düğâh açarak tekrar dönüp nevâ, çargâh, kürdî perdesiyle düğâhda karar eyler.

“Acem kürdî”

Evvelâ acem makâmını icrâ ederek düğâha kadar inip düğâhdan kürdî, çargâh, nevâ açarak yine dönüp kürdî ile düğâhda karar eder.

“Zevkutarâb”

İptidâ gerdâniye, muhayyer, sünbüle, evc, şûri, nevâ, hicâz, kürdî basarak arabân çâşnîsiyle ile âgâze edip râsta kadar inerek ba‘de dügâh, kürdî, çargâh, nevâ açarak dönüp bu yoldan kürdî perdesiyle dügâhda karar eyler.

“Muhayyer Kürdî”

Evvelâ muhayyer makâmı üslûbu üzere âgâze ederek cüz’î sabâ çâşnîsi göstererek dügâh, râst, yegâha kadar inip ba‘de dügâh, kürdî, çargâh, nevâ ile dönüp kürdî perdesiyle dügâhda karar eyler.

“Segâh”

Evvelce kürdî, segâh göstererek çargâh, nevâ, hüseyinî, gerdâniye ile bu yoldan aşağıya kadar inip ba‘de râst, segâh, çargâh, nevâ, hüseyinî gösterip tekrar dönüp kürdî perdesiyle dügâh açmaksızın segâhda karar eder. Âgâze ve besteler meyânlarında evc isti‘mâl, tîz segâh isti‘mâl seyrindedir.

“Müsteâr”

Bidâyeten kürdî, segâh, hicâz, nevâ, hüseyinî, acem, gerdâniye perdeleriyle âgâze ederek nevâyâ kadar inip ba‘de hüseyinî, nevâ, hicaz, segâh, kürdî basarak dügâhsız segâhda karar eyler. Bu makâm alafrangada si minör tonuna müşâbihdir.

“Mâye”

İptidâ nevâdan bayâtî üslûbu üzere âgâze ederek segâha kadar inip ba‘de râst, kürdî, segâh, çargâh, nevâ, hüseyinî, acem gösterip dönüp bu siyâk üzere kürdî ile dügâh açmaksızın segâhda karar eyler.

“Hüzzâm”

İptidâ çargâh, nevâ, şûri, evc, gerdâniye, muhayyer, sünbüle basarak bu üslûb üzere perde perde şûri ile nevâyâ inip ba‘de çargâh, segâh, kürdî ile yine segâhda karar eyler.

“Vech-i Arazbâr”

Evvelce arazbâr üslûbu üzere âgâze edip nevâya kadar ba‘de nevâ, şûrî ile hüzzâm gibi segâhda karar eyler.

“Revnâknümâ”

İptidâ kürdî, segâh ile müsteâr çâşnîsi gibi âgâze edip ba‘de segâh, kürdî, dügâh açmaksızın râst ile ırakda karar eyler.

“Sultânî Hüzzâm”

Evvelâ hüzzâm gibi âgâze ederek segâhda karar ettikten sonra bir çargâh gösterip râst gâh râst aşîrâna kadar inip ba‘de aşîrândan dönüp râst, dügâh, segâh, çargâh, nevâ, şûrî, evc ile hüzzâm gibi segâhda karar eder.

“Irak”

İptidâ nevâ, aşîran, ırak, râst, dügâh, segâh, çargâh, nevâ göstererek dönüp nevâdan çargâh, segâh, dügâh, râst, ırak, aşîrân ile bir yegâh açıp ba‘de ırak, râst, dügâh, segâh, çargâh, nevâ açarak bu minvâl üzere ırakda karar eyler.

“Bestenigâr”

Evvelce rast, çargâh gösterip sabâ üslûbu üzere âgâze edip ba‘de çargâh, segâh, dügâh, râst açarak ırakda karar eyler.

“Râhatü’l-ervâh”

İptidâ hicâz çâşnîsiyle âgâze edip rehâhda karardan sonra ırak üslûbu üzere ırakda karar eyler. Bu alafrangada ırak ise de fa diyes tona müşâbihdir.

“Dilkeş-hâverân”

Bu dahi hüseyinî makâmı gibi âgâze edip dügâhda karar eyledikten sonra ırak makâmı icrâsıyla ırakda karar eyler.

“Evc”

Evvelâ acem, gerdâniye, muhayyer, tîz segâh, tîz çargâh basarak bu üslûb vechile yine nevâyâ kadar inip ba‘de çargâh, segâh, dügâh açarak ırakda karar eyler.

“Evc-ârâ”

İptidâ acem ile evc perdesini gösterip şehnâz, muhayyer basarak yine evc, acem, nevâ, hicâz, segâh, kürdî ile dügâh açmaksızın râst ile ırakda karar eyler.

“Ferahnâk”

Evvelâ nevâ, acem, gerdâniye, muhayyer göstererek tîz çargâh, tîz segâha çıkıp ba‘de bu üslûb vechile nevâyâ kadar inip ister hicâz ile ister çargâh ile segâh, dügâh, râst, ırak, aşîrân ile bir yegâh açıp dönüp tekrar ırakda karar eyler.

“Şevk-efzâ”

Evvelce Acem, gedâniye perdesiyle şehnâz, sünbüle basarak yine bu üslûb üzere dönüp acem, hüseyinî, hicâz, çargâh, kürdî, dügâh, râst, aşîrân, yegâh açıp ba‘de aşîrândan tekrar râst dügâh yine râst ile aşîrânda karar eyler. Buna alafrangada fa ton derler.

“Şevk-âver”

Evvelâ arazbâr çâşnîsi gibi âgâze ederek nevâyâ kadar inip ba‘de nevâdan acem yolundan aşîrânda karar eyler. Bu âdi yol olub bir kavî daha mevcûddur ki iptidâ gerdâniye, muhayyer, sünbüle, tîz çargâh basarak dönüp bu üslûb üzere cüz’î sabâ gibi uzzâl perdesiyle çargâha inip ba‘de çargâhtan nevâ, hüseyinî, acem basarak tekrar perde perde yegâha kadar inip yegâhdan aşîrân ile râst, zirgûle okşayarak aşîrânda karar eyler.

“Şevkutarâb”

İptidâ sabâ üslûbu üzere hareket edip uzzâl, hüseyinî, acem, gerdâniye, muhayyere kadar çıkup tekrar muhayyerden perde perde inip çargâh, kürdî, dügâh, râst açarak aşîrân, yegâh ile yine hüseyinî aşîrânda karar eyler.

“Sûz-i Dil”

İptidâ hisar, hüseyinî, şehnâz, muhayyer gösterip ba‘de acem, hüseyinî, hisar, çargâh, düğâh, zirgûle ile aşîrânda karar eyler. Bu makâma alafrangada re minör derler.

“Bûselik Aşîrân”

Evvelce Bûselik makâmı gibi âgâz edip hüseyinî perdesine kadar çıktıktan sonra acem, gerdâniye, muhayyer basarak, dönüp perde perde düğâha kadar inip râst ile aşîrânda karar eyler.

“Hüseyinî Aşîrân”

Bûselikaşîrân ile bunun farkı ancak iptidâsında olup birisi bûselikden birisi hüseyinîden bed’ ettiği hasbiyle seyr ve hareketçe bir farkları olmadığından bir perdede kalır.

“Acemaşîrân”

İptidâ hüseyinî, acem gösterip üslûb-ı acem üzere âgâz ederek kendi mukâbili olan aşîrânda karar eyler. Bu makâma alafrangada fa ton derler.

“Ferahfezâ”

Evvelâ nevâ, hüseyinî, gerdâniye, muhayyer perdeleriyle âgâze ederek nevâyâ kadar inip ba‘de düğâh, kürdî, çargâh ile râst aşîrân kalıp tekrar aşîrân, yegâh basarak yegâhda karar eyler.

“Nühüft”

İşbu nühüft makâmı gizli bir şey olduğu cihetle edvâr-ı kadîmde iptidâ muhayyer perdesinden bed’ ederek nevâyâ kadar inip ba‘de ısfahan çâşnîsine karıp hicâz, kürdî ile düğâhda karar eyler. Deyû tahrîr ve beyân eylemişler ise de (Recep Çelebî) ve (Buhurcu-zâde) gibi hânendegân-ı kadîmenin kavli nevâdan hareketle evc, muhayyer basarak düğâh, râst, ırak ile aşîrânda kalır demişler. Ve neyzen (Ali Hoca) ve tanbûrî (Mehmed Çelebî) kavli nevâ perdesinden hareket edip rehâvî çâşnîsiyle

râsta inip râstdan ırak ile aşîrânda kalır deyû iddiâ eylemişler. Ve ekseriyet bu tarîkı müstahsen görmüştür. Rehâvî çâşnîsiyle râst, ırak, aşîran, yegâh açıp tekrar perde perde rehâvî yüzünden hüseyinî perdesine kadar çıkıp ba‘de aşîrâna kadar inip karar eyler.

“Tarz-ı Cedîd”

İptidâ hicâz, nevâ, hüseyinî, acem basarak gerdâniye ile tekrar nevâyâ dönüp dügâh, kürdî, çargâh, nevâ ile dönüp râst, aşîrân ile yegâhda karar eyler.

“Şedarabân”

İptidâ hicâz, nevâ, evc, hicâz şûrî ile gedâniye, muhayyer basıp tekrar nevâyâ kadar da indikten sonra nevâ, çargâh, kürdî, dügâh, râst, ırak, aşîran ile yegâhda karar eyler. Alafrangada sol bemol derler.

“Yegâh”

Evvelce Nevâ üslûbu üzere âgâze ederek dügâha kadar inip ırak çâşnîsiyle aşîrân yegâh kalır.

Aded 87

Mûsıkî 87 usûlden ibâret olup her birerlerinin taksîmâtı sahîhan ve muntazaman bâlâyâ kayd olundu.

87 usûl-i mûsıkîden ibâretdir.

Mâ'ilî

Râst geldim iki câne biri al giymiş biri mâ'ilî
 Al giyen aldı aklımı ille mâ'ilî mâ'ilî
 İkisi de hem hânımdır hem cânımdır ille mâ'ilî mâ'ilî

Birisinin yanağında açılmış gül ile karanfil
 Eyledi mahzûn kaşı kemân saçı sünbül
 Yanağı gül gülistanlık kendisi bülbül
 İstemem öyle güzeli ille mâ'ilî mâ'ilî

Gerdende hep dizilmiş serâpa püskürme benler
 Koy vermez ki seyredelim o nâzik samûrî perçemler
 Şeker mi bal mıdır sözler hele o inci dişler
 Söyledikçe ömrüm artar ille mâ'ilî mâ'ilî

Öyle bir nîm-nigâh bakdı zapt etdi kendisine beni
 Nasıl mecbûr olmasın o gören cânlar seni
 Bilirim hazîne değersin bana satmazsın kendini
 Fakat bir pula değmezsın ille mâ'ilî mâ'ilî

Garîbim aşkımdan oldum bîgâne
 Râst gelince of o câne
 Nâmı gitdi bak cihâne
 İlle mâ'ilî mâ'ilî

Kapakta

(Neş'e-i Dil)

Yazılıdır

Kâr **BÛSELİK**
Beste

Sur-ı şâhi eyledi âlâmı tay
 Nağme-sâz oldu gönül hey yâr-ı hey
 Bu donanma-yı ferahzâde cihân
 Neş'esinden cûş eder mânendi ney
 Âsumandan tâ bu sûrun seyrine
 Verdi hurşîd encüm-i nâhidî pey
 Dem bu demdir zevk u şevkînden gönül
 Kâra âgâz eylesün mânendi ney

SONUÇ ve ÖNERİLER

Osmanlı Türkçesi'nden günümüz Türkçesi'ne çevirisini yapmış olduğumuz, Neş'e-i Dil Hanım'a âit Mecmû'a-i Mûsikî-i Zîbâ, Konya Koyunoğlu Kütüphanesi'nde 13808 numara ile kayıtlıdır. Sahibi Neş'e-i Dil Hanım hakkında herhangi bir tarihi bilgiye rastlanamamıştır. Tezimiz, bu mecmû'a ile ilgili yapılmış ilk çalışmadır. Bu sayede, bir güfte mecmû'ası daha hazırlanarak ilgililerin dikkatine sunulmuştur. Bir güfte mecmû'ası olarak; hem mûsikî hem edebî alanda gerekli çalışmayı yapmaya istekli olan kişilere kaynak olabilecektir. Ülkemizde ve yurt dışında, kütüphâne kayıtlarının hâricinde, içlerinde güfte bulunduğuna dâir herhangi bir bilgi içermeyen birçok eser mevcuttur. Kanaatimizce bu eserlerin tam listelerinin çıkarılması ve bu alanda çalışma yapacak olanlara sağlıklı bir şekilde sunulması mecbûriyet arz etmektedir. Yaptığımız çalışma doğrultusunda tespit edilebilen bir diğer eksiklik ise yazılan mecmû'aların yazılış tarihlerinin tespiti yönündedir. Bu alanda yeterli imkân ve bilgiye sâhip kişilerin, mecmû'aların tarihleri, mecmû'a içerisinde mevcut vezin, makâm, usûl, form, bestekâr, güfte şâiri, nazım şekli ve türü gibi muhtelif bilgilerin envanterlerini çıkarmak hususunda gerekli olan titiz çalışmayı sürdürmelerinin de faydalı olacağı muhakkaktır. Bildiğimiz üzere güfte mecmû'alarının sayıca çokluğu, bu alanda ciddi bir dayanışma ile çalışma gruplarının oluşmasına sebep teşkil edecek niteliktedir. Bu çalışmaların sonunda elde edilecek sonuçlardan bir tanesi günümüz harflerine çevirisi yapılmış olan tam bir güfte envanteri olacaktır. Mecmû'aların muhteviyatı, daha önce ilgili başlıkta sunduğumuz üzere değişiklik gösterebilmektedir. Bu değişiklikler göz önüne alındığında akla gelebilecek muhtelif bilgiler, makâm, usûl, form, bestekâr, güfte şâiri, nazım şekli ve türü gibi, doğru tespitleri yapıldığında sağlıklı sonuçlar oluşturabilecektir. Bu bilgiler dâhilinde yine mecmû'alar üzerinde yapılacak özverili çalışmalar, edebî alanda olduğu kadar mûsikî nazariyatı alanında da pek çok bilgi açığının tamamlanmasına, bazı yanlış yazılmış güftelerin düzeltilmesine yardımcı olacaktır.

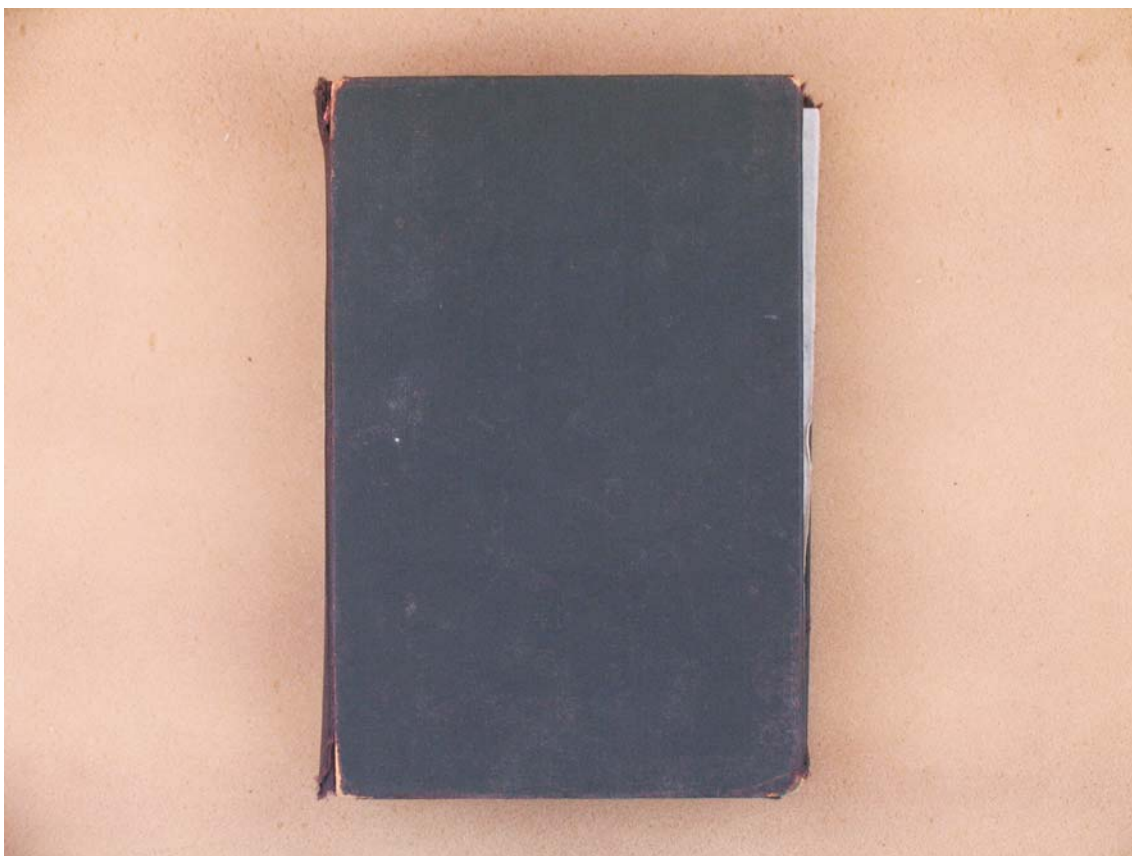
Mecmû'a-i Mûsikî-i Zîbâ'nın güfteler yanında ihtiva ettiği nazariyat alanına yönelik bilgiler, günümüz nazarî bilgileriyle mukayese edilerek ortaya çıkacak sonuçların bilimsel olarak değerlendirilmesi, ayrı bir araştırma ve inceleme konusu olacak niteliktedir.

KAYNAKÇA

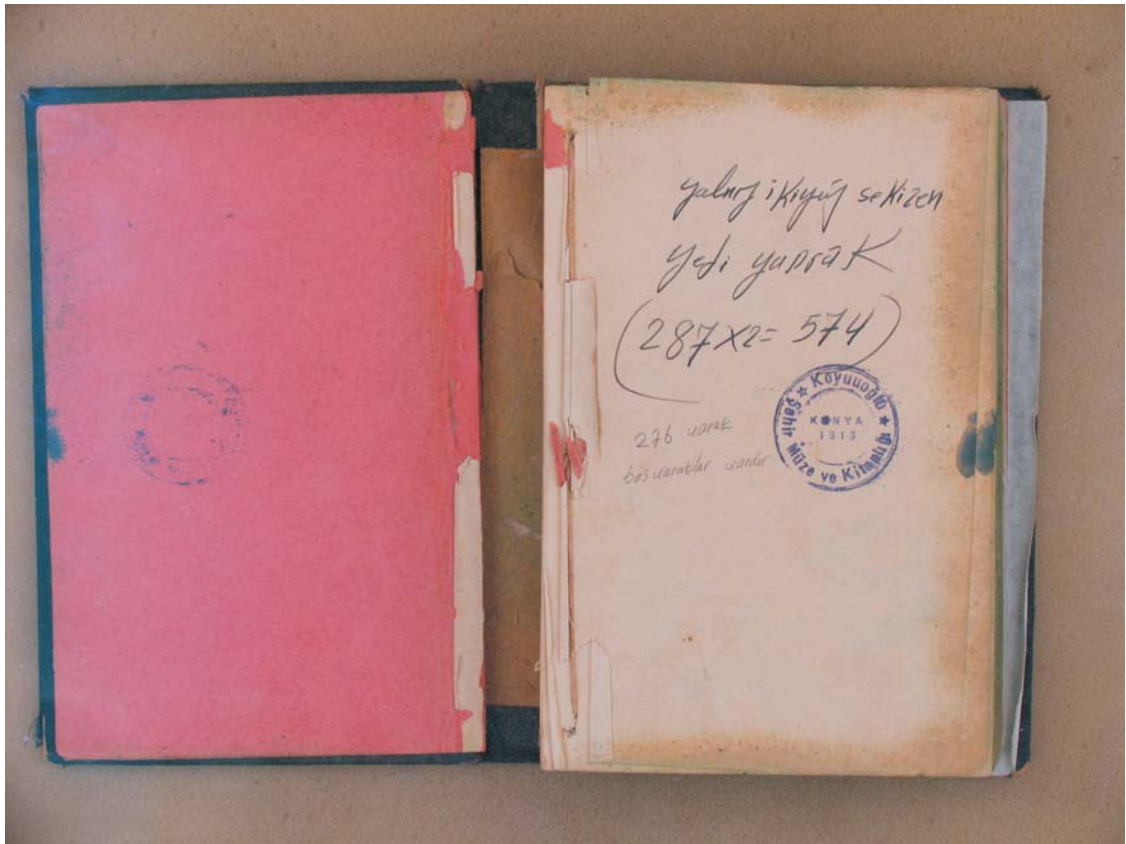
- Akdoğu, Onur (1989). *Türk Müziği Bibliyografyası* (1. Baskı). İzmir: Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı Yayınları
- Aksoy, Bülent (2008). *Geçmişin Musiki Mirasına Bakışlar* (1. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık
- Aksüt, Sadun (1993). *Güfteler Hazinesi* (2. Baskı). İstanbul: İnkılâp Yayınları
- Behar, Cem (1993). *Zaman, Mekân, Müzik; Klâsik Türk Musikisinde Eğitim (Meşk), İcra ve Aktarım* (1. Baskı). İstanbul: Afa Yayınları
- Çıpan, Mustafa (2000). *Derviş Avnî; Güfte ve Şiir Mecmuası* (1. Baskı). Konya: T.C. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları
- Öztuna, Yılmaz (1987). *Türk Mûsikîsi; Teknik ve Tarih* (1. Baskı). İstanbul: Türk Petrol Vakfı Lâle Mecmuası Neşriyatı
- Tanrıkorur, Cinuçen (2005). *Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi* (1. Baskı). İstanbul: Dergâh Yayınları
- Üngör, Etem Ruhi (1981). *Güfteler Antolojisi* (1. Baskı). İstanbul: Eren Yayınları

EKLER

Ek-1

Ek-2

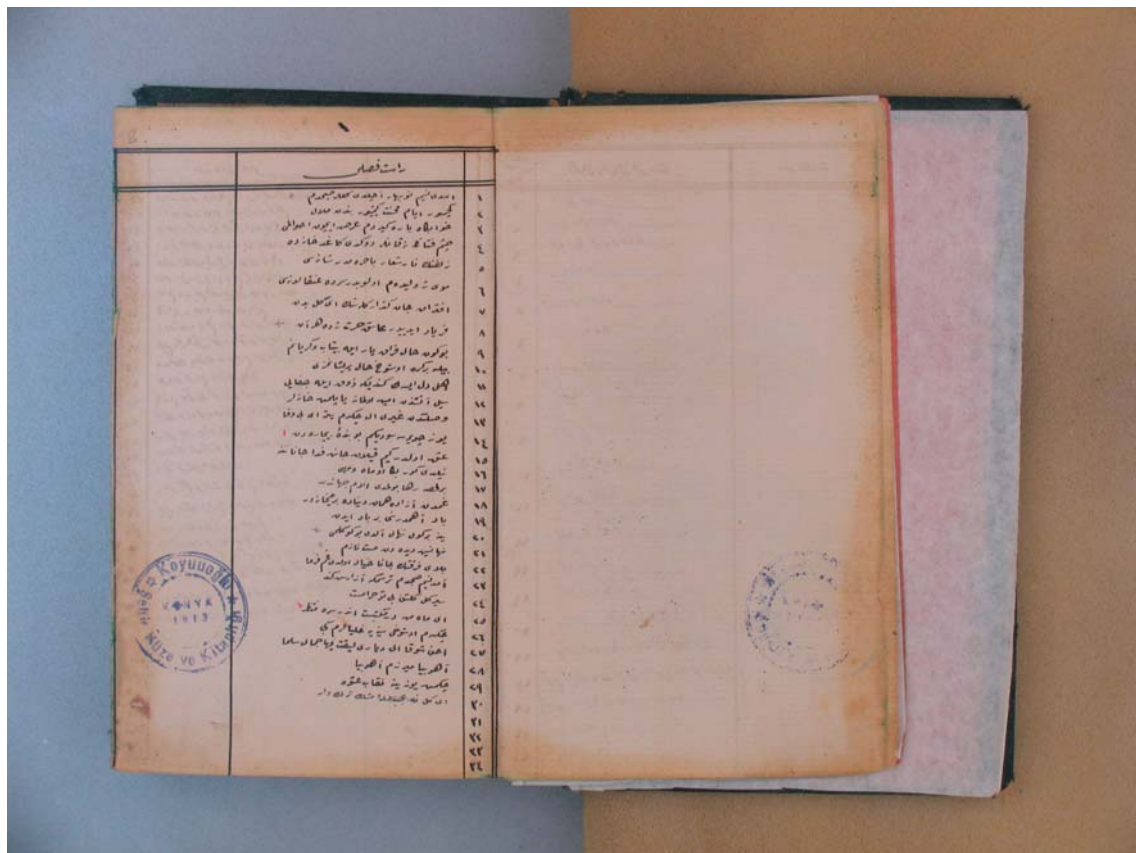
Ek-3

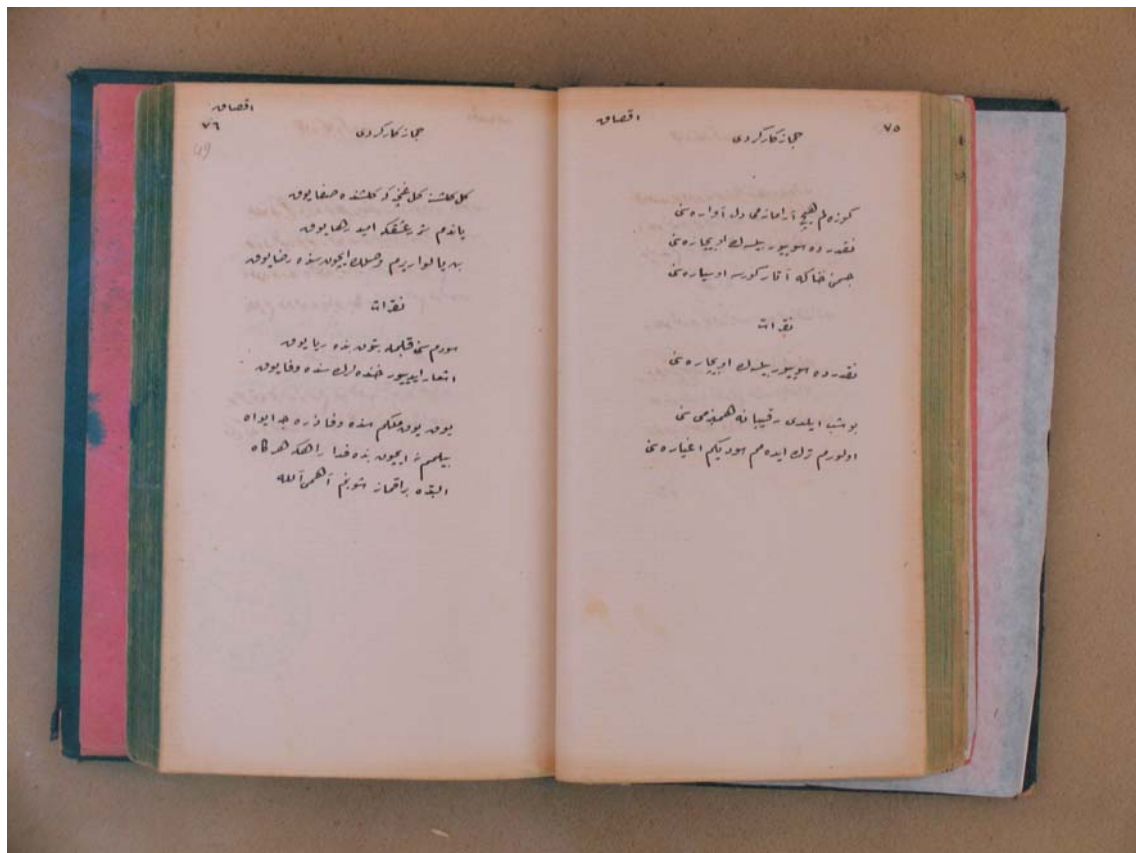
Ek-4

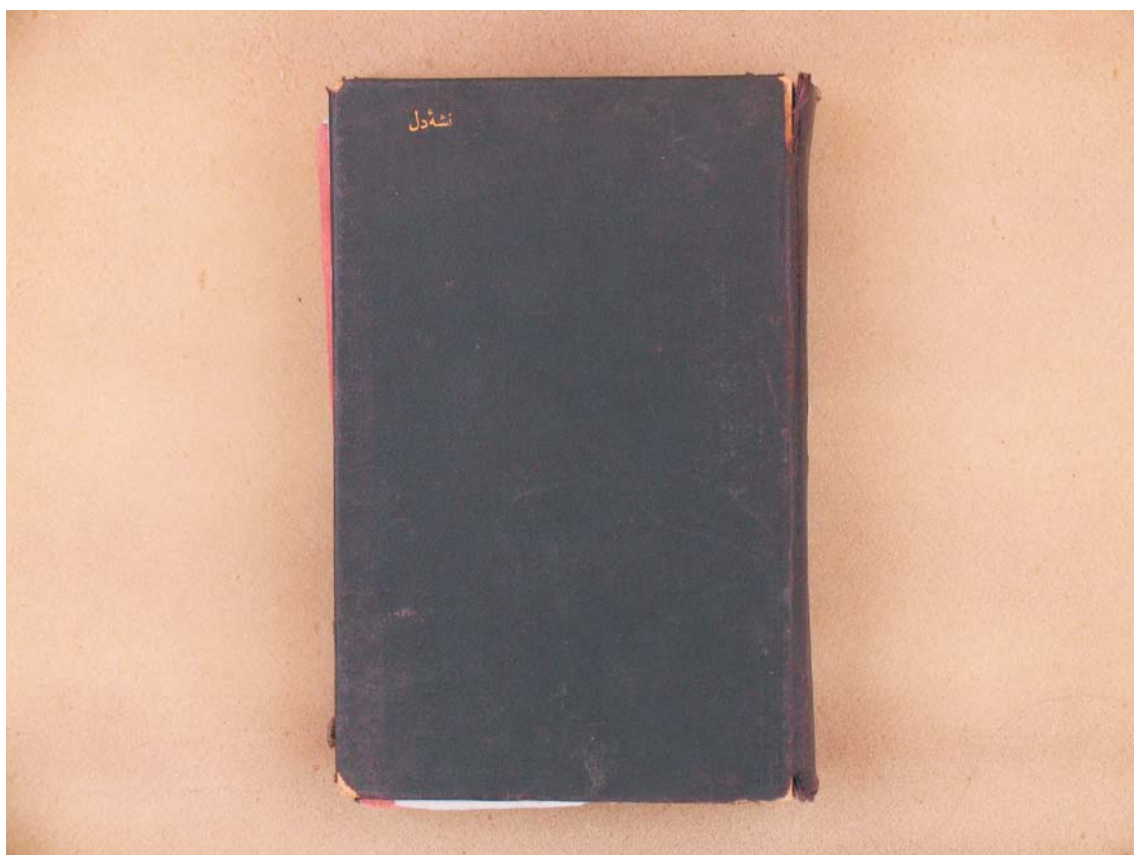
Ek-5

Ek-6

Ek-7

Ek-8

T.C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Kibele Kıvılcım ARGİN			
Doğum Yeri:	Ankara			
Doğum Tarihi:	25.10.1979			
Medeni Durumu:	Bekar			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim				
Ortaöğretim				
Lise				
Lisans	Selçuk Üniversitesi	Türk Sanat Müziği	Konya	2001
Yüksek Lisans				
Becerileri:	Müzik Alanında Faaliyetler			
İlgi Alanları:	Kültürel Faaliyet Alanları			
İş Deneyimi:	Öğretim Görevlisi- 2001/2010			
Aldığı Ödüller:				
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Prof. Dr. M. Yaşar KALTAKCI, Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇIPAN, Prof. Ruhi AYANGİL			
Tel:	0507 212 72 96			
E-Posta:				
Adres	Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı			